

سرای سه حور

منتدی اقرا الثقافی

هیمن محهمه د عه لی

www.iqra.ahlamontada.com

لتحميل كتب متنوعة راجع: «مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي»

بِوَدَائِهِ زَانَدَتِي جُودَهَا كَتَيْب: سَهْرَانِي: «مُنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي»

پدای دانلود کتابهای مختلف مراجعه: (منتدی اقرا الثقافی)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للكتب (کوردی ، عربي ، فارسي)

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

نژای سه‌حده

- ناوی کتیب: نژای سەحەر.
- نووسین و ئامادەکردنی: هیمن محەممەد عەلی.
- وێنەى بەرگ: قەیدار رەحیم.
- دیزاین: رێباز.
- تایپ: زەینەب عەبدوللا رەسوول.
- چاپ: دووھەم و زیادکراو.
- تیراژ: ۱۰۰۰ دانە.
- ژمارەى سپاردن: ۲۰۸۸ ی سالى ۲۰۰۹.

ماڤى لە چاپدانى پارێزراوە.

بۆ دەستکەوتنى ئەم بەرھەمە بە (کۆ)
پەيوەندى بەم ژمارە مۆبايلەو بە (۰۷۷۰۱۵۹۸۳۹۱)

هينن محمدهد عهلى

نزاي سه حهر

پيشهكى

ماموستا نه حمدهدى شافيعى

۱۴۳۰ چاپى دووهم وزيادگراو ۲۰۰۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَمُونَ﴾ (١٧) ﴿وَالْأَسْحَارُ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ﴾ (١٨) ﴿الذَّارِيَاتِ﴾

قال رسول الله ﷺ

(أَيُّهَا النَّاسُ أَهْشُوا السَّلَامَ، وَأَطْعِمُوا الطَّعَامَ، وَصِلُوا الْأَرْحَامَ، وَصَلُّوا

بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ، تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ).

رواه أحمد ٢٣٢٧٢ والترمذي ٢٤٨٥ وابن ماجه ١٣٣٤

قال الشاعر

قلت لليل هل بجوفك سر

عامر بالحديث والأسرار

قال: لم ألق في حياتي حديثاً

كحديث الأحاب في الأسجار

پیش‌ه‌کی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على أشرف المرسلين وعلى آله وأصحابه ومن أتبعهم بإحسان إلى يوم الدين..

﴿إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا﴾ (١٣) النساء.

نوڤژ: ميعراجی موسلمانانه، خوان و خوراکی رۆحه، گه‌ورمترین په‌یوهندی به‌ندهی ئیمانداره به‌خودای گه‌ورمه‌وه..

نوڤژ: ملکه‌چی و فه‌رمان به‌ردارییه، تازه‌کردنه‌وهی عه‌هو په‌یمانانه، دمه‌ه‌ زمره‌کردنه‌وهی باوه‌ری مرفقه‌کانه، نزاو پارانه‌وهیه، هۆی بینینی خودای گه‌وره‌شه‌ له‌به‌ه‌شتدا، به‌دمسته‌ینانی په‌زامه‌ندی خودای گه‌ورمه‌یه، په‌یوه‌ست بوونی لاشه‌و گیان و دروونه‌ له‌یه‌ک کاتدا به‌خوداوه، هۆی رزگاربوونه‌ له‌دۆزه‌و دوورکه‌وتنه‌وهیه له‌تاوان و خراپه‌و گونا‌ه، دروستکردنی په‌یوه‌ندی براهیه‌یه، له‌نیوان نوڤژ خوښاندا، هۆی په‌کناسین و خۆشه‌وستی و ته‌بایی و په‌کپزیه، مایه‌ی نارامی و به‌خته‌وه‌رییه، چاو گه‌ش و پرووناک ده‌کاته‌وه، ئاو پرژینی د‌ل و دروون ده‌کات.. به‌نوڤژ کردن ئیماندار هه‌ست به‌حه‌وانه‌وه‌و نارامی و گه‌شانه‌وه‌ ده‌کات..

بو‌زیاتر تیگه‌یشتن له‌رۆحی نوڤژو گه‌ورمیی و پله‌و پایه‌ی نوڤژ، ئە‌ه‌م نامیلکه‌یه‌ی براهی به‌رپزم (کاک هیمن محمد شیخانی) به‌ناوی (نزای سه‌ه‌ر) که‌ به‌ ووردی باس له‌ گرنگی نوڤژو چیژو گه‌ورمیی نوڤژو نوڤژی به‌گۆمه‌ل، به‌تایبه‌ت نوڤژی به‌یانی و خه‌وتنانی تیدا گردوو..

زۆر جیگه‌ی ده‌ست خۆشی و دوعای خیره، که‌ کاکه‌ هیمن توانیویه‌تی له‌و ته‌مه‌نه‌ لاویه‌ی خۆیدا هه‌ست به‌و نه‌رکه‌ گه‌ورمه‌یه‌ بکات و خامه‌ی بخاته‌ کار و خۆی تیدا ماندوو بکات..

ئەوێ نووسیووێهێتی لە دوو توێی ئەم نامیلکە یەدا، شتیکی پوخت و
جوانە و جیگە ی سوودە بۆ گشت موسڵمانێک..
هێوادارم خامە ی هەر پەنگین و بە پرشت بێت، تەمەنی درێز و پەر
بەر مەکت و سەرکەوتوو بێت و زیاتر بتوانێت لە سەر هەموو چەمکە
ئێمانێهکان بەو شیوێه بنووسێت..

والسلام علیکم ورحمة الله

مەلا ئەحمەدی شافعی

۱۵/شعبان/۱۴۲۹

۲۰۰۸/۰۸/۱۶

سەر هتا

به‌ناوی خودای به‌خشنده‌ی میهرمبان

سو پاس و ستایش بۆ خودای خاوه‌ن دمه‌لآت و لیبورد، دروود و سلاو بۆ سه‌ر
گیانی پیغه‌مبه‌ری هه‌لبژێردراو، هه‌روه‌ها سلاو بۆ گیانی هاوه‌لان و شوین
که‌وتوانی تا رۆژی دواپی.. پاشان، سلاوی خوداتان لیبیت..
ئه‌مه‌ چه‌یه‌که‌ له‌دنیکی غه‌مبارده‌، وه‌ستانیکی پرله‌ گله‌یی و ناله‌یه‌،
فرمیسکی ئاره‌زوومه‌ندانی به‌هه‌شته‌، وه‌ستان و پامانیکه‌ له‌گه‌ڵ حالی هه‌ندی
له‌موسلمانان...!

چه‌یه‌که‌ باسی فه‌رزیک له‌ گرنگترین فه‌رزه‌کانی ئه‌م دینه‌ ده‌که‌ین..
به‌ئێ.. هه‌سه‌ له‌باره‌ی فه‌رزیکه‌وه‌ ده‌که‌ین که‌ کۆتا فه‌رزه‌ له‌ سه‌ر زه‌ویدا
نامینیت و یه‌که‌م فه‌رزیشه‌ که‌ له‌ رۆژی دواپیدا له‌سه‌ری لیپرسینه‌ومت له‌گه‌ڵ
ده‌کریت..

* فه‌رزیکه‌ ئه‌گه‌ر له‌جیگه‌ی خۆیدا و به‌جوانی ئه‌نجام بدریت، ئه‌وا
هه‌موو کرده‌وه‌کان سوودمه‌ند و باش ده‌بن، خۆ ئه‌گه‌ر تیکچوو، ئه‌وا
هه‌موو کرده‌وه‌کان بێ سوود و خراپ ده‌بن، هه‌روه‌ک پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رمویت:
(أَوَّلُ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، الصَّلَاةُ، فَإِنْ صَلَحَتْ صَلَحَ سَائِرُ عَمَلِهِ، وَإِنْ
فَسَدَتْ فَسَدَ سَائِرُ عَمَلِهِ)..^١

* فه‌رزیکه‌: هه‌رگه‌س به‌ خشوع و له‌خواتر سانه‌وه‌ جیبه‌جیی بکات،
سه‌ربه‌رز و پروسور ده‌بیت..

* فه‌رزیکه‌: په‌یوه‌ندی به‌نده‌ له‌گه‌ڵ خودا به‌یه‌ک ده‌که‌یه‌نیت..

* فه‌رزیکه‌: پێگری ده‌کات له‌ هه‌موو کاریکی خراپ و ناپێک..

* فه‌رزیکه‌: له‌لای خودا سکاڵا و شکات ده‌کات، به‌رامبه‌ر به‌و که‌سانه‌ی پشت
گوێیان خستوه‌و وازیان ئێ هیناوه‌..

✽ ئەو ھەرزە (نویژە)، دوا ھەرزبوو کە بێغەمبەری خودا ﷺ لە کۆتا ساتەکانی تەمەنیدا بیری خستینەووە ئاگاداری موسڵمانانی کردووە کە بە چاکی ئەنجامی بدن..

✽ چپە یە کە ئاراستە ی ھەموو ئەو کەسانە ی دەکەین کە بە نیازی بە ھەشتن، خۆ ئەگەر کاریشیان بۆ نەکردبێ و ھەوێیان بۆ نەدابێت، ئەو ئاراستە ی ھەموو ئەو کەسانە ی دەکەین کە وتووینانە: (أشهد أن لا إله إلا الله، وأشهد أن محمداً رسول الله) .. ✽ ئیمە لیڤەدا پێویست بوو باسی شەونویژ بکەین، باسی بێداریونی پێش بانگی بە یانی بکەین.. باسی ئەنجامدانی نوێژی بە یانی، نیشانە ی لاوازی ئیمانمانە، لە سەرەتادا لە ناو پرێزی موسڵماناندا کە سێک نەبوو نوێژی بە یانی ئەنجام نەدات، مەگەر دووروو (منافق) بووبێت پەنا بە خودا، یاخود لە ژیا نیدا تەنھا جارێک یان دوو جار، ئەویش بە ھۆی نەخۆشیەو، یاخود بە ھۆی خەبەر نەبوونەو ھەیک، کە دەسەلاتی خۆی تێدا نەبووبێت..

✽ براو خوشکی موسوڵمان: لەو کەسانە مەبە، کاتیکی فریشتەکانی شەو لەدوای نوێژی بە یانی بەرز دەبنەو بە ئاسمان، خودای گەورە ھەرچەندە زاناو ئاگادارە، بەلام لییان دەپرسیت: ئەو بە ئیستی ناو مگاندا ناوی فلانە کەسی تێدا نیە؟!

ئەوانیش وەلام دەدەنەو دەلێن: فلانە کەس لە نوێژی بە یانیدا لە پرێزی موسڵماناندا نامادە نەبوو، یاخود نوێژی بە یانی ئەنجام نەدا..

✽ خۆپنەری بە پرێز، خوشک و برا ی نازیز: کاتیکی دنیا تاریکەو خەلکی دەست لە ملی خەو و جێگە ی نەرمن، کاتیکی دنیا گش و مات و نارامە، کەسانیک زۆر بە ھێمنی و لە سەر خۆیی، دەرگای مائەکانیان دەرمانەو بەرەو ئاراستە ی بانگی (الله اکبر) و ڕوو بە ڕووی مائەکانی خودا ھەنگاو دەنن، دنیا ئەو دەندە بێ دەنگە ئەگەر گوێ ڕاگری دەنگی ھەنگاو مگانیان دەبیستی، تائەو کاتە ی دەگەنە مزگەوت و دلێان دەسەرھۆی..

✽ براو خوشکی بە پرێز: ھیوادارم ئەم نامیلکە یە ی بەر دەستان تەنھا بە چاو سەپری نەکەن، بە لکو دەرگای دلتانی بۆ بکەنەو، چونکە ئەم وتانە لە دلەو

ده‌رده‌جیت و ناواته‌خو‌ازم بگات به دله‌کان، چونکه بی‌گومان هسه‌ی رۆح‌بو
رۆحه‌کان ده‌که‌و‌یت‌ه‌ رۆ و دله‌کان به‌ناسانی و‌مری ده‌گرن، به‌هی‌وای سو‌ود‌بینین
بو‌ه‌ه‌مو‌ولایه‌ک ان شاء‌الله..

وه‌ستان‌ی رۆژی دوا‌یی

ئه‌و وه‌ستان‌ه‌ی خودای گه‌وره‌ وه‌سفی ده‌کات و ده‌فه‌ر مو‌یت: ﴿يَوْمَ تَرَوُنَّهَا
تَهْذُلُ كُلُّ مَرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ
سُكَرَىٰ وَمَا هُمْ بِسُكَرَىٰ وَلَٰكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ۝۴﴾ (الحج. واته: (کاتیک
که‌رۆژی قیامه‌ت ده‌بینن، هه‌موو شیر ده‌ریک له‌شیر خۆره‌که‌ی بی‌ناگا ده‌بیت و
فه‌رامۆشی ده‌کات، هه‌موو سک پر و دوو گیانی‌کیش کۆر‌به‌ی له‌بار ده‌جیت و دای
ده‌نیت، خه‌لکی ده‌بینیت وه‌گو سه‌ر خۆش وان، به‌لام له‌پراستیدا سه‌ر خۆش نین،
به‌لکو سزای خوا‌یی زۆر سه‌خت و سامناکه‌و سه‌ری لی‌ش‌ی‌واندون)..

ئه‌و وه‌ستان‌ه‌ی رۆله‌یادی باوکی ناکات، برا‌برای له‌یاد نامینی و کج دایکی
له‌بیر ده‌کات، خوشک بیری خوشکی نامینی و هه‌موو که‌س هاواری نه‌فسی خۆی
ده‌کات، ئه‌و وه‌ستان‌ه‌ی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ له‌بار هیه‌وه ده‌فه‌ر مو‌یت: (تدنی الشمس
يوم القيامة من الخلق حتى تكون منهم كمقدار ميل)^۱. واته: (له‌رۆژی دوا‌ییدا
خۆر نه‌به‌نده‌و دروست‌کراوه‌کانی خودا نزیک ده‌بیت‌ه‌وه، تاوه‌کو به‌ئه‌ندازه‌ی
میلیکی ده‌مین بگاته سه‌ریان).. ئه‌و که‌سه‌ی ئه‌م فه‌رمووده‌یه ده‌گیریت‌ه‌وه
ده‌فه‌ر مو‌یت، سو‌پ‌ند به‌خودا نازانم مه‌به‌ست له‌ وشه‌ی (میل) ئه‌و میله‌یه‌ که
زه‌وی پی‌ ده‌پۆریت، یان ئه‌و میله‌یه‌ که‌چاوی پی‌ ده‌پۆرن..

✽ پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌ر مو‌یت: ((له‌رۆژی قیامه‌تدا هه‌ر که‌سه‌و به‌گو‌یره‌ی
کرده‌وه‌کانی له‌ناو ئاره‌قی خۆیدا‌یه، هه‌ندئێ که‌س هه‌تا پ‌ه‌قی‌نه‌ی قا‌چیان و
هه‌ندیک تا ئه‌ژنۆیان، هه‌ندیکی تریان تاوه‌کو ناو قه‌دیان له‌ئاره‌ق دایه، هه‌شیانه
ئاره‌ق ده‌کاته چه‌ناکه‌یان)). هه‌روه‌ها خه‌لکی ده‌بینیت سه‌ر ر‌ووت و پ‌ه‌په‌تی و

بئ جل و بهرگ، عه وهره تیان به بئ پۆشاکه و که سیش بۆکه س نار و انیت! نه زانن
 بۆ؟! له بهر نه وهی هه موو خه لکی سه رگه رمی عه یب و عاری خۆیانن، له و شوینه
 تر سناکه ی که ده له کان دینه ناو قورگی خاومه نه کانیا و پيش ده خۆنه وه، ههروه ک
 خودای گه و ره ده فهر مویت: ﴿وَأَنذَرَهُمْ يَوْمَ الْأَرْزَاقِ إِذْ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَظِيمٍ
 مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَفِيعٍ يُطَاعُ﴾ (غافر. واته: (کاتی که ده له کان
 ده گه نه گه روو، غه م و په ژاره و ته نگانه دل و دروونی خوا نه ناسان به ته واوی
 داگیر ده کات، سه ته مکاران هه یچ دلسۆزو پشتیوانیکیان نیه، که سیش تکا کار و خه م
 خۆریان نیه، تافسه و تکایان لی وهر بگیری ت)..

په نا به خودا له ناره حه تی و ناخۆشی نه و پۆژه! په نا به خودا له قورسی و
 گرانی و تر سناکی نه و وه ستانه !!

يَوْمَ الْقِيَامَةِ نُوْعِمَتْ بِهِوْلُهُ	لَقَرَرْتُ مِنْ أَهْلِ وَمِنْ أَوْطَانِ
يَوْمَ تَشَقَّقَتِ السَّمَاءُ لَهُوْلُهُ	وَتَشَيَّبَ فِيهِ مَفَارِقُ الْوِلْدَانِ
يَوْمَ غُبُوسٍ قَمَطَرِيرٍ شَرُهُ	فِي الْخَلْقِ مَنْتَشِرٍ عَظِيمِ الشَّانِ

نه گه ر ترس و ناره حه تی پۆژی قیامه تت ده زانی، له ده ست خزم و که س و کار و
 نیشتمان و خاک و ولات رات ده کرد و بهرمو شاخ و کیوه کان هه لده هاتیت، چونکه
 له و پۆژده، ناسمانه کان پارچه پارچه ده بن و کۆر په کان قزی سه ریان سه ی ده بی،
 نه و پۆژه ناو چا و تاله ی که ناره حه ته که ی زۆر به ی خه لکی ده گری ته وه..

به لām له و پۆژده هه ندی که س د دنیا و نارام و بیباکن، دوورن له گه رمی و
 ناره حه تی.. نایا ده زانی نه و که سانه کین؟ نه وه نه و که سانه که له ژیر سی بهری
 خودای گه و ره دا نارامیان گرتو وه، که له و پۆژده هه یچ سی بهری که نیه، ته نها سی بهری
 خودای گه و ره نه بیت، ههروه ک پیغه مبه ر ﷺ ده فهر مویت: (سَبْعَةُ يَظْلَهُمُ
 اللَّهُ فِي ظِلِّهِ، يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ). واته: (حه و ت کۆمه ل له ژیر سی بهری خوادان،
 له پۆژیکدا که هه یچ سی بهری که نیه، جگه له سی بهری خودا.. لی رده باسی په کی که
 له و حه و ت کۆمه له ده که ی نه ویش (رَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ بِالْمُسَاجِدِ)². نه مانه ش نه و
 پیاوانه که دلیان پابه نده وابه سه ته په به مزگه وته کانه وه).. به لی.. مزگه و ت

هوتابخانه‌ی پیغه‌مبه‌رو ﷺ هاوه‌لانیه‌تی.. ئەم فەر موودمیه باسی ئەو که‌سانه دمکات، کاتیک که له مزگه‌وت دهر ده‌چن دلایان لای ئەو کاته‌یه که ده‌گه‌رینه‌وه بو مزگه‌وت، دلایان لای نوێژمکانیانه، ئەو نوێژه‌ی که می‌عراجی نیماندارانه و دلایان بۆ لای به‌روم‌دگار به‌رز ده‌کاته‌وه..

❖ عانیشه دایکی نیمانداران (خودای لی‌رازی بیت) ده‌فه‌رمویت: (له‌گه‌ل پیغه‌مبه‌ری خوادا ﷺ قسه‌مان ده‌کردو ئه‌ویش قسه‌ی له‌گه‌ل ده‌کردین، به‌لام کاتیک کاتی نوێژ ده‌هات، وه‌کو ئەوه وابوو نه‌بمان ناسیت و نه‌بیناسین)..

ئەو نوێژه‌ی جارێک نه‌بوو له‌کاتی (الله اکبر) ی نوێژ دابه‌ستندا ناله‌ی گریانێ لی به‌رز نه‌بیته‌وه و هۆن هۆن فرمیسک به‌چاوه‌کانیدا نه‌یه‌ته خواره‌وه، چونکه دلتیایه هه‌روه‌ک چۆن له‌نوێژه‌کانیدا پڕوبه‌پرووی خودا وه‌ستاوه، ئاواش له‌پوژی دوایدا له‌گه‌ل خودای گه‌وردا گفتوگۆ ده‌کات و لی‌پرسینه‌وه‌ی له‌گه‌ل ده‌کریت..

❖ عبدالله‌ی گورپی شه‌خیر ده‌فه‌رمویت: (اتیت رسول الله ﷺ وهو یصلي ولجوفه ازیز کازیز المرجل فی البكاء)؛ واته: (چووم بۆ لای پیغه‌مبه‌ری خودا ﷺ نوێژی ده‌کرد، ده‌گه‌ریاو گزه له‌سنگیه‌وه ده‌هات، وه‌ک گزه و کسبه‌ی مه‌نجه‌لی سه‌ر ئاگر)..

❖ له‌یه‌کیک له‌غه‌زاکاندا پیغه‌مبه‌ری خودا ﷺ، (عوببادی گورپی بېشر) و (عه‌مماری گورپی یاسر)ی دانا به‌پاسه‌وان.. ئەم دوو هاوه‌له‌ش پێککه‌وتن له‌سه‌ر ئەوه‌ی سه‌هرتا (عه‌ممان) پاسه‌وانی بکات و له‌نیوه‌ی شه‌ویش به‌دواوه (عوبباد) پاسه‌وان بیت.. کاتیک سه‌هری (عوبباد) هات و هه‌ستی به‌ئارامی شه‌و کرد، پڕووی کرده خودا به‌رستی و ده‌ستی به‌شه‌و نوێژ کرد، له‌نوێژه‌که‌شدا ده‌ستی کرد به‌خوێندنی سورته‌ی (الکھف).. یه‌کیک له‌بېباوم‌پان تیرو که‌وانه‌که‌ی دهره‌یناو تیریکی له‌(عوبباد) گرت، (عوبباد) تیره‌که‌ی له‌جه‌سته‌ی دهره‌یناو له‌قورئان خوێندن و نوێژ کردن به‌رده‌وام بوو.. کابرای بېباوم‌پان تیریکی تری گرت (عوبباد)، (عوبباد) ئەم تیره‌شی له‌جه‌سته‌ی دهره‌یناو هه‌یج باکی نه‌بوو.. بېباوم‌پانه‌که تیری سییه‌می ئارپه‌سته‌ی (عوبباد) کرد، (عوبباد) ئەم تیره‌شی له‌جه‌سته‌ی

دەر هیئاو به (عه ممان) ی وت: ههسته (عه ممان) بریندار بووم.. کابرای بیباومر کاتیك ههردووکیانی بینی هه ئهات.. (عه ممان) گلهیی له (عوبیاد) کردو پیی وت: بۆ له سه رهتاوه خه بهرت نه کردمه وه؟! (عوبیاد) یش له وه لامدا وتی: نوێژم دهکردو له نوێژه که شیدا سوره تی (الكهف) م ده خویند، پیم خوش نه بوو قورئان خویند نه که م ببرم و ههزم دهکرد سوره ته که تهواو به کم، سویند به خودا له بهر فهرمانه که ی پیغه مبهری خودا ﷺ نه بووایه و له وهش نه تر سامایه که زیان به پیغه مبهرو هاوه لانی دمکه ویت، مردنی خۆم پیخوشتی بوو، له وهی نوێژه که م خویندنی ئه و سوره ته پیرۆزه ببرم..

❖ حاته می ئه صه م ده فهر مویت: کاتیك هه لدهستم بۆ نوێژو راده وهستم، که عبه ده خه مه نیوان برۆ کانمه وه به هه شت ده خه مه لای راستم و دۆزه خ لای چه پم، واشده زمانم فریشه تی رۆح گیشان له دوامه وه مه و له سه ر پردی (صراط) یشم، وا گومانیش ده به م گۆتا نوێژم بیت، پاشان نوێژه که م ده ست پیده که م و ناشانم خودا لیم و مرده گریت یان نا..

❖ ئیبن سیرین ده فهر مویت: کاتیك موسلیمی کوری یه سارم بینی، سه ری له سو جده به رز کرد وه، سه یری شوینی سو جده که یم کرد، له بهر فرمی سک وه کو ئه وه وابوو، ئاوی لێرژا بیت..

به ئی.. ئه سیرین روه مه ته کانی ته پ ده کات و روه خساری ده که شیه وه و روه و ناکی دایده گریت، کاتیك ده په ویت بخه ویت، خه وی لی نا که ویت، له ترسی دۆزه خ و له خوشی به هه شت..

❖ عه لی کوری حسین (خودا لیبان رازی بیت) کاتیك ده ست نوێژی ده گرت ده له رزی و نارمقی ده کردو رهنگی تیکه ده جوو، په رسیاریان لیده کردو لیبان ده په رسی بۆ چی وات لی به سه ر دیت؟ ئه ویش ده یفه رموو: ئایا ده زانن که میکی تر له خزمه ت کیدا راده وهستم؟!

❖ کاتیك په رسیار له خه له فی کوری ئه یوب ده گریت و پیی ده لێن: چۆن ده توانیت ئازام بگریت له کاتی نوێژدا و میش له خۆت دوور ناخه پته وه بۆ ئه وهی نوێژه که ت لی تیکه نه چییت؟ ئه ویش له وه لامدا ده فهر مویت: که سانیکێ له

رې دەرچوو لە ژېر قامچى فەرمانرەوەکانیاندا ئارامیان دەگرت و پېشبرگىيان دەکرد و شانازیيان بە خۆیانەو دەکرد، بۆ ئەوەى پىيان بلىن فلانە کەس بەهیز و نارامگرە، ئەى من چۆن لە خزمەتى خودای گەورەدا راپوستم و مېشیک بتوانیت بمجولیتى و نوێزەکەم لى تىک بدات؟!

❖ نىمامى بوخارى (رەحمەتى خودای لى بىت) شەویکیان نوێزى دەکرد جەقەدە جار زەردەوالە پېویدە، لە دواى تەواو بوونی نوێزەکەى فەرەمووی: بزەن ئەووە چى بوو ئازاریدام؟!

❖ موسلىمى كورپى یەسار لە مزگەوت نوێزى دەکرد و بەشیک لە مزگەوتەکە دارپوخا، خەلکانى نزیك مزگەوتەکە ترسان و ئەمیش هەر ئاورپىشى نەدايەو..

❖ كثرى حىمى شەست سالى پېشنوێزى شارى حىمى بوو لە سوریا، لەو ماوەیدا تەنها جارێك نوێزى لى تىکنە چوو، پرسیاریان لىکرد كە چۆن لەم ماوەى شەست سالىدا نوێزى لى تىکنە چوو؟! لە وەلامدا وتى: هەر كاتىك لە دەرگای مزگەوت هاتبىتمە ژوورەو جگە لە یادى خودا هیچ شتىكى ترم لە دەروندما نەهېشتوو تەو..

❖ خیزانى عومەرى كورپى عبدالعزیز دەفەر مووېت: كەسم نەبىنیووە وەكو عومەرى هاوسەرم لە پۆزى دواى بترسیت و لە نوێزدا ئەوێندە بگريت، تەنانەت ئەوێندە دەگريا، جارى وا هەبوو گومانم وابوو كە مردوو.

❖ پۆزىك پىغەمبەرى خودا ﷺ لە پېش نوێزیدا ئەم نایەتە پېرۆزانەى دەخویند: ﴿وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ ١٢﴾ لَمَّا سَبَعَهُ أَبُوبَ لِكْلٍ بَابُ مَنْهُمْ جَزْءٌ مَّقْسُومٌ ١١﴾ الحجر. واتە: (بىگومان دۆزەخ بەلێنگای هەموو ئەوانە بە گشتى • حەوت دەرەزەى گەورەى هەیه، هەر دەرەزەى كێشى چەند دەرگاوە چەند بەشیکە، كە دەستەى دۆزەخىەكان بە گوێرەى گوناھو تاوانیان راپېچ دەكرين بۆ ناوى).. لەم كاتەدا سەلمانى فارسى ﷺ گویى لىدەبىت و ماوەى سى پۆز هەلدېت بۆ دەرەزەى شارى مەدینە و ناگای لە خۆى نامىنیت، پاشان هاوێلان دەیدۆزەو دەمىننەو بۆ لای پىغەمبەرى خودا ﷺ.. سەلمانى فارسى ﷺ فەرەمووی: ئەى پىغەمبەرى خودا ﷺ كاتىك لەو نایەتە پېرۆزانە ورد بوومەو، دلم پارچە

پارچه بوو.. له‌م کاته‌دا خودای په‌روه‌ر دگار بؤ دننه‌وایی ئی‌مانداران نه‌م ناپه‌ته پیرۆزانه‌ی ناره‌ده خواره‌وه ﴿إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٤٥﴾ أَذْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ؕ أَمِينٍ ﴿٤٦﴾ وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍ إِخْرَاقًا عَلَى سُرُرٍ مُّتَقَابِلِينَ ﴿٤٧﴾﴾ العنجر. واته: (به‌راستی خواناس و پاریزکاران له‌ ناو باخه‌کانی به‌هه‌شت و کانیاوه سازگار ه‌ک‌اندان • پی‌یان ده‌وتریت هه‌ر موو بی‌چنه‌ ناوی به‌ سه‌لامه‌تی و سه‌لامتان له‌ سه‌ر بیت، ژبانی پر ناسوده‌یی تیادا به‌رنه‌ سه‌ر • له‌ کاتی‌ک‌دا هه‌ر چی‌ کینه‌و بوغزه‌ له‌ دل و ده‌رونیاندا ده‌رمان کی‌شاو نه‌و به‌خته‌و مرانه‌ برای په‌کترن و له‌ سه‌ر کورسی و هه‌نه‌فه‌ رازاوه‌کان له‌ به‌رامبه‌ر په‌که‌وه‌ دانیش‌توون)..

به‌ئێ.. نه‌مانه‌ نه‌و که‌سانه‌ن، له‌کاتی نوپۆره‌کانیاندا بیه‌ر له‌وکاته‌ ده‌که‌نه‌وه، وابه‌سه‌ر پردی (صراط) دا به‌ره‌و به‌هه‌شت هه‌نگاو ده‌نی، نه‌و پرده‌ی له‌سه‌ر پشته‌ی دۆزه‌خ دروست کراوه، هه‌نگاوان له‌وشوینه‌دا ئاسان نیه، نه‌و پرده‌ی له‌موو باریک‌تره، هه‌رومه‌ا له‌ شمشیریش تیز‌تره.. نه‌و که‌سانه‌ ما‌فی خو‌یا‌نه له‌نوپۆره‌کانیاندا به‌ل‌ه‌رزن وه‌کو داری بی‌چۆن له‌ناودا ده‌له‌رزیت..

براو خوشکی نازیز: هه‌ر له‌و پۆزه‌داو هه‌ر له‌و هه‌لوپسته‌دا هه‌ندی‌ک له‌خه‌ل‌کی حالیان پی‌چه‌وانه‌ی حالی به‌نده‌ چا‌که‌کانی خودایه..

له‌و پۆزه‌دا که‌ تاریکی بال‌ به‌سه‌ر هه‌موو شتی‌ک‌دا ده‌کی‌شی، نه‌و پۆزه‌ی که‌خۆر نامینه‌ی و هه‌رێ ده‌دری‌ته‌ ناو دۆزه‌خه‌وه، نه‌ستیره‌کان وردوخاش ده‌بن، شاخه‌کان وه‌کو خوری شی ده‌بنه‌وه، ناسمانه‌کان پارچه‌پارچه‌ ده‌بن، له‌و پۆزه‌دا هه‌ندی‌ک له‌خه‌ل‌کی به‌کوپری چه‌شر ده‌کری‌ن و هی‌ج شتی‌ک نابین، هه‌روه‌کو خودای گه‌وره‌ ده‌فه‌رمو‌یت: ﴿وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمًى ﴿١٢١﴾ قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمًى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ﴿١٢٢﴾ قَالَ إِنَّكَ أَنتَكَ ؕ آيَتُنَا فَتَسِيَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنصَّبُ ﴿١٢٣﴾ وَكَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِ رَبِّهٖ ؕ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَأَبْقَى ﴿١٢٤﴾ طه. واته: (نه‌و که‌سه‌ی روو و مرده‌گی‌رێ له‌ به‌رنامه‌ و پیا‌زی خوداو پشته‌ تی ده‌کات، بی‌گومان بؤ نه‌و جۆره‌ که‌سانه‌ ژبانی‌کی ترش و تال و ناخۆش پپش دیت، له‌پۆزی هیامه‌تیشدا به‌کوپری چه‌شری ده‌که‌پن • نه‌و که‌سه‌ش ده‌تیت: نه‌ی په‌روه‌ر دگار بؤ به‌ کوپری چه‌شرت کردم؟ خۆمن کاتی

خوی چاوم ساغ بوو • خودای گه‌وره‌ش دمه‌ر موویت: تۆبه‌و شیومیه‌ بوویت و کویر
 بوویت له‌ناستی نایات و به‌لگه‌کانی ئیمه‌دا کاتیك كه پیت راده‌گه‌یه‌نرا، نیمه‌ش
 نه‌مړؤ ناوا مامه‌له‌ی كه‌سیكی له‌بیر كراوت له‌گه‌ل ده‌كه‌ین • ئابه‌و شیومیه‌ تۆله
 له‌و كه‌سه‌ ده‌كه‌ینه‌وه‌ كه‌ سنوور دمه‌زینیت و باومر به‌فرمانه‌کانی په‌رومردگار
 ناهینیت، بیگو‌مان سزای هیامه‌ت زۆر سه‌خت ترو به‌رده‌وام تره‌) ..

به‌لام موژده‌ بپت هه‌ر له‌و رۆژده‌، هه‌ندیک كه‌س له‌لایه‌ن خودای گه‌وره‌وه
 به‌قه‌د شاخه‌كان رووناکیان پین دهریت و هه‌تا چاو برکات رووناکیه‌كه‌یان
 دهرات و پشیمان بو رووناك ده‌کاته‌وه‌، هه‌ر كه‌سه‌و به‌قه‌د كرداره‌ باشه‌کانی
 رووناکی پین دهریت، كه‌سی واش هه‌یه‌ رووناکیه‌كه‌ی ته‌نها له‌په‌نجه‌ی
 قاجیدایه‌و جاریک رووناکی بو‌ده‌کات و جاریکیش خامۆش دمه‌پت، كه‌سانی واش
 هه‌ن به‌ تاریکی دهرۆن هیچ رووناکیه‌کیان نیه‌، كه‌سی واش هه‌یه‌ په‌نا به‌خودا
 به‌کویری چه‌شر ده‌کریت وه‌كو له‌ نایه‌ته‌كه‌ی پشوو‌دا باس‌مان کرد ..

خودای گه‌وره‌ دمه‌ر موویت: ﴿يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَىٰ ثَوْرُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
 وَبِأَيْمَانِهِمْ بُشْرَانُكَمُ الْيَوْمَ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٢﴾
 يَوْمَ يَقُولُ الْمُنِفِقُونَ وَالْمُنِفِقَاتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا انظُرُونَا نَقْتَسِبْ مِنْ ثَوْرِكُمْ فَبَلَّ أَنْزِعُوا وَرَاءَكُمْ
 فَالْتَمِسُوا نُورًا فَضَرَبَ بَيْنَهُمُ يَسُورٌ لَّهُ بَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ ﴿١٣﴾
 يُنَادُونَهُمْ أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ أَنْفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَغَرَّتْكُمُ
 الْأَمَانَةُ حَتَّىٰ جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ وَغَرَّتْكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿١٤﴾ قَالِيَوْمَ لَا يُؤْخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَلَا مِنَ الَّذِينَ
 كَفَرُوا مَأْوِيَّتُكُمُ النَّارُ هِيَ مَوْلَانُكُمْ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٥﴾ العبد. واته: (رۆژیک دیت
 كه ده‌بینیت پیاوانی ئیماندار و ژنانی ئیماندار به‌ره‌و به‌هه‌شت به‌رپ دهرین،
 نو‌رو رووناکیه‌کی ئاشکرا له‌به‌رده‌م و له‌لای راستیانه‌وه‌ دهرات و فریشته‌كان
 پپیان ده‌لین: مزده‌ی ئیوه‌ نه‌مړؤ باخه‌کانی به‌هه‌شته‌، كه‌ چه‌نده‌ها رووبار به
 ناویاندا دهرات، هاوړی له‌گه‌ل ژیان‌ی هه‌میشه‌یی و نه‌براوه‌ تیایدا، ئا نه‌وه‌یه
 سه‌ر كه‌وتن و سه‌ر‌فرازی گه‌وره‌و بی‌سنوور • ئا له‌و رۆژده‌ا كه‌ ئیمانداران به‌ره‌و
 به‌هه‌شت به‌رپ دهرین، پیاوان و ژنانی دو‌وروو ده‌هینرینه‌ سه‌ر رپگه‌یان،
 به‌غه‌مباریه‌وه‌ بو ئیمانداران دهروانن، ئیماندارانیش هیچ لایان لی‌ناكه‌نه‌وه‌،

بۆیه به غه مو په ژارمیه کی زۆره وه پێیان ده لێن: دهی ته ماشایه کمان بکه، با له نوری روخسارتان به هره موهر بین، به لام پێیان دهوتریت: بگه پێنه وه دواوه، خۆتان به شوین نورو وروناکیدا بگه پێن، دهستبه جی دیواریک درووست دهکړیت له نیوان نیمانداران و دوو پرووه کاند، دهر وازه کیشی تیدایه، دیوی ناوه وه که پرووی له نیمانداران، پرووی له په حه مهت و به هه شته، دیوی دهر وه که پرووی له دوو پرووه کانه، پرووی له سزاو دۆزه خه • ئینجا دوو پرووه مکان هاوار له نیمانداران دهکهن و ده لێن: ئایا ئیمه هاو پێی ئیوه نه بووین؟! ئیمه هاوکاری ئیوه نه بووین؟! نیمانداران ده لێن: به ئی وایه، به لام ئیوه خۆتان تووشی دوو پرووی و پیلان گێری کرد، خۆتان مه لاس دابوو، بۆ فرسه ت دهگه ران که زهر مر له نیمانداران بدمن و هه میشه له گومان و دوو دلیدا دهریان و بلاویشتان دهکرد وه هیواو ئاواتی بیجی سه ری لیتیکد ابوون، هه تا ویستی خودا یه خه ی پێ گرتن و کو تایی به ژیا ننان هات، شه ی تانی ش گومرای کرد بوون و له پێبازی خودا ویلی کرد بوون • نه مر و ئیتر هیج پاگانه یه که له ئیوه و بیباو مران و مر ناگیریت، شوینه وارو مه نزلگای هه مووتان دۆزه خه، هه ر نه وه ش شایسته تانه، ئای ج سه ره منجامیکی خراپ و ناله باره)!!

هه ر وه ها خودای گه وه ره له نایه تیکی تر دا ده فهر مویت: ﴿وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُّقْرَّنِينَ فِي الْأَصْفَادِ﴾ (۱۹) سَرَابِلُهُمْ مِّنْ ظُرُرٍ وَتَقْشُرُّ وَجُوهُهُمُ النَّارُ ﴿۵۰﴾ ابراهیم. واته: (تاوانباران ده بینی به زنجیر به ستراونه ته وه و پێش ده درین له ناشرینترین شیوه دا به ره و نا په حه تترین ئیش و نازار • هه ر وه ها جو ره به ر گیکیان له به ردایه وه که ئه وه ی مادده ی سو تی نه ری تیدا بی ت و زیاتر نازاریان بدات).. هه ندیک له و که سانه ئه وانه بوون که گرنگیان به نوێزه کانیان نه ئه دا و سارد و سه پیان لی ده کرد..

هه ر وه ها خودای گه وه ره ده فهر مویت: ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ارْكَعُوا لَا يَرْكَعُونَ﴾ (۱۸) وَبَلَّ يَوْمَئِذٍ الشَّكْرَ بَيْنَ ﴿۱۹﴾ المرسلات. واته: (خۆ ئه گه ر پێیان بووتریت: کړنوش به رن و مل که چی فهرمانی خوداین، ئه وامل که چ نابن • هاوارو وه یل بۆ ئه و که سانه ی که به روایان به پیغه مبه ران و روژی دوا یی نه بوو)..

ئاي چەند چارە پەشەن؟! چۈن پېش دەدرېن بۇ سەختتەن ئازار و ئېش؟! دەبىيەت
 ھالىيان چۈن بېت، كاتىك راپېچى دۆزەخىكى بىرسى دەكرېن و دۆزەخىش ھەر
 دەئىت: ﴿هَلْ مِنْ مَّزِيدٍ﴾؟ نايان زياتر ھەيە؟
 خۇزگە دەمانزانى ھالىيان چۈنە كاتىك لېيان دەدرېت بەگورزى ئاسنىن!
 خۇزگە دەمانزانى ھالىيان چۈنە كاتىك خۇراكى تال و ناخۇشيان دەر خوارد
 دەدرېت! خۇراكىك لە كېم و خوېن و زوخا! ئاي چەند ناپەھەتە! سوېند بەخودا
 ئەوانە لە خراپترىن دروستكارو ھەكەنى خودان..

فەزىل و گەنگى نوپۇش

نوپۇش بەيۈمەندى نيۋان بەندەو خودايە، بەھۋى نوپۇش ھەدە دلى بەندە چاكەكان،
 بالندە ئاسا بەرز دەبىيەت ھە بەرەو لاي خودا..

نوپۇش چەندەن فەزىل و پەلەو پايەى ھەيە لە دونيا و پۇزى دوايشدا، نوپۇش
 ھۇكارپكە بۇ ئەنجامدانى چاكە، ھەر ھەھە ھۇكارە بۇ دوورگە وتتەو لە خراپەو
 رېگەى چەوت..

ئەنجامدانى نوپۇش بەرپىكوپىكى بەدەست ھىنانى پاداشت و پەلەو پايەى گەورەيە،
 دەبىيەت ھۋى سېنە ھەي گوناھو تاوان، يەگەم كىرە ھەشە گە لېپىر سېنە ھەي مەرۋى
 لە سەر دەكرېت لە پۇزى دوايدا.. خوداى گەورە دەفەر موپت: ﴿أَتْلُ مَا أُوحِيَ
 إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ
 وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ﴾ (۱۵) ﴿الْعنكبوت. واتە:﴾ (ئەي پېغەمبەر
 ﷺ ئەھەي بۇت پەوانە دەكرېت لە قورئان بېخوېنە رەھەو نوپۇش بە چاكى
 ئەنجام بەدە، چۈنكە بەرپاستى نوپۇش بەر ھەستى گوناھو تاوان و نادروستى
 دەكات)..

ھەر ھەھە دەفەر موپت: ﴿أَقِمِ الصَّلَاةَ لِدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ
 الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا﴾ (۷۸) ﴿الاسراء. واتە:﴾ (ئەي پېغەمبەر ﷺ،
 ئەي ئيماندار، نوپۇش ئەنجام بەدە كاتىك خۇر نېۋەى ئاسمان بەجى دەھىيەت
 (نامازمەيە بۇ نوپۇش نېۋەر ۋە سەس) لە تارىكى شەۋىشدا (نوپۇش مەغرىب و

عیسا) نه نجام بده، نوپزی به یانیش (که زور قورئانی تیدا ده خوینریت
 فهراموش مه که) به راستی قورئان خویندنی نوپزی به یانی ده بینریت (له لایهن
 فریشته کانه وه) .. ههروه ها خودای گه وره له نایه تیکی تر دا ده فهرمویت:
 ﴿حَفِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ﴾ (۲۳۸) البقرة.
 واته: (که مته ر خه می مه که ن و پاریزگاری له نه نجامدانی نوپزه کاندای بکه ن،
 به تایبه تی نوپزی ناوه ند (که نوپزی عه سره) هه میشه و به رده و امیش ههستن
 به نه نجامدانی فهرمانه کان بۆ خودا به گهر دن که چیه وه) .. پیغه مبه ریش ﷺ
 ده فهرمویت: (أَرَأَيْتُمْ لَو أَنَّ نَهْرًا بِبَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ مِنْهُ كُلُّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ،
 هَلْ يَبْقَى مِنْ دَرْنِهِ شَيْءٌ؟ قَالُوا: لَا يَبْقَى مِنْ دَرْنِهِ شَيْءٌ، قَالَ: فَذَلِكَ مِثْلُ الصَّلَوَاتِ
 الْخَمْسِ، يَمْحُو اللَّهُ بِهِنَ الْخَطَايَا)⁹. واته: (نایا ده بینن نه گهر پرووباریک له به رده م
 دمرگای یه کیکتانه وه بروات و هه موو پروژیک پینج جار خوی لیبشوات، نایا هیچ
 بیسییه کی پیوه ده مینن؟ وتیان: نه خیر هیچ بیسییه کی پیوه نامینن، پیغه مبه ر
 ﷺ فهرمووی: نه وه وه نمونه ی پینج فهرزه ی نوپز وایه، خودای گه وره
 به هوئی نه و نوپزانه وه گونا هه کان دهر پته وه) ..

عبدالله ی کوری مه سعود ﷺ ده فهرمویت: (پرسیارم له پیغه مبه ری خودا
 ﷺ کرد و وتم: کام کردارانه زور باشن؟ فهرمووی: (الصَّلَاةُ عَلَى وَفَّاتِهَا، قُلْتُ:
 ثُمَّ أَيُّ؟ قَالَ: بَرُّ الْوَالِدَيْنِ، قُلْتُ: ثُمَّ أَيُّ؟ قَالَ: الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ)¹. واته: (یه که م
 کرداری زور باش نه وه یه که نوپز له کاتی خویدا نه نجام بدهیت، وتم نه ی دوی
 نه وه؟ فهرمووی: چا که گردن له گه ل دایک و باوک، وتم نه ی دوی نه وه؟ فهرمووی:
 تیکۆشان له پیناوی خوا دا) .. ههروه ها پیغه مبه ری خودا ﷺ ده فهرمویت: (إِنَّ
 أَوَّلَ مَا يُحَاسَبُ النَّاسُ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ أَعْمَالِهِمُ الصَّلَاةُ...)². واته: (یه که م شتیک
 که خه لکی لیپرسینه وه ی له گه ل ده کریت له پروژی قیامه تدا له کرده و کانیان،
 بریتیه له نوپز) ..

⁵- رواه البخاري ۵۲۸ و مسلم ۶۶۷.

⁶- متفق عليه.

فهزل و پلهو پایه‌ی نویژی عه‌سرو به‌یانی

ئاینی ئیسلام له‌نیو پینچ فه‌رزه‌که‌ی نویژدا، زیاتر جه‌ختی له‌سه‌ر هه‌ندیکیان کردوته‌وه‌و گرنگی تایبه‌تی پیداون و خێرو پاداشته‌که‌شیان گه‌وره‌ تره‌، له‌وانه‌ش نویژی (عه‌سرو به‌یانی)، چونکه‌ ئه‌م دوو نویژه‌ کاته‌کانیان ناسکن و خه‌لکی خه‌ریکی ئیسراحه‌تن و نویژکردن تا راده‌یه‌ک نا‌په‌حه‌تی تێدایه‌ له‌م کاتانه‌دا، به‌لام ئه‌مه‌ مانای پشتگوێ خستنی نویژه‌ فه‌رزه‌کانی تر نیه‌و هه‌موو نویژه‌ فه‌رزه‌کان گرنگی خوێان هه‌یه‌..

پێغه‌مبه‌ر ﷺ له‌باسی فه‌زلی نویژی به‌یانی و عه‌سردا ده‌فه‌رموێت: (لَنْ يَلْجِ النَّارَ أَحَدٌ صَلَّى قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا) یعنی: الفجر والعصر. واته‌: (ناگری دۆزه‌خ نابینیت ئه‌وه‌که‌سه‌ی پێش خۆرکه‌وتن و پێش خۆر ئاوابوون نویژ ئه‌نجام بدات) مه‌به‌ست له‌ (نویژی به‌یانی و عه‌سره‌)..

هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموێت: (مَنْ صَلَّى الصُّبْحَ، فَهُوَ فِي ذِمَّةِ اللَّهِ...) واته‌: (هه‌رکه‌سێک نویژی به‌یانی ئه‌نجام بدات له‌پاریزگاری خوادا ده‌بییت...) هه‌روه‌ها پێغه‌مبه‌ری خودا ﷺ له‌فه‌رموودیه‌کی تردا ده‌فه‌رموێت: (مَنْ صَلَّى الْبَرْدَيْنِ دَخَلَ الْجَنَّةَ) واته‌: (هه‌رکه‌سێک نویژی به‌یانی و عه‌سره‌ ئه‌نجام بدات ده‌چیت به‌هه‌شته‌وه‌) .. له‌به‌رئه‌وه‌ی کاتی نویژی به‌یانی کاتیکی خۆشه‌ بۆ خه‌وو شه‌یتانیش هه‌ول ده‌دات که‌ زیاتر خه‌وت لا خۆشه‌ویست بکات و نویژه‌که‌شت لا قورس بکات و کاتی نویژی عه‌سره‌ش زیاتر خه‌لکی خه‌ریکی کار و کاسبی و بازرگانین..

ئهبو هوره‌یره‌ ؓ له‌پێغه‌مبه‌ری خوداوه‌ ﷺ ده‌گێڕێته‌وه‌ که‌ فه‌رمویه‌تی: (يَتَعَاقَبُونَ فِيكُمْ مَلَائِكَةٌ بِاللَّيْلِ وَمَلَائِكَةٌ بِالنَّهَارِ، وَيَجْتَمِعُونَ فِي صَلَاةِ الصُّبْحِ وَصَلَاةِ الْعَصْرِ، ثُمَّ يَرْجُ الَّذِينَ بَاتُوا فِيكُمْ، فَيَسْأَلُهُمُ اللَّهُ - وَهُوَ أَعْلَمُ بِهِمْ - كَيْفَ

۷- رواه مسلم ۶۲۴.

۸- رواه مسلم ۶۵۷.

۹- متفق عليه (البخاري ۵۷۴ ومسلم ۶۲۵).

تَزَكُّمَ عِبَادِي؟ فَيَقُولُونَ: تَزَكَّنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ، وَأَتَيْنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ). واته؛ (چاودیری دهکړین له لایه ن فریشته وه به شه وو پوژ، فریشته یه که له شه وداو فریشته یه که له پوژدا، کوډه بڼه وه له نوږزی به یانی و نوږزی عه سردا، پاشان فریشته کان سه رده که ون له دواى ئه وهى له لاتان مانه وه، خودای گه وړه لیان ده پر سیت له کاتیکدا خودای گه وړه زاناره به حالتان له وان- چو ن به نده گانی منتان به جیه یشت؟ نه وانیش ده لئین؛ کاتیک به جی مان هیشتن نوږزیان ده کړدو کاتیکش چوین بولایان نوږزیان ده کړد). ..

نه گهر ئه م فهر موودانه نوږزی عه سرمان له لا خوشه ویست نه گهن، نه ووا پیغه مبه ری خودا ﷺ به م فهر موودمیه ده مانتر سینیت که دم فهر مویت؛ (من تَرَكَ صَلَاةَ الْعَصْرِ فَقَدْ خَبِطَ عَمَلُهُ). واته؛ (هر که سی که واز له نوږزی عه سر بینیت نه ووا گرده ووه گانی پوچ و بی که لک ده بن و خه سارمت مه ند ده بیت). ..

فهرلی نوږزی جه ماعت

کو مه ل و جه ماعت په حمه تن، جیا وازیش سزاو نار په حه تیه، نوږزی جه ماعتیش به هیزی گیانی بر ایه تیه، هه روه ها نوږزی جه ماعت هاوشی وهی پیزی فریشته گانه له ناسمان، هه روه که خودای گه وړه دم فهر مویت؛ ﴿وَإِنَّا لَنَحْنُ الصَّافِرُونَ﴾ (۱۵) ﴿وَإِنَّا لَنَحْنُ الْمُسِيحُونَ﴾ (۳۶) الصافات. واته؛ (به راستی ئیمه هه ره هم ووه مان به پیز و مستاوین (ناماده ی فهر مانین)، دوو باره ده لئین؛ ئیمه هه مووده م سه رگهر می ته سبیحات و ستایشی خودای میهر مبانین). .. هه روه ها دم فهر مویت؛ ﴿وَالصَّفَاتِ صَفًا﴾ (۱) الصافات. واته؛ (سویند به فریشته پیز بووه کان). ..

نوږزی جه ماعت به لای ژور به ی زانایانه وه فهر زه، هه روه که له م نایه ت و فهر مودانه دا نامازه ی پیکرا وه، خودای گه وړه دم فهر مویت؛ ﴿وَأَزْكُوا مَعَ الزَّكِيَّيْنَ﴾ (۱۲) البقرة. واته؛ (له گهل کړنوش به راندا کړنوش به رن- بؤ په رومردگار تان). .. له بهر گرنگی و بایه خی نوږزی جه ماعت؛ نیمانداران له کاتی غه زاو

جه‌نگیشدا بیویسته نویژه‌کانیان به‌جه‌ماعه‌ت نه‌نجام بده‌ن، هه‌روه‌ک خودای
 گه‌وره ده‌فه‌رمویتی: ﴿وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلَنْتُمْ طَائِفَةً
 مِنْهُمْ مَعَكَ وَلِيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ وَلِتَأْتِ
 طَائِفَةٌ أُخْرَىٰ لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَلْيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ ۗ﴾^(۱۲)
 ﴿النساء. واته: (کاتی‌ک تو نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خودا ﷺ له ناو هاوه‌لانتدا بوویتی و
 بی‌ش نویژیت بۆ ده‌کردن - له‌کاتی جه‌نگدا -، نه‌وا با ده‌سته‌یه‌کیان له‌گه‌ل تۆدا
 بوه‌ستن بۆ نویژو جه‌گه‌کانیان پی‌یبت، کاتی‌ک نه‌م ده‌سته‌یه‌ی که نویژ ده‌کات
 چونه سو‌جده، با نه‌وانه‌ی تر له پشتیان‌ه‌وه بن، پاشان که نه‌مان لی‌بوونه‌وه
 نه‌و ده‌سته‌یه‌ی که پاسه‌وانیان ده‌کرد بابین له‌گه‌ل تۆدا نویژه‌کیان بکه‌ن، با
 هۆشیارو جه‌گداریش بن...).. پیغه‌مبه‌ری خوداش ﷺ ده‌فه‌رمویتی: (صَلَاةُ
 الْجَمَاعَةِ أَفْضَلُ مِنْ صَلَاةِ الْفَذِّ بِسَبْعٍ وَعَشْرِينَ ذَرَجَةً). "واته: (نویژی جه‌ماعه‌ت
 بیست و هه‌وت پله باشته‌ره له نویژیک، که به‌ته‌نها نه‌نجام بدریت).. هه‌وه‌ها
 ده‌فه‌رمویتی: (والذي نفسي بيده لقد هممت أن أمر بحطب يحتطب ثم أمر
 بالصلاة فيؤذن لها، ثم أمر رجلاً فيؤم الناس ثم أخالف إلى رجال فأحرق عليهم
 بيوتهم)". واته: (سویند به‌و که‌سه‌ی گیانی منی به‌ده‌سته ویستم فه‌رمان بکه‌م
 به‌وه‌ی که دار گۆ بکه‌نه‌وه‌و پاشان فه‌رمان به‌ که‌سی‌ک له نیوه بکه‌م که پیش
 نویژی بۆ خه‌لکه‌که بکات و بچینه سه‌ر نه‌وانه‌ی که نویژ به جه‌ماعه‌ت ناکه‌ن،
 هه‌تا ماله‌کانیان به‌سه‌ردا بسووتینین).. هه‌روه‌ها پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌رمویتی:
 (مَنْ سَمِعَ النِّدَاءَ فَلَمْ يَأْتِ فَلَا صَلَاةَ لَهُ إِلَّا مِنْ عُذْرٍ). "واته: (هه‌ر که‌سی‌ک گوپی له
 بانگ بی‌ت و نه‌چیت به‌ده‌میه‌وه، یا خود نه‌چیت بۆ مرگه‌وت، نه‌وا نه‌و نویژه‌ه‌و
 نه‌و نیه، ته‌نها له حاله‌تیکدا نه‌بی‌ت که بیانوو عوزری هه‌بی‌ت).. نه‌مه‌ش ده‌بی‌ته
 به‌لگه بۆ هه‌موو نه‌و که‌سانه‌ی که گوپیان له‌بانگه، ده‌بی‌ت بچن بۆ مرگه‌وت،
 نه‌گه‌ر چاویان نه‌بینیت و نابیناش بن، هه‌روه‌ک نه‌بو هه‌ره‌یره ﷺ ده‌گپ‌ری‌ته‌وه‌و

۱۲- البخاری ۲۶۵ و مسلم ۶۵۰.

۱۳- البخاری ۲۶۴ و مسلم ۲۵۱.

۱۴- ابن‌ماجه ۷۹۳ و ابن‌حبان ۲۰۹۵.

دمفەر مویت: (عبدالله ی کوری ام مکتوم) که نابینا بوو هات بۆلای پیغه مبه‌ر ﷺ و وتی: ئەه‌ی پیغه مبه‌ری خودا ﷺ من که سیکم نیه چاو ساغم بیت و بمهیننی بۆ مزگه‌وت و داوای رووخسه‌تی کرد بۆ نه‌وه‌ی له‌ ماله‌وه نوێزه‌کانی ئەنجام بدات، پیغه مبه‌ریش ﷺ رووخسه‌تیدا، به‌لام کاتیک رویشت، پیغه مبه‌ر ﷺ بانگی کردو پیی فهر موو: (هَل تَسْمَعُ النِّدَاءَ بِالصَّلَاةِ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: فَأَجِبْ) ٩. واته: (ئایا گویت له‌ بانگ ده‌بیئت له‌ کاتی نوێزه‌کاندا؟ ووتی: به‌ئێ، پیغه مبه‌ری خودا ﷺ فهر مووی: ده‌ی واجبه‌ بیی بۆ مزگه‌وت) ..

هه‌رومها له‌ فهر مووده‌یه‌کی تر داها توه‌وه‌ که (عبدالله ی کوری ام مکتوم) که بانگ ده‌ری پیغه مبه‌ری خودا ﷺ بووه‌ فهر موویه‌تی: (ئەه‌ی پیغه مبه‌ری خودا ﷺ شاری مه‌دینه‌ حه‌شه‌راتی زیان به‌ خشی وه‌ک دووبه‌شک و ئازهلێ دپنده‌ی وه‌ک گورگ و سه‌گی هاری زۆره‌، پیغه مبه‌ریش ﷺ پیی فهر موو: (تَسْمَعُ حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ، فَخَيْهَلًا) أَي تَعَالِ ١٠. واته: (مادام گویت له‌ (حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ) ده‌بیئت، وهره‌) .. له‌ فهر مووده‌یه‌کی تر دا پیغه مبه‌ری خودا ﷺ دمفەر مویت: (مَمْن ثَلَاثَةٌ فِي قَرْيَةٍ وَلَا يَدُورُ لَاتِقَامٍ فِيهِمُ الصَّلَاةُ إِلَّا اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ، فَعَلَيْكُمْ بِالْجُمَاعَةِ، فَإِنَّمَا يَأْكُلُ الذَّنْبُ مِنَ الْقَنْمِ الْقَاصِيَةِ) ١١. واته: (ئه‌گه‌ر له‌ دێیه‌ک یان ده‌شتیک سێ که‌س هه‌بوون و جه‌ماعه‌تیان نه‌کرد، ئه‌وا شه‌یتان به‌سه‌ریاندا زāl ده‌بیئت، ده‌ی که‌واته‌ پابه‌ند بن به‌ کۆمه‌ل و جه‌ماعه‌ته‌وه‌، چونکه‌ به‌ دلنیاپییه‌وه‌ گورگ ئه‌و مه‌په‌ ده‌خوات که له‌ پانه‌که‌ی دا برابیت) ..

هه‌رومها له‌ فهر مووده‌یه‌کی تر دا پیغه مبه‌ری خودا ﷺ دمفەر مویت: (مَنْ ضَلَّى لِلَّهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا فِي جَمَاعَةٍ، يُدْرِكُ التَّكْبِيرَةَ الْأُولَى، كُتِبَ لَهُ بَرَاءَتَانِ، بَرَاءَةٌ مِنَ النَّارِ وَبَرَاءَةٌ مِنَ النِّفَاقِ) ١٢. واته: (هه‌ر که‌سێک له‌ به‌ر خاتری خودا چل رۆژ نوێزه‌کانی به‌ به‌رده‌وامی له‌ مزگه‌وتدا ئەنجام بدات و به‌ (الله اکبر) ی په‌که‌مدا بگات، ئه‌وا

١٥- مسلم ٦٥٣.

١٦- رواه أبو داود.

١٧- رواه أحمد ٢١٢٠٢ وأبو داود ٥٤٧.

١٨- صحيح جامع الصغير ٦٣٦٥.

خودای گه‌وره له دوو شت ده‌پاریزی و رزگاری ده‌کات، یه‌که‌م؛ له ناگر ده‌پاریزی و نایستوتینی، دوو‌م؛ له دوو‌ویی ده‌پاریزی و به دوو‌وو نایز می‌ری..

که‌واته به‌پی ئه‌م فهر مووده پیر‌وزانه بیت، نو‌یزی جه‌ماعه‌ت فهرزه و بی‌ویسته کاتی‌ک گو‌یمان له (الله اکبر) ی بانگ ده‌بیت ئه‌گهر خه‌وتووین، هه‌ستین، ئه‌گهر خه‌ریکی نیش و کارین، ده‌ست هه‌ل‌گرین و وه‌لامی بانگه‌که‌ بده‌ینه‌وه‌و به‌ره‌و مزگه‌وته‌کان بکه‌وپنه‌ری..

❖ ئیبراهیمی مه‌روزی زه‌ره‌نگه‌ر بوو، کاتی‌ک چه‌کوشه‌که‌ی به‌رز بک‌ردایه‌ته‌وه‌و گو‌یی له بانگ بو‌وایه، چه‌کوشه‌که‌ی نه‌ده‌دایه‌وه‌ به‌ زی‌و زی‌وه‌که‌یداو یه‌کسه‌ر ده‌ستی له کار هه‌ل‌ده‌گرت و به‌رمو مزگه‌وت ده‌که‌وته‌ری..

هه‌نگاونان به‌ره‌و مزگه‌وت

گه‌ورمه‌ترین و به‌پ‌ترت‌رین شو‌ینی سه‌ر زه‌وی، مزگه‌وته‌کانی خودای په‌رومه‌ر دگاران، مزگه‌وت شو‌ینی په‌رستنی خودایه، شو‌ینی لی‌خ‌وش‌بو‌ونه له گونا‌هو تاوان، هه‌روه‌ها نو‌یزیک ئه‌گهر به‌جه‌ماعه‌ت بک‌ریت له مزگه‌وته‌کاندا خ‌یری بیست و‌حه‌وت نو‌یزی هه‌یه که به‌ته‌نها ئه‌نجام بدری (الضلاة الجماعه تفصل ضلاة الفذن - الفرد - بسبع وعشرين درجه)^{۱۹}.. به هه‌ر هه‌نگاو نا‌نیکت به‌ره‌و مزگه‌وت گونا‌هو تاوان‌نیکت ئه‌سه‌ر پ‌ته‌وه‌و پله‌یه‌کیش له‌لای خودای په‌رومه‌ردگار به‌رزو به‌ر‌پ‌ز ده‌بیت، پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌ر مو‌یت: (مَنْ تَطَهَّرَ فِي بَيْتِهِ ثُمَّ مَضَى إِلَى بَيْتِ مَنْ يُؤْتِيهِ اللَّهُ لِيُقْضَى فَرِيضَةٌ مِنْ فَرَائِضِ اللَّهِ، كَانَتْ خُطْوَاتُهُ إِحْدَاهُمَا تُحُطُّ خُطْوَةً، وَالْأُخْرَى تَرْفَعُ دَرَجَةً)^{۲۰}. واته: (هه‌ر که‌سێک له‌ماله‌وه‌ ده‌ست نو‌یز بک‌ریت، پاشان به‌ج‌یت بو‌ مالیک له‌ماله‌کانی خودا، بو‌ ج‌به‌ ج‌یک‌ردنی فه‌رزیک له‌فه‌رزه‌کانی خودا، هه‌ر هه‌نگاو پ‌یک له‌هه‌نگاو ده‌کانی ده‌بنه‌ه‌وی سه‌پنه‌وه‌ی گونا‌هو تاوانه‌کانی و به‌رزبو‌ونه‌وی پله‌و پایه‌ی)..

ئهبو هوره‌یره ﷺ له‌پی‌غه‌مبه‌ری خوداوه ﷺ ده‌گ‌یر پ‌ته‌وه‌ که‌ فه‌ر مو‌ویه‌تی:

۱۹- رواه البخاري ۶۵۰ و مسلم ۶۵۰.

۲۰- رواه مسلم ۶۶۶.

(أَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ مَا يَمْحُو اللَّهُ بِهَ الْخَطَايَا، وَيَرْفَعُ بِهِ الدَّرَجَاتِ؟ قَالُوا: بَلَىٰ يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: إِسْبَاغُ الْوُضْءِ عَلَى الْمَكَارِهِ، وَكَثْرَةُ الْخُطَا إِلَى الْمَسَاجِدِ، وَإِنْتِظَارُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الصَّلَاةِ، فَذَلِكُمْ الرِّبَاطُ، فَذَلِكُمْ الرِّبَاطُ)”. واتە: (نايا رېنمايتان بكه مو پېتان بليتم چي دهبېته هوۍ سرېنمەوۍ گوناھو تاوان و پلەو پاڤەشتان بەرز دىمكاتهو؟ وتیان: بەلئى ئەي پېغەمبەرى خودا، پېغەمبەرى خودا ﷺ ڤەر مووى: دەست نويز گرتن له كاتى ناپەحەتيدا (وهك سەرماو گەرما)، وه زۆر هەنگاوانان بەرەو مزگەوت، وه لەدواى هەر نويزيک چاومپروانى نويزيکى تر بکهيت، ئا ئەوه جيهادو تېکۆشانه له پيى خوادا، ئا ئەوه جيهادو تېکۆشانه له پيى خوادا)..

هەر ودها دهبېت ئەومەش بزانين، هەنگاوهكان چەنديک زۆربن، ئەوا خيرو پاداشتهکەشى زۆرتەر، هەنگاوانان بەرەو مزگەوت و گەرانهومەش له مزگەوت، به هەمان شيوە دهبېتە هوۍ بە دەستپهينانى پاداشت.. هەر ودها ئەو کەسانەى مالهکانيان له مزگەوتهکانهوه دووره خيرو پاداشتيان زۆرتەر لهو کەسانەى کە نزيکن له مزگەوتهکانهوه، لەبەر دوورى و گەرماو سەرماو ناپەحەتى پيگە، ئەمەش بەپيى ڤەر موودهى پېغەمبەر ﷺ کە دەڤەر مويت: (إِنَّ أَعْظَمَ النَّاسِ أَجْزًا فِي الصَّلَاةِ، أَبْعَدُهُمْ إِلَيْهَا مَمْشِي....)”.^{۲۱}

لەدوو ڤەر موودهى پيرۆزدا پېغەمبەرى خودا ﷺ وەسفی ئەو کەسانە دەکات کە زۆر هاتووچۆى مزگەوت دەکەن و دەڤەر مويت: (إِذَا زَأَيْتُمُ الرِّجْلَ يَعْتَادُ الْمَسَاجِدَ، فَأَشْهَدُوا لَهُ بِالْإِيمَانِ)”. واتە: (ئەگەر پياويکتان بينى زۆر هاتووچۆى مزگەوتى دەکردو خووى پيوە گرتبوو، ئەوا شايەتى ئيمانى بۆ بدن).. هەر ودها يەكيک لهو حەوت کۆمە ئەي کە له کاتى گەرماو ناپەحەتى رۆژى قيامەتدا خوداى گەوره دەيان خاتە ژېر سيپهري خويەوه، بریتيه لهو کەسانەى کە دليان پابه‌نده به مزگەوتهکانهوه (وَزَجُلٌ قَلْبُهُ مُعَلَّقٌ بِالْمَسَاجِدِ)”.^{۲۲}

۲۱- رواه مسلم ۲۵۱.

۲۲- متفق عليه (البخاري ۶۵۱ و مسلم ۶۶۲).

۲۳- رواه الترمذي.

۲۴- رواه البخاري ومسلم.

ناماده‌بوونی نوێژی جه‌ماعه‌تی به‌یانی و عیша

وه‌كو باس‌مان كرد ناماده‌بوون له‌ نوێژی جه‌ماعه‌تدا خێرو پاداشتیکی زۆری هه‌یه، هه‌روه‌ها زۆر هاتوو‌چۆ كردنی مزگه‌وت، ده‌بێته‌هۆی سه‌رپه‌وه‌ی گونا‌هو تاوان و به‌رزبوونه‌وه‌ی پله‌ی ئیماندار له‌لای خودای په‌روم‌دگار، له‌ناو نوێژه‌كانیشدا ئه‌نجام دانی نوێژی به‌یانی و عیسا تایبه‌تمه‌ندی و گرنگی تایبه‌تی خۆی هه‌یه، هه‌ر چه‌نده‌ زه‌حمه‌ت و نا‌ره‌حه‌تی‌شی تێدا بێت، به‌لام له‌ توانای مرۆف به‌ده‌رنه‌یه، هه‌روه‌ك خودای په‌روم‌دگار ده‌فه‌رمو‌یت: ﴿لَا يَكُفُّ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا...﴾ (البقرة. واته: (خودای گه‌وره‌ ئه‌رك ناخاته سه‌ر هه‌یج كه‌سێك، مه‌گه‌ر به‌ ئه‌ندازه‌ی توانای خۆی نه‌بێت)..

ئهبو هورمه‌یره رضی الله عنه له‌ پێغه‌مبه‌ری خوداوه صلی الله علیه و آله ده‌گێڕێته‌وه كه‌ فه‌رموو‌یه‌تی: (لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي النَّدَاءِ وَالصُّبْحِ الْأَوَّلِ، ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلَّا أَنْ يَسْتَهْمُوا عَلَيْهِ، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي التَّهَجُّبِ، لَأَسْتَبَقُوا إِلَيْهِ، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِي الْغَتَمَةِ وَالصُّبْحِ لَأَتَوْهُمَا وَلَوْ حَبْوًا)^{۲۵}. واته: (ئه‌گه‌ر خه‌لكی ده‌یانزانی چ خێرو پاداشتیك له‌ بانگ‌دان و پیزی یه‌كه‌می جه‌ماعه‌تدا هه‌یه، ئه‌وا تیرو پشکیان بۆ ده‌کرد، وه‌ ئه‌گه‌ر ده‌یانزانی چ خێرو پاداشتیك له (الله‌اكبر) ی نوێژدا به‌ستندا هه‌یه ئه‌وا پێش‌بهرکیان بۆ ده‌کرد، وه‌ ئه‌گه‌ر ده‌یانزانی چ خێرو پاداشتیك له‌ نوێژی جه‌ماعه‌تی عیساو به‌یانی هه‌یه ئه‌وا ده‌هاتن، ئه‌گه‌ر له‌سه‌ر ده‌ست و ئه‌ژنۆکانیشیان بوايه)..

هه‌روه‌ها له‌ فه‌رمووده‌یه‌کی تردا پێغه‌مبه‌ری خودا صلی الله علیه و آله ده‌فه‌رمو‌یت: (مَنْ صَلَّى الْعِشَاءَ فِي جَمَاعَةٍ، فَكَانَ قَامَ نِصْفَ اللَّيْلِ، وَمَنْ صَلَّى الصُّبْحَ فِي جَمَاعَةٍ فَكَانَ قَامَ الصُّبْحَ فِي جَمَاعَةٍ)^{۲۶}. واته: (هه‌ر كه‌سێك نوێژی عیسا به‌ جه‌ماعه‌ت ئه‌نجام بدات، وه‌ك ئه‌وه‌ وایه كه‌ نیوه‌ی شه‌وێك شه‌و نوێژی كردبێت، وه‌ هه‌ر كه‌سێك نوێژی به‌یانی به‌ جه‌ماعه‌ت ئه‌نجام بدات، وه‌ك ئه‌وه‌ وایه كه‌ هه‌موو شه‌وه‌كه‌ شه‌و نوێژی كردبێت)..

۲۵- متفق علیه (البخاري ۶۱۵ و مسلم ۴۳۷).

۲۶- رواه مسلم ۶۵۶ و ابو داود ۵۵۵.

ناماده بوونی نوێزی به یانی و عیسا و نه نجام دانیان به جه ماعت، له سیفەتی ئیماندارانه و به پیچەوانەشەوه، پەنا بەخودا له سیفەتی دوورپوانە، هەر وهك پێغه مېهر ﷺ دمفەر مویت: (لَيْسَ صَلَاةُ أَثْقَلُ عَلَى الْمُنَافِقِينَ مِنْ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَالْعِشَاءِ، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِيهِمَا لَأَتَوْهُمَا وَلَوْ حَبَوًّا) ۳. واتە: (هیچ نوێزێك وهك نوێزی به یانی و عیسا له سەر دوور و وهكان گران و زهحمەت نیه، خو نه گەر بیان زانیایه چ خێرو پاداشتیکی تێدا یه، نه وادهاتن نه گەر له سەر سكو دهست و نه زۆكانیشیان بوايه) .. له بهر نه و دی خه و له کاتی نوێزی به یانی دا خو شه و ههستان نا په حەت و زهحمەت هه و کاتی نوێزی عیسا خه لگی له ئیسراحت دان، یاخود له میوانی و سهر دان.. هەر بۆیه پاداشتی نوێزی به یانی و عیسا نه گەر به جه ماعت نه نجام بدریت، هاوتایه له گه ل نه و دی شه و تا به یانی شه و نوێز بکهیت، به لام به داخه و خه لگی ئیستا زۆر به گه می نامادهی نوێزی جه ماعت ده بن، به تاییهت عیسا و به یانی و به تاییهت تریش نوێزی به یانی، له هه ندی ناوچه و گه ره ك مزگه وته كان نوێزی عیسا و به یانیان تیدا نا کریت و دهر گای مزگه وته كان داده خریت و ته نانهت بانگیشیان تیدا نا دریت.

شیخ (نبیل العوضی) دمفەر مویت: بانگ خوینی یه کیک له مزگه وته كان پرس یاری گرد و وتی: به یانیان کاتیك بانگ نه دهم که سیك نایهت، نه وهنده چاوه ری ده که نه ترسم نوێز ده که م بجیت، نایا ده بیت مزگه وته که دا بخه و برۆم بۆ مزگه وتیکی تر نوێز ده که م بکه م؟ پەنا بەخودا له گه ره کی کدا جگه له بانگ خوینه که که سیکی تر نه یهت بۆ مزگه وت ۴!! له کاتی کدا خودای گه وره له وه سفی نوێزی به یانی دا دمفەر مویت: ﴿أَقْرِ الصَّلَاةَ لِذُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ أَيْلٍ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا﴾ (۷۸) الاسراء. نوێزی به یانی هریشته كان ده یبینن و نامادهی ده بن و سوننه ته هور ئانی زۆری تیدا بخوینریت، به لام زۆر به داخه وه، جاری و اهه یه نه وانه ش که نامادهی نوێزی جه ماعتی به یانی ده بن له بهر باویشك و خه و الووی ته نانهت نازانن پێش نوێز کام نایهت و کام سور هتی

۲۷- متفق علیه (البخاري ۶۵۷ و مسلم ۴۵۱).

۲۸- کاسیتی (انین الفجر).

خویندوو.

لیرهدا دمبیت نامازه بهوه بکهین تهنانهت دوورپوهه کانیش له سه رده می بیغه مبهری خوادا ﷺ نامادهی نویژی جه ماعه تی به یانی و عیشا دهبوون، به لام وهکو خودای گه وره نامازه ی پیده کات، تهنه به وه له ئیمانداران جیا ده کرانه وه، که نویژه کانیا ن به ساردو سړی و خاوو خلیچکیه وه نه انجام دهدا: ﴿وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُتَاتٍ رُءُوفًا لِلنَّاسِ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا﴾ (النساء: ۱۱۲) واته: (هر کاتیک هه لدهستن بۆ نویژ، زور به له ش گرانی و ته ممه لی هه نهستن، نه وانه پیاو روپامای بۆ خه لکی ده که ن و زور که م یادی په رومر دگار ده که ن).. تهنانهت (عبدالله ی کور ی ئوبه ی کور ی سه لول) سه روکی دوورپوهه کانی شاری مه دینه نامادهی نویژه جه ماعه ته کان دهبوو.

❖ له شه ویک له شه وه کانی مانگی کانوونی دوومه می سالی ۲۰۰۸ له یه کیك له گه رده که کانی شاری سلیمانی مامه وه، که نه و گه رده که مزگه وتیکی زور خوش و پاک و خاوینیان هیه، بۆ نویژی به یانی چووم بۆ مزگه وت، بۆ نه وه ی به جه ماعه ت نویژه که م بکه م، کاتیک چووم پیاویک جل و بهرگی خه وی له به ردا بوو، خه ریک بوو زو پاکانی دانه گیر ساند، پاشان رۆی.. ماو دیه کی زوری پېچوو، پیاو ده که هاته مه وه، به لام من نه مزانی هه مان پیاوی پېشو وه.. پیاو ده که وتی: نویژه که مان بکه ین؟ وتم: نه ی که سی تر نایه ت؟ وتی: بېروا نا که م! وتم: نه ی نه و پیاو ده کی که جل و بهرگی خه وی له به ردا بوو؟ وتی: نه وه من بووم، پاسه وانی مزگه وته که م، چووم له ژوور ده که م جله گانم گۆری و هاته مه وه.. بېروا بکه ن نه وه ندنه چاو مېمان کرد، خه ریک بوو دنیا رووناک نه بووه و زمرده دمر نه که وت، که س نه هات.. سه یره له گه رده کیکا تهنه که سی ک نایه ت بۆ مزگه وت!! خو نه گه ر نه و به یانیه منیش نه چوو مایه، نه و جه ماعه ت له و مزگه وته دا نه ده کرا..

نه گه ر به گه نجیک بلتی بۆ نایه تی بۆ جه ماعه ت؟! ده لی: ناتوانم.. خه به رم نابیته وه.. به رۆژ له بازار زور هیلاک ده بم!! نه ی بۆ خه به رت نه بیته وه له کاتیکدا له گه ل هاوه له کانتدا به نیازی سه فره ی؟! نه ی بۆ نه گه ر تاهیکر د نه وه یه کی که میك قورست هه بیت به دایک و باوکت ده لی به یانی زوو خه به رم بکه نه وه؟!

به لَام بۆ نوپژ دهكەت ساردو سړی!! مه به ست نیه هه لست!!

❖ مامۆستایهك دهفر مویت سەردانی دواناوه نډیه كم كرد، كه نزیكه ی ههشت سەد فوتابی لاوی تیدا بوو.. واگومانم دمیږد كه ئەم كۆمه له لاوه دمتوانن کاریگه رییان له سەر گۆرانی كۆمه لگه هه بێت.. بێم وتن: پرسیاریكتان لێدهكهم و به راستی وه لَامم بدهنه وه.. كی له ئیوه نوپژی به یانی به جه ماعت كړدوو؟ بړوا بكهن له وه ههشت سەد كهسه ته نها بیست كهسیان وتیان نوپژی به یانیمان به جه ماعت نه نجامداوه!! ئەی حەوت سەدو ههشتا كهسه كهی تر؟!

پیغه مبهری خودا ﷺ دهفر مویت: (یا ایها الناس، أفشوا السلام، وأطعموا الطعام، وصلوا الأرحام، وصلوا باللیل والناس نيام، تدخلوا الجنة بسلام). واته: (ئەی خەلکینه، سلاو له یه كتری بكهن و ناشتی و نارامی بلاو بكهنه وه و خواردن ببه خشنه وه و سیله ی رحه م به جی بهینن و سەردانی خزم و كهس بكهن و نوپژ بكهن له شه ودا، كاتیک كه خه لكی خه وتوون، ئەوا به نارامی و ناشتی وه ده چنه به هه شته وه)..

لیرەدا پیغه مبهری خودا ﷺ باسی شه و نوپژ دهكات، ئەگەر ئیمه شه و نوپژ ناكهن، هیچ نه بێ با نوپژه كانمان به جه ماعت نه نجام بدهین..

❖ شه ویک (طاوس) له پیش نوپژی به یانیدا له دەرگای یه کیك له برادره گانی نه دات، كاتیک دەرگای لێدهكهنه وه، بپی دهلتن: له م كاته دا هاتوو ی؟! نه ویش دهلئت: گومانم وابوو هیچ موسلمانیک نیه له م كاته پیرۆزه دا به خه بهر نه بێت و له خودا نه پارێته وه و خه ریکی شه و نوپژ نه بێت..

❖ به ندهیهك له مالتیكه وه دفرۆشریت به مالتیکی تر، پیش نوپژی به یانی نه ندامانی ماله تازه كه هه لده سینیت له خه و و پبیان دهلئت: ههستن نوپژ بكهن.. خاوهن ماله كه دهلئت: هیشتا بانگی نه داوه!! به ندهكهش دهلئت: بۆ ئیوه تا بانگی به یانی نه دات هه لئاستن بۆ نوپژ؟ ئەی شه و نوپژ ناكهن؟! سوپند به خودا له م شه و زیاتر له مالتیكدا نامینمه وه كه شه و نوپژی تیدا نه كړیت و ده چمه وه بۆ

ماله‌كه‌ی بی‌شوو^{۲۱}..

له‌ سه‌رده‌مانی زوودا زۆربه‌ی موسوئمانان کاتیک ده‌چوون بۆ نوێزی به‌یانی
چاویان ده‌رشت بۆ ئه‌وه‌ی گریان و فرمیسک و نه‌سرینی شه‌و نوێز به‌ چاویانه‌وه
دیار نه‌بی‌ت، یاخود له‌ ترسی ریاو پروپامایی کاتیک بانگی ئه‌دا، به‌شیوه‌یه‌ك
ده‌نگیان به‌رز ده‌کرده‌وه، بۆ ئه‌وه‌ی ده‌ورو به‌ریان وازانن تازه‌ له‌ خه‌و هه‌لده‌ستن،
به‌لام ئیستا ده‌بینین مزگه‌وته‌کان بێنازو چۆلن، خه‌لکی زۆر به‌ که‌می ئاماده‌ی
نوێزی به‌یانی ده‌بن، له‌ سه‌رده‌می پێغه‌مبه‌ری خودا ﷺ و هاوه‌له‌ به‌رپێز هه‌کانیدا
ئه‌گه‌ر یه‌کی‌ك دیار نه‌بووایه‌ زوو به‌زوو ده‌زانرا، چونکه‌ به‌رده‌وام له‌ نوێزه
فه‌رزه‌کاندا ئاماده‌ بوون..

❖ با بزانی‌ن ئاماده‌ بوونی نوێزی به‌یانی به‌ جه‌ماعه‌ت له‌لای هاوه‌لان چه‌نده
گرنگ بووه، ئیمامی مالک له‌ کتییی (موطا) دا ده‌گێڕێته‌وه‌ که‌ رۆژیک عومهری
گوپی خه‌تتاب ﷺ له‌ نوێزی به‌یانییدا چاوی ده‌گێڕا بۆ سلیمان گوپی نه‌بی
حه‌سمه، کاتیک ئیمامی عومهر به‌یانی ده‌چیت بۆ بازارو دایکی سلیمان ده‌بینی و
لێی ده‌پرسیت: بۆچی سلیمان له‌ نوێزی به‌یانییدا ئاماده‌ نه‌بوو؟! دایکی سلیمانیش
ده‌لێت: شه‌و خه‌ریکی شه‌و نوێز بوو، خه‌وی لێکه‌وت و خه‌به‌ری نه‌بووه.. ئیمامی
عومهر ﷺ فه‌رمووی: ئه‌گه‌ر نوێزی به‌یانی به‌ جه‌ماعه‌ت نه‌نجام بده‌م، له‌لام
خۆشتره‌ له‌وه‌ی که‌ هه‌موو شه‌وه‌که‌ به‌ شه‌و نوێز زیندوو بکه‌مه‌وه..

❖ عبدالله‌ی گوپی قه‌واریری ده‌فه‌رمویت: هه‌رگیز نه‌م ده‌هیشته‌ نه‌نجامدانی
نوێزی عیشام به‌ جه‌ماعه‌ت له‌ ده‌ست بچیت، به‌لام رۆژیکیان میوانمان هه‌بوو،
میوانه‌که‌ سه‌رقالی کرد و فریای نوێزی جه‌ماعه‌تی مزگه‌وته‌که‌م نه‌که‌وتم، به‌
په‌له‌ چووم بۆ مزگه‌وتێکی تر بۆ ئه‌وه‌ی فریای جه‌ماعه‌ت بکه‌وم، کاتیک چووم،
خه‌لکی ته‌واو ببوون و له‌ مزگه‌وت ده‌هاتنه‌ ده‌ره‌وه، زۆربه‌ی مزگه‌وته‌کانی شاری
(بصرة) گه‌رام، به‌لام فریای هیچیان نه‌که‌وتم، به‌ دلشاکاویه‌وه‌ گه‌رپامه‌وه‌و بیرم
له‌وه‌ ده‌کرده‌وه‌ که‌ ئه‌و پاداشته‌ گه‌وره‌یه‌ی نوێزی جه‌ماعه‌تم له‌ ده‌ستچوو..
کاتیک گه‌یشتمه‌وه‌ ماله‌وه، رووم کرده‌ قیبله‌و بیست و هه‌وت جار نوێزی عیشام

ئەنجامدا، پاشان زۆر بێتاھەت بووم و کەمێک ڕاکشام و خەوم لێکەوت، لە خەودا بینیم بە سواری ڕام دەکرد و دەموست بگەم بە کۆمەتێک لە هاوێلانم، کە ئەوانیش بە سواری لە پێشمەو ڕایان دەکرد، زیاتر ئەسپەکم تاو ئەدا، بۆ ئەوەی ڕایان بکەوم، بە لām هەر دوا ئەکەوتم، بۆیە یەکیکیان لای کردووە بە لامدا و پێی وتم: ئەسپەکەت هێلاک مەکە، پێمان ناگەیت، چونکە ئێمە نوێزی عیشامان بە جەماعەت ئەنجامداو!!

پێغەمبەری خودا ﷺ دەفەر مویت: (أَفْضَلُ الصَّلَاةِ عِنْدَ اللَّهِ صَلَاةُ الصُّبْحِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ، فِي الْجَمَاعَةِ) ۳. واتە: (باشترین نوێز لە لای خودای گەورە، نوێزی بە یانیە لە ڕۆژی هەینیدا و بە جەماعەت ئەنجام بدرێ). ..

خودای گەورە دەفەر مویت: ﴿أَمَنْ هُوَ قَتِلَتْ أُنَاةَ الْإِنِّلِ سَاجِدًا وَقَائِمًا يَحْذَرُ الْآخِرَةَ وَيَرْجُو رَحْمَةَ رَبِّهِ...﴾ (۱) الزمر. واتە: (ئایا ئەو جوۆرە کە سەنە ی کە باسکران باشتەرن) یان ئەو ئیماندارە ی کە لە دوو تووێ شەوگاردە هەڵدەستێت بۆ خوا پەرستی و گرێنوش دەبات و بە پێو دەووستێت و لە لێر سینه وە ی قیامەت دەترسێت و ئومێد و هیوای بە میهرەبانی پەرورەدگاری هەیە) .. هەر وەها لە ئایەتێکی تردا دەفەر مویت: ﴿تَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ﴾ (۱۶) السجدة. واتە: (ئەو ئیماندارە بە خە وەرمانە) نێوانیان خۆش نیە لە گەڵ ڕاکشان لە جێگە و ڕێگە ی نەرم و گەرمدا (واتە: بە نوێز و خودا پەرستی بە شێکی شە و دەبەنە سەر) هەمیشە نزا و پارانە وەیان، ڕوو بە پەرورەدگاریانە و لە خەشم و قین و دۆزەخی دەترسن، ئاوات و ئومێدی بە هەشت و پەرمەندی خودایان هەیە و لە و ڕزق و ڕۆزی و توانایی و زانیارییە ی پێمان بە خشیون دەبە خشن) ..

برا و خوشکی موسڵمان: بە راستی ئامادەبوون لە نوێزی بە یانی و عیشا بە جەماعەت نێعمەتێکی گەورە ی خودایە، سەرەتای ڕۆژیکی نوێ بە ملکە ج بوون بۆ فەرمانەکانی خودا دەست پێکە .. پێغەمبەری خودا ﷺ بە ئێنی داو و دەفەر مویت: هەر کەس نوێزی بە یانی بە جەماعەت ئەنجام بدات، ئەوا خودای

گه‌وره ئه‌و رۆژه ده‌پاریزیت.. هه‌روه‌ها پێغه‌مبه‌ری خودا ﷺ ده‌فه‌رمو‌یت:
(مَنْ صَلَّى الْفَجْرَ فِي جَمَاعَةٍ، ثُمَّ قَعَدَ يَذْكُرُ اللَّهَ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ، ثُمَّ صَلَّى
رَكْعَتَيْنِ، كَانَتْ لَهُ كَأَجْرِ حَاجَةٍ وَعُمْرَةٍ تَامَةٍ تَامَةٍ تَامَةٍ) ۳. واته‌: (هه‌ر كه‌سێك نو‌یژی
به‌یانی له‌ مزگه‌وتدا به‌ جه‌ماعه‌ت ئه‌نجام بدات، پاشان دابنیشیت زی‌كر و یادی
خودای گه‌وره بکات تا خۆر هه‌لدی‌ت، پاشان دوو ر‌کات نو‌یژ بکات، ئه‌وا پاداشتی
حه‌ج و عومره‌یه‌کی ته‌واو ته‌واو ته‌واوی هه‌یه)..

به‌پراستی ئه‌و كه‌سانه‌ی نو‌یژی به‌یانی به‌ جه‌ماعه‌ت ئه‌نجام ئه‌ده‌ن خودای
گه‌وره دل و ده‌روونی‌کی پاکیان پێ دهبه‌خشیت، دوو ده‌بن له‌ ته‌مه‌لی و
بیتا‌قه‌تی و خه‌مو خه‌فه‌ت، ده‌ی كه‌واته‌ شه‌ویش پێش ئه‌وه‌ی بجیته‌ سه‌ر جی‌گه‌ی
خه‌وتن، نو‌یژی عی‌شا به‌ جه‌ماعه‌ت ئه‌نجام بده، دل‌نیا‌ش به‌ خێرو پاداشتی ئه‌ومت
هه‌یه، كه‌ تا به‌یانی شه‌و نو‌یژ بکه‌یت، خودای گه‌وره‌ش ده‌فه‌رمو‌یت:
﴿وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ﴾ ۴. الروم. واته‌:
(شو‌كرو سو‌پاسگوزاری هه‌ر شایسته‌ی زاتی خودایه‌ له‌ ئاسمان و زه‌ویدا، له‌ کاتی
عی‌شاو تاری‌کید، هه‌روه‌ها کاتێك كه‌ نی‌وم‌رۆ ده‌که‌نه‌وه).

فه‌زل و پله‌و پایه‌ی نو‌یژه سونه‌ته‌کان

نو‌یژه سونه‌ته‌کانیش گرنگی و خێرو پاداشتی خۆیان هه‌یه، وه‌كو خۆ
نامه‌ده‌کردنیکیش وان بۆ نو‌یژه فه‌رزه‌کان، یاخود بۆ ته‌واو‌کردن و پر‌کردنه‌وه‌ی
که‌م و کو‌پی و ناته‌واوی بۆ نو‌یژه فه‌رزه‌کانمان.. پێغه‌مبه‌ری خودا ﷺ هانمان
ده‌دات بۆ ئه‌نجامدانی نو‌یژه سونه‌ته‌کان، هه‌روه‌ك ده‌فه‌رمو‌یت: (مَا مِنْ عَبْدٍ
مُسْلِمٍ، يُصَلِّيَ لِلَّهِ تَعَالَى فِي كُلِّ يَوْمٍ ثِنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً تَطَوُّعًا، غَيْرَ الْفَرِيضَةِ، إِلَّا
بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ - أَوْ إِلَّا بُنِيَ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ) ۵. واته‌: (هه‌ر به‌نده‌یه‌کی
موس‌لمان، هه‌موو رۆژێك جگه‌ له‌ نو‌یژه فه‌رزه‌کان دوا‌ده ر‌کات نو‌یژی سونه‌ت
بۆ خودای په‌روم‌دگار ئه‌نجام بدات، ئه‌وا خودای گه‌وره له‌ به‌هه‌شتدا مالتی‌کی بۆ

۳۳- صحیح جامع الصغیر ۶۳۴۶ و صحیح الترغیب ۴۶۴.

۲۴- رواه مسلم ۷۲۸.

دروست دهکات- یان مالتیکی له بههشتدا بۆ دروست دهکریت-.. سوننه تیشه ئه م نوێژانه له ماله وه ئه نجام بدرین، ههروهک پیغه مبهری خودا ﷺ دمفه رمویت: (أَفْضَلُ الصَّلَاةِ، صَلَاةُ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ إِلَّا الْمَكْتُوبَةُ)^{۳۵}. واته: (باشترین نوێژ، ئه و نوێژمیه که له ماله وه ئه نجام بدریت جگه له نوێژه هه زه کان)..

سوننه ته ره واتیه (مؤکده کانیش دوازه پکاتن، ههروهک پیغه مبهری خودا ﷺ دمفه رمویت: (مَنْ صَلَّى فِي يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً، بُنِيَ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ، أَرْبَعًا قَبْلَ الظُّهْرِ، وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَهَا، وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْمَغْرِبِ، وَرَكْعَتَيْنِ بَعْدَ الْعِشَاءِ، وَرَكْعَتَيْنِ قَبْلَ صَلَاةِ الْغَدَاةِ (الْفَجْرِ))^{۳۶}. واته: (هه ره که سیک له شه وو پۆژیکدا دوازه پکات نوێژی سوننه ته نجام بدات، مالتیکی له بههشتدا بۆ دروست دهکریت، چوار پکات پێش نوێژی نیوه پۆ، دوو پکاتیش له دواى نوێژی نیوه پۆ، دوو پکات له دواى نوێژی نیواره، دوو پکات له دواى نوێژی عیشا، دوو پکاتیش پێش نوێژی به یانی)..

✽ سوننه تی پێش نوێژی به یانی: نوێژه سوننه ته کانیش هه ندیکیان زیاتر پیغه مبهری خودا ﷺ جه ختی له سه ره گردونه ته وه به رده وام بووه له سه ریان له وانه ش: (دوو پکات نوێژی سوننه تی پێش نوێژی به یانی، سوننه تی وه تر، چوار پکات سوننه تی پێش نوێژی نیوه پۆ، ههروهک دایکی ئیمانداران عایشه (خودایی رازی بیت) دمفه رمویت: (أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَا يَدْعُ أَرْبَعًا قَبْلَ الظُّهْرِ، وَرَكْعَتَيْنِ قَبْلَ الْغَدَاةِ)^{۳۷}. واته: (پیغه مبهری خودا ﷺ وازی له چوار پکات سوننه تی پێش نوێژی نیوه پۆ دوو پکات سوننه تی پێش نوێژی به یانی نه هیناوه)..

ئه نجامدانی دوو پکات سوننه تی پێش نوێژی به یانی ده بیته هۆی به ده سه ته یانی پاداشتیکی گه وه، پیغه مبهری خودا ﷺ دمفه رمویت: (رَكْعَتَا الْفَجْرِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا)^{۳۸}. واته: (دوو پکات سوننه تی پێش نوێژی به یانی

۳۵- رواه النسائي والطبراني.

۳۶- رواه الترمذي.

۳۷- رواه البخاري ۱۱۸۲.

۳۸- رواه مسلم ۷۲۵.

چاکتره له دنیاو له هه‌موو ئەو شتانه‌ش که له دنیا‌دا هه‌یه) ..

کاتی به‌رمبه‌یان کاتیکی پیرۆزه، هه‌روه‌ک خودای گه‌وره‌ سویندی پێده‌خوات و دم‌فه‌رمویت ﴿وَالْفَجْرِ ۝۱﴾ الفجر. واته: (سویند به‌ به‌رمبه‌یان) .. له‌به‌رئه‌وه پێویسته‌ ئه‌م کاته پیرۆزو به‌نرخه، له‌ خودا به‌رستی و نوێزو پارانه‌وه‌دا به‌کار به‌ینین و به‌ فیرۆی نه‌ده‌ین، ئه‌م دوو پکاته‌ش کاتیکی زۆر که‌می ده‌وێت و سوننه‌تیشه که به‌گورتی ئه‌نجام بدریت، هه‌روه‌ک دایکی ئیمانداران عایشه (خودا لێی رازی بێت) دم‌فه‌رمویت: (يُصَلِّيَ رَكَعَتَيِ الْفَجْرِ، فَيُخَفِّفُهُمَا حَتَّى أَقُولَ: هَلْ قَرَأَ فِيهِمَا بِأَمِ الْقُرْآنِ؟). واته: (پێغه‌مبه‌ری خودا ﷺ ئه‌وه‌نده به‌گورتی سوننه‌تی پێش نوێزی به‌یانی ئه‌نجام ده‌دا، هه‌تا ئه‌م وت: ئایا ده‌بی‌ت سورته‌ی (الفاتحه) ی تێدا خویندبیت؟!).. سوننه‌تیشه له‌ پکاتی یه‌که‌مدا سورته‌ی (الکافرون) و له‌ پکاتی دوو‌مه‌دا سورته‌ی (الأخلاق) بخوینریت ..

✽ سوننه‌ته‌کانی نیوه‌رۆ و عه‌سر: پێغه‌مبه‌ری خودا ﷺ پێنما‌ییمان ده‌کات بۆ ئه‌نجامدانی نوێزه سوننه‌ته‌کان له‌وانه‌ش: سوننه‌تی پێش نوێزی نیوه‌رۆ و دوا‌ی نوێزی نیوه‌رۆ، هه‌روه‌ها سوننه‌تی پێش نوێزی عه‌سر ..

✽ دهرباره‌ی سوننه‌تی نیوه‌رۆ، عبده‌لله‌ی گو‌ری عومه‌ر (خواه‌بان لێ رازی بێت) دم‌فه‌رمویت: (صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ رَكَعَتَيْنِ قَبْلَ الظُّهْرِ، وَرَكَعَتَيْنِ بَعْدَهَا). واته: (له‌گه‌ڵ پێغه‌مبه‌ری خودا ﷺ دوو پکات نوێزم کرد له‌ پێش نوێزی نیوه‌رۆ، هه‌روه‌ها دوو پکاتیش له‌ دوا‌ی نوێزی نیوه‌رۆ) ..

هه‌روه‌ها دایکی ئیمانداران عایشه (خودا لێی رازی بێت) دم‌فه‌رمویت: (أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ لَا يَدْعُ أَرْبَعًا قَبْلَ الظُّهْرِ). واته: (پێغه‌مبه‌ری خودا ﷺ وازی له‌ چوار پکات سوننه‌تی پێش نوێزی نیوه‌رۆ نه‌ده‌ی‌نا).

هه‌روه‌ها دم‌فه‌رمویت: (كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُصَلِّي فِي بَيْتِي قَبْلَ الظُّهْرِ أَرْبَعًا، ثُمَّ يَخْرُجُ فَيُصَلِّي بِالنَّاسِ، ثُمَّ يَدْخُلُ فَيُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ، وَكَانَ يُصَلِّي بِالنَّاسِ الْمَغْرِبَ، ثُمَّ يَدْخُلُ بَيْتِي فَيُصَلِّي رَكَعَتَيْنِ، وَيُصَلِّي بِالنَّاسِ الْعِشَاءَ، وَيَدْخُلُ بَيْتِي فَيُصَلِّي

رَكَعَتَيْنِ^{۴۱}). واتە: (پێغه مبه‌ری خودا ﷺ له ماله‌كه‌مدا پێش نوێژی نیومرۆ چوار
 ركات نوێژی ئەنجام دهدا، پاشان ده‌چوو نوێژی نیومرۆی بۆ خه‌لكی ده‌کرد، پاشان
 ده‌گه‌را یه‌وه بۆ ماله‌كه‌م و دوو ركات سوننه‌تی ئەنجام دهدا، وه‌ دوا‌ی ئەوه‌ی نوێژی
 ئیواره‌ی بۆ خه‌لكی ده‌کرد، ده‌هاته‌وه بۆ ماله‌كه‌م و دوو ركات سوننه‌تی ئەنجام
 دهدا، وه‌ نوێژی عیشای بۆ خه‌لكی ده‌کرد و پاشان ده‌هاته‌وه بۆ ماله‌كه‌م و دوو ركات
 نوێژی ئەنجام دهدا)..

پێغه مبه‌ری خودا ﷺ ده‌فه‌رمو‌یت: (مَنْ حَافِظٌ عَلَى أَرْبَعِ رَكَاتٍ قَبْلَ الظُّهْرِ،
 وَأَرْبَعٍ بَعْدَهَا، حَزَمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ)^{۴۲}. واتە: (هه‌ر كه‌سێك پاریزگاری له‌ چوار ركات
 نوێژی سوننه‌تی پێش نوێژی نیومرۆ و چوار ركات نوێژی سوننه‌تی دوا‌ی نوێژی
 نیومرۆ بکات، ئەوا خودا دۆزه‌خی له‌سه‌ر حه‌رام ده‌کات)..

✽ له‌ باره‌ی سوننه‌تی پێش نوێژی عه‌س‌ریشه‌وه پێغه مبه‌ری خودا ﷺ
 ده‌فه‌رمو‌یت: (رَحِمَ اللَّهُ امْرَأَةً صَلَّى قَبْلَ الْعَصْرِ أَرْبَعًا)^{۴۳}. واتە: (په‌حمه‌ت و به‌زه‌یی
 خودا له‌كه‌سێك بێت، كه‌ له‌ پێش نوێژی عه‌سه‌ردا چوار ركات نوێژی سوننه‌ت
 ئەنجام دهدات)..

✽ سوننه‌تی ئیواره‌و عیشا: پێغه مبه‌ری خودا ﷺ ده‌فه‌رمو‌یت: (صَلُّوا
 قَبْلَ الْمَغْرِبِ). واتە: (له‌ پێش نوێژی ئیواره‌دا نوێژی سوننه‌ت ئەنجام بده‌ن)،
 پاشان فه‌رمو‌وی: (لَمَنْ شَاءَ)^{۴۴}. واتە: (بۆ كه‌سێك كه‌ بیه‌و‌یت و حه‌ز بکات)..

دایکی ئیمانداران عانیشه‌ (خوای لێ‌پازی بیت) ده‌فه‌رمو‌یت: (أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ كَانَ
 يُصَلِّي بَعْدَ الْمَغْرِبِ رَكَعَتَيْنِ)^{۴۵}. واتە: (پێغه مبه‌ری خودا ﷺ له‌ دوا‌ی نوێژی ئیواره‌،
 دوو ركات سوننه‌تی ئەنجام دهدا).. ئەنه‌س (خوای لێ‌پازی بیت) ده‌فه‌رمو‌یت: (كَاتِيكَ
 لَه شَارِي مَه دِينَه، بانگه‌م‌ر بانگی ئیواره‌ی دهدا، خه‌لكی دوو ركات نوێژی سوننه‌تی

۴۱-رواه مسلم.

۴۲-رواه ابو داود والترمذی.

۴۳-رواه ابو داود والترمذی.

۴۴-رواه البخاري ۱۸۳.

۴۵-رواه مسلم.

پیش نویژی ئیوار میان ده‌کرد، ئە‌گەر رې‌بوارێ‌ک به‌اتایه‌ته‌ ناو مزگه‌وته‌که‌وه، وای ده‌زانی نویژی ئیواره‌ ته‌واو بووه، له‌به‌ر زۆری ئە‌و که‌سانه‌ی که‌ سوننه‌تی پیش نویژی ئیوار میان ئە‌نجام ده‌دا)..

❖ ده‌رباره‌ی سوننه‌تی عیشاش، عبدالله‌ی کورپی عومەر (خوایان لێ‌ پازێ بیت) ده‌فه‌رمو‌یت: (صَلِّتْ مَعَ النَّبِيِّ ﷺ زَكَّعْتَيْنِ بَعْدَ الْعِشَاءِ)^{٤٦}. واته‌: (له‌گه‌ڵ پی‌غه‌مبه‌ری خوادا ﷺ دوو پ‌کات سوننه‌تی دوا‌ی نویژی عیشام ئە‌نجام‌دا).. وه‌ سوننه‌ته‌ نویژه‌ سوننه‌ته‌کان له‌ ماله‌وه‌ ئە‌نجام بدرێ‌ن، ئە‌ک له‌ مزگه‌وت، له‌به‌ر ئە‌وه‌ی ئە‌نجام‌دانی نویژی سوننه‌ت له‌ ماله‌وه‌، دووره‌ له‌ پ‌یاو روپامایی، هه‌روه‌ها بۆ ئە‌وه‌ی ماله‌کانمان پ‌ی‌رۆزو پ‌ر خ‌یر و به‌ره‌گه‌ت بی‌ت، پی‌غه‌مبه‌ری خوداش ﷺ ده‌فه‌رمو‌یت: (اجْعَلُوا مِنْ صَلَاتِكُمْ هِيَ بُيُوتُكُمْ، وَلَا تَتَّخِذُوا قُبُورًا)^{٤٧}. واته‌: (هه‌ندێ‌ک له‌ نویژه‌کانتان (نویژه‌ سوننه‌ته‌کان) له‌ ماله‌وه‌ ئە‌نجام بدن و ماله‌کانتان مه‌که‌ن به‌ گۆرستان)..

❖ سوننه‌تی وه‌ترو چ‌ی‌شته‌نگاو (الوتر والضحي): سوننه‌تی وه‌تر هۆ‌کارێ‌که‌ بۆ پ‌زگار بوون له‌ ئا‌گری دۆزه‌خ، هه‌روه‌ها بۆ ن‌زیک بو‌نه‌وه‌ له‌ خودای په‌روه‌ردگار، هۆ‌کارێ‌کیشه‌ بۆ به‌ده‌سته‌نیانی خۆشه‌ویستی و به‌زمی په‌روه‌ردگار..

کاتی ئە‌نجام‌دانی ئە‌م سوننه‌ته‌، له‌ دوا‌ی نویژی عیشاوه‌ ده‌ست پ‌ی‌ده‌کات هه‌تا نویژی به‌یانی، به‌لام باشتر وایه‌ دوا بخ‌رێ‌ت بۆ گۆتایی شه‌وو له‌ دوا‌ی شه‌و نویزو له‌ پیش بانگی به‌یانی‌دا ئە‌نجام بدرێ‌ت، هه‌روه‌ک پی‌غه‌مبه‌ری خودا ﷺ ده‌فه‌رمو‌یت: (اجْعَلُوا آخِرَ صَلَاتِكُمْ بِاللَّيْلِ وَتَرًا)^{٤٨}. واته‌: (گۆتا نویژی شه‌وتان با وه‌تر بی‌ت).. که‌مه‌ترین پ‌کات بۆ نویژی وه‌تر بریتیه‌ له‌: یه‌ک پ‌کات و زۆرتر پ‌ینیشی یازده‌ پ‌کاته‌، که‌مه‌ترین نویژ له‌ نیوان نویژه‌ سوننه‌ته‌کاندا نویژی سوننه‌تی وه‌تره‌، به‌لام پ‌اداشت و خ‌یری له‌ هه‌موویان زیاتره‌، ته‌نانه‌ت پی‌غه‌مبه‌ری خودا

٤٦- متفق علیه.

٤٧- متفق علیه.

٤٨- رواه البخاري ٩٩٨ ومسلم ٧٥١.

ﷺ له کاتی سه فهریشدا وازی له م نوێژه سوننه ته نه هیناوه.. هەر له بهر نه وه شه پێویسته له کۆتایی نوێژه کاندانه نجام بدریت، بۆ نه وهی مروفه کان به باسترین نوێژو باسترین کردار کۆتایی به کردار کانیان بهین..

نه گهر به یه کێك بلیین: بۆچی سوننه تی دوا نوێژی نیواره نه نجام نادهیت؟ نه ویش بلیت: سوننه تی دوا نوێژی نیواره چه ند رکاته؟ ئیمه ش بلیین: دوو رکاته.. نه ویش له وه لامدا بلیت: باشه رکاتیک نه نجام ددهم.. ئیمه ش پێی ده لێین: یان دوو رکات نه نجام بده، یان نه و رکاته ش نه نجام مده.. به لام نوێژی وه تر نه توانریت، ته نها یه ک رکات نه نجام بدریت، حیاواز له هه موو نوێژه سوننه ته کانی تر، سوننه تیشه سورمتی ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ﴾ ی تیدا بخوینریت، هه رکه سیکیش ئه م نوێژه نه نجام بدات، نه و له لای خودای په روهر دگار له پیزی نه و که سانه دا دنوسریت، که شه و نوێژ یان نه نجام داوه، خو نه گهر له باتی نه و ته نها رکاته، سی یان پێنج یان چه وت رکات نه نجام بدهیت، نه و به دنیایه وه پاداشتیکی زۆر تر ته دته ده که ویت..

❖ کاتی ده ستپیکردنی نوێژی چێشته نگا ویش، ده ستپیده کات له دوا ی رۆژه لاتن به چاره که سه عاتیك، یان به رز بونه وهی خوړ به نه ندازه ی رمیك، تا پێش نوێژی نیوه رۆ، به لام وا باشه له کاتیکدا نه نجام بدریت، که تیشه ی خوړ به تین بوو بیت، پێغه مبه ری خوداش ﷺ هه رگیز وازی له م سی کاره نه هیناوه: (سی رۆژه به رۆژوو بوون، له هه موو مانگی کدا واته رۆژه سه بیه کان (۱۲ و ۱۴ و ۱۵) ی هه موو مانگیك، هه روه ها دوو رکات نوێژی چێشته نگاو، سوننه تی وه ت)..

پێغه مبه ری خودا ﷺ ده فهر مویت هه موو جو مگه کانی جه سه ته ی مروف رۆژانه پێویسته خێرو چاکه یه کیان بۆ نه نجام بدریت، که نزیکه ی (۳۶۰) جو مگه له جه سه ته ی مروف دا هیه، به لام نه نجامدانی دوو رکات نوێژی چێشته نگاو جیگه ی هه مووی ده گرێته وه و ده چێته بری نه نجامدانی نه و هه موو خێرو چاکه یه.. که مترین نوێژی چێشته نگا ویش دوو رکاته و زۆر تر یه نشی هه شت رکاته.. نوێژی چێشته نگاو پێی ده وت ریت: نوێژی (الأوابین) واته: (نوێژی نه وکه سانه ی که زۆر داوا ی لیخۆش بوون له خودای په روهر دگار ده که ن و زۆر به

زوویش دم‌گه‌رینه‌وه بۆ لای)..

✽ سوننه‌تی (تحیة المسجد) و دستنویژ و شه‌و نویژ: نه‌نجامدانی نویژه سوننه‌ته‌کان، نیشانه‌ی خوشه‌ویستیه بۆ به‌روم‌دگار، هه‌روه‌ها باب‌ه‌ندبوونه به سوننه‌ته‌کانی پیغه‌مبه‌روه ^ﷺ ..

• پیغه‌مبه‌ری خودا ^ﷺ دهرباره‌ی نویژی سلا و کردن له مزگه‌وت (تحیة المسجد) ده‌فه‌رمویت: (إِذَا دَخَلَ أَخَذَكُمْ الْمَسْجِدَ، فَلَا يَجْلِس، حَتَّى يُصَلِّيَ زَكَّاتَيْنِ)^{۴۹}. واته: (ئه‌گه‌ر که‌سی‌کتان چونه مزگه‌وت دامه‌نیشن، هه‌تا دوو رکات نویژ نه‌نجام دده‌ن).. له‌به‌رئه‌وه‌ی پیرۆزترین شوین له‌سه‌ر زه‌وی له‌لای خودای به‌روم‌دگار مزگه‌وته‌کانه‌و پیویسته‌کاتی‌ک ده‌چینه ژوره‌وه بۆ ناو مزگه‌وت، ریزی لی بگرین و به‌جوانترین کردار، که نویژه سلاوی لی بکه‌ین.

❖ دهرباره‌ی سوننه‌تی دستنویژیش پیغه‌مبه‌ری خودا ^ﷺ به‌بیلالی فه‌رمو: (ئه‌ی بیلال، باسی باشت‌ترین کردار تم بۆ بکه، که له ئیسلامدا نه‌نجامت دابییت، چونکه من گویم له‌دنگی نه‌عه‌له‌کانت بوو له‌به‌هه‌شتدا، بیلالیش فه‌رمووی هیچ کرداری‌کم نه‌نجام نه‌داوه که له‌لام زۆر باش بییت، ئه‌وه نه‌بییت، هه‌رکاتی‌ک که دستنویژ ده‌گرم، شه‌و بییت یان پۆژ، دوو رکات نویژی سوننه‌تی دستنویژ نه‌نجام دده‌م)..

❖ دهرباره‌ی شه‌و نویژیش، خودای گه‌وره و مسفی شه‌و ئیماندارانه ده‌کات که شه‌و نویژ نه‌نجام دده‌ن، هه‌روه‌ک ده‌فه‌رمویت: ﴿تَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ﴾ ^(۱۱) السجدة. واته: (شه‌و ئیمانداره به‌خته‌و مرانه) نیوانیان خوش نیه له‌گه‌ل راکشان له‌جیگه‌و رپگه‌ی نه‌رم و گه‌رمدا (واته: به‌نویژ و خوا به‌رستی به‌شیکی شه‌و ده‌به‌نه‌سه‌ر) هه‌میشه‌نزاو پارانه‌و میان، پروو به‌به‌روم‌دگاریانه‌و له‌خه‌شم و قین و دۆزه‌خی ده‌ترسن، ئاوات و ئومیدی به‌هه‌شت و مرزاه‌ندی خودایان هه‌یه‌و له‌و پرز و رۆزی و توانایی و زانیارییه‌ی پیمان به‌خشیون دمه‌بخشن)..

هه‌روه‌ها ده‌فه‌رمویت: ﴿كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجُرُونَ﴾ ^(۱۷) وَالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ

﴿١٨﴾ الذاریات. واته: (له شه ودا زۆر که م نه خه و تن و پانه کشان، چونکه سه رگه رمی شه و نوێژ و هورثان خویندن بوون، له به ره به یانه کانیشدا داوای لیخۆش بوونیان له په‌ر و مه‌ر دگاریان ده‌کرد)..

پیغه مبه‌ری خودا ﷺ ده‌رباره‌ی عبدالله ی کورپی عومه‌ر (خواهان لی پازی بیت) ده‌فه‌ر مویت: (نَعَمْ الرَّجُلُ عَبْدُ اللَّهِ، لَوْ كَانَ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ) ٥٠. واته: (عبدالله پیاویکی باش ده‌بوو، ئه‌گه‌ر شه و نوێژی ئه‌نجام بدایه)، له دوا ی ئه‌م فه‌ر موده‌یه عبدالله ﷺ به‌شه‌ودا نه‌ده‌خه‌وت، ته‌نها که می‌ک نه‌بوایه، هه‌ر خه‌ریکی شه و نوێژ ده‌بوو.. هه‌ر و مه‌ها پیغه مبه‌ری خودا ﷺ ده‌فه‌ر مویت: (... صَلُّوا بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ، تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ) ٥١. واته: (... کاتیک خه‌لکی خه‌و توون، ئیوه نوێژ بکه‌ن، ئه‌وا به‌ ئارامی و به‌ سه‌لامه‌تی ده‌چنه‌ به‌هه‌شته‌وه)..

خوشک و برای ئیماندار: بزانه که سه‌عه‌دی گورپی مه‌سه‌یه‌به‌و و محم‌دی گورپی مونه‌که‌دیرو مالیکی گورپی دینار و ئه‌بو حه‌نیفه‌ (رحمه‌تی خودایان لیبت) به‌ ده‌ست نوێژی عیساوه نوێژی به‌یانینان ئه‌نجام ده‌دا..

خودای گه‌وره یار مه‌تیمان بدات بۆ ئه‌نجامدانی شه و نوێژ، با دنیاش بین، ئه‌نجامدانی شه و نوێژ ئه‌وه‌نده‌ هورس و گران نیه، زۆر به‌مان له مانگی په‌مه‌زاندا هه‌موو شه‌وه‌کان شه و نوێژ ده‌که‌ین، به‌ دنیاییه‌وه له دوا ی مانگی په‌مه‌زانیش ده‌توانین به‌رده‌وام بین، که می‌ک به‌رده‌وامیش باشتره له زۆریکی بپراوه‌و کۆتایی پێ هاتوو..

پیغه مبه‌ری خوداش ﷺ ده‌فه‌ر مویت: (أَفْضَلُ الصَّلَاةِ بَعْدَ الْفَرِيضَةِ: صَلَاةُ اللَّيْلِ) ٥٢. واته: (باشترین نوێژ له دوا ی نوێژ فه‌رزه‌کان، نوێژی شه و نوێژه).. چونکه کاتی خشوع و پارانه‌وه‌یه، هه‌روه‌ها کاتی گریان و لالانه‌وه‌و په‌شیمانی و فره‌میسک و ئه‌س‌رین پشته‌نه.. ئه‌و کاته‌یه، که خودای په‌ر و مه‌ر دگه‌ر دیته ئاسمانی زه‌وی و به‌نه‌مه‌کانی ده‌فه‌ر مویت: (کَیْ یُؤَيِّسْتِيهِ كَیْ هَیْهِ یَیْ بَبْه‌ خَشَم؟ کَیْ دَاوَا

٥٠- متفق علیه.

٥١- رواه احمد ٢٢٢٧٢ و الترمذی ٢٤٨٥ وابن ماجه ١٣٣٤.

٥٢- رواه مسلم.

لیخۆش بوون دهکات، ههتا لێی خۆش بێم؟)..

❖ ٭ ابن قدامه له کتیبی (التوابین) دا له عبدالواحیدی کوری زهیدوه دهگیرێتهوه که فهرمویهتی: له پایۆرێکدا بووین، رەشەبا بەرەو دورگهیهکی بردین، له دورگهکهدا پایۆیک ههبوو بتي دهپهرست، پیمان وت: ئهوه چی دهپهرستیت؟! ئاماژهی بۆ بتهکه کرد... پیمان وت: پایۆیکمان لهگه ئدایه دوتوانیت هاوشیوهی ئهم بته دروست بکات، ئهمه خودا نیه ههتا بهرستریت.. پایوهکه وتی: ئهی ئیوه چی دهپهرستن؟! وتمان: (الله) دهپهرستین.. وتی: (الله) کییه؟ وتمان: (الله) ئهو کهسهیه که عهرشهکهی له ئاسمانه و دسه لاتداره به سهر ههموو بونهوه ردا.. پایوهکه وتی: چۆن ئهمهتان زانی؟ وتمان: به هۆی ئهو پیغه مبهروه که خودا بۆی ناردهبووین.. پایوهکه وتی: ئهی پیغه مبهره کهتان چی لیهات؟ وتمان: په یامه کهی گه یاندو خودا برديهوه بۆ لای خۆی.. پایوهکه وتی: هیچ نیشانه و به لگهیهکی بۆ به جی هیشتوون؟ وتمان: به ئی.. قورئانی بۆ به جی هیشتووین.. وتی: دهی پیشانم بدن.. قورئانییکمان بۆ هیناو سورتهیکمان بۆ خویندهوه.. دهستی کرد به گریان و وتی: پیویسته سهر پیچی خاومنی ئهم وته جوانانه نه کریت؟! پاشان موسلمان بوو، بنه ماگانی ئیسلام و چهند سورتهیکی قورئانمان فیر کرد.. له گه ل خۆمان بر دمان بۆ ناو پاپۆرکه، کاتییک شه و داهات که وتینه رۆ و ههر که سه مان چووینه جیگه ی خۆمان.. پایوهکه پێی وتین: ئهو خودایه ی که پیتان ناساندم به شه و دهخه ویت؟! وتمان: نه خیر، ههر گیز وه نه وزیش نادات.. وتی: دهی ئیوه گۆمه له به ندمیه کی خراپن، خودا کهتان ناخه ویت، که چی ئیوه دهخه ون؟! ئهو پایوه له ئیمه دوور که وته وه و ههر خهریکی شه ونوێژ بوو..

کاتییک گه یشتینه وه شاره که ی خۆمان، وتمان: ئهم پایوه غه ریبو نامۆیه و تازمه ش موسلمان بووه، گۆمه ئیک پارو و سامانمان گۆگرده وه و پیماندا.. وتی: ئهمه چیه؟! وتمان: پیویستیه گانتی پێ جیبه جی بکه.. وتی: پاک و بیگهردی بۆ خودا، من له و دورگه یه دا بتم دهپهرست، که چی خودا منی له بیر نه کرد بوو، ئهی ئیستا که دهیناسم و دهپهرستم چۆن له بیرم دهکات؟! ئهم پایوه بوو به یه کییک

له گه وره پیاو چاکان^{٥٢}..

❖ ئافره تێك و دوو كۆرپه كهی شه ویان له نیوان خۆیاندا دابهش كرد بوو.. ههر یه كه یان سێ یه کی شه و شه و نوێژی ده كرد.. كاتێك ئافره ته كه مرد، دوو برا كه هه ریه كه یان نیوهی شه و شه و نوێژی ده كرد، واته به شه كه ی دایكیشیان له نیوان خۆیاندا دابهش كرد.. براهه كیان مرد، براهه ی تر شه و تا به یانی شه و نوێژی ده كرد، واته به شه كه ی دایك و براهه ی به شه و نوێژ زیندوو ده كردوه، و ده كو وه فایه ك بۆ دایك و براهه ی^{٥٣}..

رچه مه ته و به زمی و سه ره به رزی دونیا و دواړو ژیش بۆ ئهو كه سانه ی كاتێك هه ئه مه ستن بۆ شه و نوێژ، نه گه ر پیاو خێزانه كانیان خه به ر ده كه نه وه، نه گه ر ئافره تن هاو سه ره كانیان به خه به ر دین، یا خود خوشك و برا كانیان هه ئه مه ستن، یان دۆست و هاو له كانیان به ناگا دین، كه له م پوژمه دا زۆر ئاسانه و ده توانرێت له رێگه ی مۆبایل و ته له فۆنه وه یه كتری ناگا دار بكه ین..

چه ند چیرۆك و به سه رهاتێكی پاسته قینه

براو خوشکی ئازیز: پێش ئه وه ی برپا داران پێشوازیان لێ بكریت و به ره و به هه شت هه نگاو بنین، هه روه ها پێش ئه وه ی تاوانباران بدرینه پێش و به ره و دۆزه خ به رپێ بكرین، پێش ئه وه ی سته م كاران به رپێ به ره و هۆلی ئاله و هه ناسه برپك، هه روه ها پێش ئه وه ی هه موو مان له به را مه به ر خودای زه وی و ئاسمانه كانه وه را به وه ستی نرین، هه روه ها پێش تاریکی و ته نیایی ناو گۆر، با هه ئو یسته یه ك بكه ین له كورته ترین كاتدا، نه ك هه موو كاته كان، له ما وه ی ساتیك و كاتژمێرێك نه ك هه موو ساته كان، له و ساته دا كه مرۆف ده چیته پهری مردو وانه وه، نه و كاته ی كه فریشته ی گیان كێشان هه موو خوشیه كانی ژیا نمان لێ ئال ده كات..

به ئی.. ئاله م ساته ناسكه دا په ند وهر بگه ره، چونكه له م هه ئو یسته نانه دا په ندو

^{٥٢} و ما خلقت الجن والإنس إلا ليعبدون / د. محمد العریفي.

^{٥٤} مائة قصة من قصص الصالحين / د. حامد أحمد الطاهر.

نامۆزگاری ھەبە .. بە ھیوای ئەوێ دڵەکان ڕابجێلەکێن .. لێرەدا چەند چیرۆک و بەسەرھاتێک دەخەینە بەر دیدی ئێوێ ئازیز، خودای گەورەش دەفەر مویت: ﴿لَقَدْ كَانَتْ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ...﴾ ﴿٣١﴾ یوسف .واتە: (بێگومان لەو چیرۆک و بەسەرھاتانەدا پەندو نامۆزگاری ھەبە بۆ خاوەن بیرو ھۆشەکان) .. بۆ ئەو کەسانە ئێرییان دەخەنە کار و لەناپەتەکانی خودای پەرورەدگار وورد دەبنەوہ ..

سەرھاتای چیرۆکەکانیش بەم فەرموودمیی پێغەمبەری ئازیز ﷺ دەست پێ دەکەن کە دەفەر مویت: (يُبْعَثُ كُلُّ عَبْدٍ عَلَى مَا مَاتَ عَلَيْهِ) ٥٠ .واتە: (ھەموو بەندەکان بەو شیوایی زیندوو دەکێنەوہ کە لەسەری مردوون) ..

✽ **چیرۆکی یەكەم:** شیخ (محمد الفراج) لە کاسیتی (تجدید الھمة) دا باسی کردووە دەفەر مویت: یەكێك لە پیاو چاگان بۆی گێرامەوہ وتی: پیاویکی خودا پەرستی خەتکی (طائف) ھات بۆ (مەككە) و بەرگی ئیجرامی پۆشیبوو، لەگەڵ ھەندێك لە دۆست و برادرەمکانیدا ھاتبوون بۆ ئەنجام دانی فەریزە حەج، کاتێك گەشتنە حەرەمی (مەككە) نوێزی عیسا گۆتایی ھاتبوو، نەو پیاو چاکە جووہ پێش ھاوڕێکانی و بوو بە ئیمامیان، بە جل و بەرگی ئیجرامەوہ لەرێگەی خودا و لەمالی خوادا دەستی کرد بە خوێندنی سورەتی (الضحی) کاتێك گەشتە نایەتی: ﴿وَلِلْآخِرَةِ خَيْرٌ لِّكَ مِنَ الْأُولَى﴾ ﴿١﴾ الضحی .واتە: (بێگومان قیامەت و دواڕۆژ بۆتۆ چاکترە لە ژبانی دنیا) .. ئا لەم کاتەدا ھەناسەی تەنگ بوو، دووبارە دەستی کردوہ بە خوێندنی نایەتەکان، تا گەشتە نایەتی ﴿وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى﴾ ﴿٥﴾ الضحی .واتە: (لە ناپەندەدا پەرورەدگار ت ئێوەندە نازو نێعمەت پێ دەبەخشیت، کە زۆر پێی پازی دەبیت) .. ئالەم کاتەدا بەسەر دەمدا گەوت و گیانی دەرچوو! ٥١

✽ **چیرۆکی دووھەم:** شیخ (ناصر سلیمان العمر) لە ناو دەرەسە پیرۆزەکانیدا ئەم رووداوہ دەگێڕێتەوہ دەفەر مویت: یەكێك لە براگانم بۆی

٥٥- رواہ مسلم.

٥٦- یالیت قومی یعلمون / عبدالمحسن عبدالرحمن.

جاریك نه یزانی کورپه که ی له پیزی نوێژ خویناندایه و دهستی کرد به خویندنی سورتهی (المؤمنون) ههتا گه یشته ئه و نایه ته ی که وه سفی ئه هلی دۆزمخ دهکات و دهقه رمویت: ﴿قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ﴾ (١٠٦) ﴿المؤمنون. واته: (به که ساسیه وه ده لێن: په رومردگار نه گیه تی و نه هاهمه تی سه رشانی گرتین و زال بوو به سه رماندا و ئیمه که سانیک ی گومرا بووین).. ئا له م کاته دا کورپه که ی که وت و بورایه وه، باوکی ههستی کرد و نوێژ که ی کورت کرده وه و پاش سلا ودانه وه، ئاویان پژاند به ده م و چاویدا و هۆشی هاته وه..

پۆژ هات و پۆژ پۆی، ماومه ی که ی زۆری پیچوو.. جاریکی تر به هه مان شیوه ی جاری پیشو، باوکی نه یزانی کورپه که ی له پشتیه وه نوێژ دهکات و دهستی کرد به خویندنی سورتهی (الزمر) ههتا گه یشته نایه تی: ﴿وَبَدَأَ لَهُمْ مِنْ آلِهَةٍ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ﴾ (١٧) ﴿الزمر. واته: (له لایه ن خودای گه وره وه سزا و نازار و نه شه که نه جیه وایان بو دهر ده که و ی که هه رگیز به ته مای نه بوون).. ئه م جاره ش کورپه که ی که وت، به لām وه کو که وتنی یه که م جار نا!! به لگو که وتنی هه تا هه تای، زۆر هه ولیان دا و ئاویان پژاند به ده م و چاویدا، به لām سوودی نه بوو، چاوه کانی بۆ هه تا هه تای له یه ک نا، ئه زانن چی به سه ر هات؟! مرد... به لئ.. مرد... به لām چۆن مردنیک؟! مردنیک له کاتی نوێژ دا و پروو به پروی په رومردگار...»

*** چیرۆکی چواره م:** چه ند گه نه جیک ی ئیماندار له پۆژی ١٩ ی مانگی رهمه زانی سالی ١٤١٢ ی کوچی، به نیازی جیه جیکردنی عومره که وتنه پێ به ره و شاری (مه که که) ی پیروژ..

پاش (١٠) پۆژ له نه نجام دانی نوێژ و پۆژوو، پاش ده پۆژ له عیبادت بۆ په رومردگاریان، هه روه ها به خشی نی خواردن و خواردنه وه به سه ر خه لکانی پۆژوو گردا، هه روه ها دوا ی به جیه ی نانی نوێژی ته راویح و شه و نوێژ له که عبه ی پیروژ، کاتیک گه رانه وه له ناو سێ ئۆتۆمبیلدا بوون، له پێگه مامۆستا که یان که له ئۆتۆمبیلی سییه مدا بوو، ته فسیری ئه م نایه ته ی بۆ ده کردن: ﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ

وَالصَّالِحِينَ وَحَسَنَ أَوْلِيَّكَ رَفِيقًا ﴿٦٩﴾ النساء. واتە: (ئەوێی مل کەچی خوداو پێغەمبەر بێت، لەپەرۆزی قیامەتدا لەگەڵ ئەو کەسانەدا دەبێت کە خودای گەورە نازو نیعمەتی پێشاندوووە بەسەریاندا، لە پێغەمبەران و راست گۆیان و شەهیدان و بیاو چاکان، ئای کە ئەوانە هاوێ و هاوێ و هاوێمی چاک و بێ وینەن)..

لەپەر ئۆتۆمبیلێک کە بەرەو پروویان دەهات خۆی کێشا بەیەکێک لە ئۆتۆمبیلەکاندا و پاشان لەگەڵ ئۆتۆمبیلەکانی تردا لێکیان داو لە ئەنجامدا شەش کەسیان گیانیان لەدەستدا، کە یەکێکیان مامۆستا کەیان بوو، دوانیشیان هەموو قورئانیان لەبەر بوو، خودای گەورە لەگەڵ بیاو چاکاندا کۆمان کاتەو لە دونیاو دواپۆ دا..

فَحَائِلُ الْيَوْمِ بَاتَ الْحَزَنُ يَغْمُرُهَا حُزْنًا تَلَاظِمُ فِي الْأَنْهَاءِ يَنْتَشِرُ
بەئێ.. ناوچە (حائِل) غەم و پەژارە دایگرت و گیانی ئەو بیاو چاکانە وەک شەوی میجرەج بەرز بوونەووە بۆلای پەرورەدگاریان..

ئای چەند شیرینە کاتی مردنی بیاو چاکان!! لەوێش خۆشترو شیرینتر، دنیایی و دوورییە لە ناگری دۆزەخ.. پاشان ئەو کاتە کە فەرموویان لێئەکری بەرەو بەهەشتی نەبڕاوەی هەتا هەتایی و روبرو کانیاوەکانی..

*** چیرۆکی پێنجەم:** یەکێک لە پزیشکەکان دەگێڕێتەووە دەتێت: پۆزێک لەکاتی دەوامدا بانگیان کردم بۆ بەشی فزیکەوتنی خێرا، کاتێک چووم گەنجیکی لێبوو لەسەرە مەرگ داوو، تەمەنی (١٦-١٧) ساڵ دەبوو..

ئەوانە کە هیئەبوویان بۆ نەخۆشخانە، وتیان: لە مرگەوت قورئانی دەخویندو چاوەڕێی قەمەتی نوێژی بەیانێ دەکرد، کاتێک قەمەت گرا قورئانە کە لە جێگەی خۆی داناو وویستی لەپیزی نوێژ کەراندە بوەستت، بەلام لەهۆش خۆی چوو، ئێمەش هیئەمان بۆ ئێرە.. پاش ئەنجام دانی پشکنین، پزیشکە کە بۆی دەرکەوت کە تووشی (جلطة) یەک بوووە ئەگەر لە وشتی بدایە ئەیکوشت، حالەتە کە زۆر ترسناک بوو، گەنجە کە دەستی برد بۆ دەستی یەکێک لە پزیشکەکان، پزیشکە کەش گویێ برد بۆلای دەمی گەنجە کەو چەند ووتە یەکی چڕپاند بە گویێ پزیشکە کە داو پاشان وتی: (أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَشْهَدُ

اَنْ مُحَمَّدًا رَسُوْلَ اللّٰه) هەر دووباره‌ی ده‌کردموه، هه‌تا گیانی دهر جوو، پزیشکه‌که ده‌ستی کرد به‌گریان، سه‌رمان سوپ‌ما، له‌بهر ئه‌وه‌ی یه‌که‌م جاری نه‌بوو مردنی نه‌خۆش ببینی، کاتی هیوور بۆوه لیمان پرسی: گه‌نجه‌که چی ووت؟ ئه‌ی چی وای لیکردی بگریت؟! وتی: کاتی ئیووم ده‌بینی زۆر سه‌ره‌قال و هیلاک بوون و هه‌وێ چاره‌سه‌رتان نه‌دا، گه‌نجه‌که چریاندی به‌گویمدا که پیتان بلیتم خۆتان هیلاک مه‌که‌ن، چونکه سویند به‌خودا من ئه‌مرم، سویند به‌خودا ئیستا خودای گه‌وره‌ شوینه‌که‌می له‌ به‌هه‌شتدا هی‌نایه‌ به‌ر چاو‌م... سبحان الله!!

❖ **چیووکسی شه‌شه‌م:** بانگ خوینی یه‌کیک له‌ مزگه‌وته‌کان ده‌گیرپته‌وه‌و ده‌لیت: شه‌ویکیان زۆر درم‌نگ گه‌رامه‌وه، چه‌ند ساتیکی زۆر که‌می مابوو بۆ بانگی به‌یانی، له‌بهر ئه‌وه‌ یه‌که‌سه‌ر چووم به‌ره‌و مزگه‌وت. کاتی چوومه‌ ژووره‌وه‌ گه‌نجیکم بینی نویژی ده‌کرد، پاش ئه‌وه‌ی کاتی بانگ‌هات، بانگ‌م دا، گه‌نجه‌که‌ش هه‌ستا نویژی سوننه‌تی پێش نویژی به‌یانی ئه‌نجامدا، پاشان له‌ته‌نیشتمه‌وه‌ دانیش و ده‌ستی کرد به‌ خویندنی قورئان.. ئای چه‌ند ده‌نگی خۆش بوو!! منیش قورئانم ده‌خویند، به‌لام ناگام له‌ قورئان خویندنه‌که‌م نه‌ماو هه‌موو هه‌ست و نه‌ستم له‌لای ده‌نگی ئه‌و بوو، هیوا خوازبووم که نیما‌می مزگه‌وته‌که‌مان نه‌یه‌ت، بۆ ئه‌وه‌ی به‌و گه‌نجه‌ بلیتم پێش نویژی‌مان بۆ بکات.. ویستی خودا وابوو نیما‌مه‌که‌مان نه‌هات، منیش فهر مووم له‌ گه‌نجه‌که‌ کرد بۆ ئه‌وه‌ی پێش نویژی‌مان بۆ بکات..

گه‌نجه‌که‌ نویژی دابه‌ست، به‌ ده‌نگیکی زۆر خۆش ده‌ستی به‌ قورئان خویندن کرد، ئه‌و رۆژه‌ هه‌ینی بوو، له‌بهر ئه‌وه‌ له‌ پکاتی یه‌که‌مه‌دا سورته‌ی (السجدة) ی خویند، به‌لام له‌ پکاتی دوومه‌ دا زۆر به‌ خیرایی سورته‌ی (الفاتحة) ی خویند، گومانم وابوو سورته‌ی (الإنسان) بخوین چونه‌که‌ سوننه‌ته‌ له‌ به‌یانی پۆزی هه‌ینی دا سورته‌ی (السجدة) و (الإنسان) بخوین، به‌لام گه‌نجه‌که‌ سورته‌ی (الإخلاص) ی خویند و زۆر به‌ خیرایی نویژه‌که‌ی ته‌واو کردوو سلاوی دایه‌وه، کاتی ئیرووی وهرگیرا بینیمان ده‌ستی گرتوو به‌ سه‌ر یه‌وه، چووین بۆلای و

بێمان وت: ئەووە جیتە؟ لەتاو نازاری سەری کەوت، خەڵکی لە دەوری کۆبوونەووە، گەنجەکە زەردەخەنە کەوتە سەر لێوی و وا گومانمان برد کە نازارەکی سەری نەماوە، بێم وت: ئەووە جیتە؟ بۆ وات لێهات؟ بەلام جولەیی نەکرد، یەكسەر بێردمان بۆ نەخۆشخانە و بێرشکەکان دانیایان کردین کە گیانی سپاردووہ^{٦٢}..

✽ **چیرۆکی دەوتەم:** ئەبووایە لە کاتی خۆیدا لە لای هاوڵەکانم ئامادەبوو مایە، کە بێرپار بوو هەموومان بەیەکەووە ئەو شەو بە سەر بەرین، بەلام بە هۆی قەرەباڵغی رێگە و بانەووە دواکەوتەم و کاتیکی چووم بۆ ئەو شوێنە هاوڵەکانم لەوێ نەمابوون و رۆشتبوون.. خۆزگە دەمزانی چوون بۆ کوێ.. بێرپارمدا بگەرێمەووە ئەمشەو لە مائەووە بە سەر بەرم.. کچە تاقانە کەشم نەخۆشە و پێویستە لە نزیکی بم.. لەبەر دەم دوکانیکی فیدیوییدا پراوە ستام و چەند فیلمیکم کړی و گەرپامەووە بۆ مائەووە بانگی خێزانە کەمم کرد، کە چاو چەرەساتم بۆ ئامادە بکات.. ئای ئەم خێزانەم چەند وشکە!! ئیستا دەتێت: لە خودا بترسە ئەحمەد.. هاتە ژوورەووە بۆ لام و چاو چەرەساتی بۆ هیئام و بە زەردەخەنەووە پێی و تم: ئەلێی لە هاوڵەکانت بێزار بوویت و دەتەوێت ئەمشەو لە لامان بمینێتەووە؟! و تم: بەلێ.. وەرە دانیشە.. منیش چووم تەلەفزیۆن و فیدیۆکەم هەلکرد و دەنگی مۆسیقا و هاوار و بێکەنین لە ژوورە کەدا بەرزبووہ.. خێزانە کەم سەری ژانی دەکرد و تی: لە خودا بترسە ئەحمەد، پاشان چووە دەرەوہ.. منیش چاو چەرەسم دەخوارد و چاو لە سەر شاشەی تەلەفزیۆنە کە لاندەبەرد و کاسیتی یەکەم و دووهم تەواو کرد..

کاتژمێر لە سیی شەو تێپەڕی بوو، لە پێر دەرگای ژوورە کەم بە هیواشی گرایەوہ.. هاوارم کرد چیت دەوێت؟! کەس وەلامی نەدایەوہ!! دەرگا کە گرایەووە کچە بچوکە نەخۆشە کەم هاتە ژوورەوہ.. سەرم سوپما و هیچ قسەم نەکرد، هاتە نزیکم و بە لە سەر خۆپێوە سەیری دەکردم و پاشان وتی: باوکە لە خودا بترسە.. باوکە لە خودا بترسە.. پاشان گەرپایەووە دەرگا کەمی داخست.. بانگم کرد: سارە.. سارە.. وەلامی نەدامەووە و چووم بە دوایدا سەیرە کەم دەستی کردۆتە ملی دایکی و

خه‌وتووہ..

گه‌رپامه‌وه بۆ ژووره‌که‌م و ته‌له‌فزیۆن و فیدیۆکه‌م کوژانده‌وه.. دهنگی باوکه‌ له‌ خودا بترسه‌ی کچه‌که‌م هه‌موو ژووره‌که‌می پڕ کرد بوو.. مووچرکه‌یه‌ک به‌ له‌شما هات و جه‌سته‌م ئاره‌فی کرد.. نازانم جیم به‌ سه‌ره‌ات.. دهنگی کچه‌که‌م له‌ گویمدا دهرنگایه‌وه.. وینه‌ی هه‌ر له‌ به‌ر چاو‌م بوو.. وشه‌کانی هه‌موو به‌ربه‌سته‌کانی دهرونی شکاندم له‌ (نویژ نه‌کردن- تاوان- جگه‌ره‌ خواردن- فیلمی بی‌ئابرو) له‌ خه‌وی بی‌ناگای بی‌داری کردمه‌وه.. دڵم به‌ خیرایی لی‌یده‌دا.. خۆم فری‌دایه‌ سه‌ر زه‌وی و ویستم ب‌خه‌وم به‌ لām نه‌متوانی.. دهنگی باوکه‌ له‌ خودا بترسه‌ی کچه‌که‌م له‌ گو‌یچکه‌مدا دهرنگایه‌وه و له‌م کاته‌دا دهنگی بانگی به‌یانی به‌رز بوۆه.. بانکه‌که‌ گه‌یشته‌ (الصلاة خير من النوم).. به‌ ئی.. نویژ باشتره‌ له‌ خه‌و.. ئاه.. ئه‌م هه‌موو سālَه‌ من له‌ غه‌فله‌ت و بی‌ناگیدا بووم، ده‌ست نویژم گرت و به‌ره‌و مزگه‌وت که‌وتمه‌ پ‌ی، چوو‌مه‌ مزگه‌وت و دوو پ‌کات نویژم کرد و پاشان ده‌ستم به‌ هورنان خو‌یندن کرد.. هه‌ستم کرد هورنانه‌که‌ گله‌ییم لی‌یده‌کات و پ‌یم ده‌ئیت، ئه‌م هه‌موو سālَه‌ بۆ پشتت تی‌کردم و فه‌رامۆشت کردم.. نه‌ی من وته‌ی خودای په‌روهر دگارت نه‌بووم؟! چه‌ند جارێک ئه‌م نایه‌ته‌ی سو‌ره‌تی (الزمر)م خو‌ینده‌وه، که‌ ده‌فه‌ر مو‌یت: ﴿قُلْ يٰعِبَادِیَ الَّذِیْنَ اَسْرَفُوْا عَلٰی اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ یَغْفِرُ الذُّنُوْبَ جَمِیْعًا اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِیْمُ﴾ الزمر. واته‌: (ئه‌ی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ پ‌ی‌یان ب‌ئ‌ی، خودا ده‌فه‌ر مو‌یت، ئه‌ی به‌نده‌کانم، نه‌وانه‌ی که‌ خۆتان گونا‌ه‌بار کردووه‌ و هه‌له‌تان زۆره‌، نا‌ئوم‌ید مه‌بن له‌ په‌حمه‌تی خودا، چونکه‌ به‌ راستی ئه‌گه‌ر ئی‌وه‌ ته‌وه‌بی راست و دروست بکه‌ن، خودا له‌ هه‌موو گونا‌هو و تاوانه‌کانتان خۆش ده‌ب‌یت، چونکه‌ بی‌گومان ئه‌و خودایه‌ زۆر لی‌خۆش‌بوو لی‌بورده‌یه‌ و زۆریش به‌سۆزو میه‌رمانه‌)..

سه‌یره‌!! خودا چه‌نده‌ به‌ به‌زه‌یه‌یه‌.. چه‌زم ده‌کرد له‌ هورنان خو‌یندن به‌ره‌ده‌وام ب‌م، به‌ لām هاهمه‌ت بۆ نویژ کرا، منیش په‌ق پ‌اوه‌ستا بووم، پاشان چوو‌مه‌ پ‌یزمه‌وه و ده‌کو که‌سیکی نامۆ وابوو.. له‌ دوا‌ی نویژ تا خۆر هه‌له‌ات له‌ مزگه‌وت مامه‌وه، پاشان گه‌رپامه‌وه بۆ ماله‌وه‌و ساره‌و خ‌یزانه‌که‌مم بی‌نی خه‌وتبوون..

چووم بۆ سەر کاره کهم، هەر چهنده رهوشتی من نه بوو به یانیان زوو بچم بۆ سەر کاره کهم.. هاورپکانم کاتیڤک بینیمیان سهریان سورما، هه ندیک وشه ی گاته جار بیان پتوتم، منیش گویم لینه گرتن و چاوهرپی ئیبراهیمی هاورپیم ده کرد، که له ماوه ی نه م چند ساله دا ئامۆزگاری ده کردم.. ئیبراهیم هات و منیش بهرمو رهوی چووم و باسی شهوی راپور دووم بۆ گیرایه وه و چاوهرکانی پر له فرمیسک بوون.. به زهرده خه نه وه پیی وتم؛ ئهو روناکیه ی دلی رهوشن کرد و ویتته وه، به تاریکی گوناوه و تاوان مه ی کوژینه ره وه..

هەر چهنده شهوی راپور دوو نه خه و تبووم، به لام ههستم به چالاک و لهش سووکیه کی زۆر ده کرد.. ئیبراهیم پیی وتم؛ ئه حمده دوینی شه و نه خه و توو ویت، پیویسته بگه رپیتته وه بۆ مائه وه و من کارهکانی تۆش نه انجام ده دم.. چند خوله کیکی مابوو بۆ بانگی نیوه ره و بریار مدها بمینه وه و کاتیڤک بانگیدا به خیرایی چووم بۆ مزگه وت و له پیزی یه که مدها نوێزم کرد.. له دوا ی نوێز گه رپامه وه بۆ مائه وه و له رپگا ههستم به دله راکویه کی زۆر ده کرد.. ئه بیت ساره حالی چۆن بیت؟! سهرم بۆ ئاسمان بهرز گر ده وه و له خودا پارامه وه که شیفای ساره بدات.. ههستم ده کرد رپگای مائه وه زۆر دوو و درپژه.. گه ی شتمه مائه وه و بانگی خیزانه کهم کرد و وه لامی نه بوو.. چوومه ژووره وه سهیر ده کهم سهری داخستوه و ده گری.. وتی؛ ساره مرد.. ساره مرد.. بهرمو لای ساره رامکرد و له باوه شم گرت، دهستهکانی بهرمو خواره وه شل بوونه وه.. دهست و هاچهکانی سارد ببوونه وه.. ده م و چاوی وهک مانگ دهره وشایه وه، باومر م نه ده کرد که مردوه، ده م جو لاند و لیوه بچو و که کانیم ماچ ده کرد.. ده گریام.. و امده زانی پیم ده لیت؛ باو که عه یبه مه گری.. ﴿إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ﴾ ته له فونم بۆ ئیبراهیم کرد و پیم وت؛ وهره بۆ ئیره ساره مردوه.. ئافه رته کان له گه ل خیزانه که مدها خه ریکی شۆزینی ساره بوون و به خامیکی جوانی سپی دایانپۆشی.. خیزانه کهم بانگی کردم، بۆ نه وه ی مائتا وایی له ساره بکه م، خه ریک بوو بکه ومه سهر زهوی، ره و مه ته کهانیم ماچ کرد و به لینه پیداهه تا مردن خۆرا گر بم.. سهیری خیزانه کهم کرد و پیم وت؛ ساره چو و بۆ به ههشت و ان شاء الله له به ههشتدا

به یهك دهگهینهوه.. نوێژمان له سهر كردو به‌رهو گۆرستانمان برد.. سه‌پری
جه‌سته‌یم ده‌كرد كه پر بوو له‌ پوناکی.. ئەو پوناکیه‌ی كه هه‌موو ژیا‌نی پ‌ۆشن
كردمه‌وه.. گۆرستان زۆر ترسناك و چۆل بوو.. ئای ده‌بێت كچه‌كه‌م لێ‌ردا به‌جێ
به‌ی‌ئ‌م؟! له‌م كاته‌دا ئیبراهیمی هاو‌پ‌ر‌یم شانی گرت‌م و وتی: ئارام بگره‌.. دابه‌زیمه
ناو گۆر‌ه‌كه‌وه.. ئەمه‌ش شو‌ینه‌كه‌ته ئە‌حم‌ه‌د، چیت ئاماده‌ كردووه بۆ ئە‌م
جی‌گه‌یه‌؟! ئیبراهیم وتی: كچه‌كه‌ت بگره‌.. خسته‌مه سهر سنگ‌م و حه‌زم ده‌كرد
له ناخ‌مه‌دا بینی‌ژم.. ما‌چ‌م كردو پاشان له‌ لای راست دامناو جوان دامپ‌ۆشی و
هاته‌مه دهر‌موه.. خه‌كه‌كه‌ دایان‌ده‌پ‌ۆشی، منیش هۆن هۆن فر‌می‌سك له‌ چاو‌مه‌كان‌م
ده‌هات‌نه خوار‌موه..

سو‌پاس بۆ ئە‌و خودایه‌ی به‌ هۆی كچه‌ پا‌ك و بێ‌تا‌وانه‌كه‌مه‌وه پ‌وناکی ئی‌مانی
پ‌ی به‌ خشی‌م و پ‌ی‌گه‌ی راستی پ‌ی‌ نیشاند‌ام^{٦٣}..

✽ **چیرۆکی هه‌شتم:** شی‌خ عادل سال‌م الكلبانی ده‌گ‌یر‌پ‌ته‌وه‌و
ده‌ت‌یت: به‌ ته‌واوی گوم‌را نه‌بووم، به‌ ل‌ام كه‌سی‌ك به‌ره‌و نو‌ێژ و خودا‌په‌رستی
هانی نه‌دام و خو‌شم په‌یوه‌ندی‌م به‌ هیچ خول‌ی‌كی قورئان له‌ به‌ر‌گردنه‌وه نه‌كرد..
مندال‌یم له‌ گه‌ل یاری و ته‌له‌فزیۆندا به‌ سهر برد، زۆر هۆگری ئوتومبیل بووم..
دوا‌ی ته‌واو بوونی ه‌وتا‌بخانه‌ و شه‌وانیش خه‌ری‌كی سه‌پری ته‌له‌فزیۆن و گه‌شت و
گه‌را‌ن بووم.. سه‌ره‌تای خودا‌ناسی‌نم له‌و پ‌ۆژه‌وه بوو، كه هه‌ست‌ام به‌ گه‌یاندنی
باو‌كم بۆ ئە‌وه‌ی سه‌ردانی هاو‌پ‌ر‌یه‌کی بكات.. له‌ سه‌پاره‌كه‌دا چاو‌مه‌پ‌ی‌ هات‌نه
دهر‌موه‌ی باو‌كم ده‌كرد و رادیۆ‌كه‌م ده‌گۆ‌ری.. به‌ قه‌ده‌ری خودا چوو‌ه سهر رادیۆ‌ی
ده‌نگی قورئانی پ‌یرۆز، به‌ ده‌نگی‌كی به‌سۆز و خرۆشه‌وه قورئانی ده‌خو‌یند..
كار‌ی‌گه‌ریه‌کی زۆر به‌هێ‌زی كرده سهر د‌ل و دهر‌ون‌م، له‌ به‌ره‌ئه‌وه‌ی په‌كه‌م جار‌م
بوو گو‌یم له‌م نایه‌ته‌ بێ‌ت كه ده‌فه‌رمو‌یت: ﴿وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَٰلِكَ مَا
كُنْتَ مِنْهُ نَحِيدًا﴾^(١٩).. واته‌: (ئهی نینسان، نا‌ره‌حه‌تیه‌كانی مردن و نا‌زاره‌كانی
هات، هاو‌ر‌ی له‌ گه‌ل راستیه‌كاندا، ئە‌وسا پ‌ی‌ت ده‌وتر‌یت: ئا ئە‌وه ئە‌و به‌سه‌رهات و
روداو‌میه‌ كه خۆ‌ت ل‌ی لاده‌او په‌نات ل‌یده‌گرت).. ده‌نگه‌كه‌ش ده‌نگی شی‌خ

محمد صدیق المنشاوی بوو (خودا لئی خوش بښت).. دمنگه که زور کار یگهر بوو، راسته په کسهر هیدایه تم و مرنه گرت، به لām په کم هه نځاوی هیدایه تډانم بوو.. نهو سائو سالی مردن بوو، زوریک له سیاسه تمه داران و گورانی بیژ و پیاوه که وره مکانی جیهان مردن.. سیبهری مهرگ هه میسه له که لمد ا بوو، هه تا خهریک بوو شیت دهبووم.. له خه ودا دهر سامو به لکو خه و له چا ودا تورا بوو.. دوام ده کردو زیکره کانم ده خویند، که چی خه و نه ده چوو و چاوم.. دهستم کرد به نویتز کردن و به جه ماعت نویتز هکانم نه جام ددها.. ساردو سرپیم تیدا بوو، به لām له ترسی مردن نه مده توانی واز له نویتز هکانم بهینم.. چوڼ له مردن پابکم؟! چوڼ له گوردا به تنه ا بم؟! بیرم له پوژی دواپی ده کردهو.. بیرم له ﴿وَاللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْئَلُکَ بِرَحْمَتِکَ الْعَظِیْمَةِ﴾ و ﴿وَالْقَمْرِ اِذَا لَلَّهَا﴾ ده کردهو.. هاتمه سهر نهو با وهری که هیچ په نایه ک نیه، تنه ا په نای خودا نه بښت و مردنیش بی هیچ گومانیک ههر دیت.. خوم ناما ده کردو هورنامم خوشویست، کاتیک گویم لهو نایه تانه دهبو که پیشنویتز ده خویند، په کسهر ده چوو مه و ده بۆ ماله و ده له بهرم ده کردن، پاشان له په کیک له مزگه و ته کاند ا به پیشنویتز دامه زرام و نویتزی ته راویحم بۆ خه لگی ده کردو هورنامم دادنا و له بهرم هورنامه که پیشنویتزیم بۆ خه لگی ده کرد.. له دواى مانگی په مهزان په یماندا به خودا، که هورنام له بهرم بکه و له سالی داهاتو ودا به بی سهر کردنى هورنام پیشنویتزی بکه.. سوپاس بۆ خودا له ما وده سالتیک و چهند مانگی کدا هورنامی پیرۆزم له بهرم کرد، پاشانیش له مزگه وتی (مه لیک خالید) له شارى پیاز دامه زرام..

له مانگی په مهزاندا مزگه و ته که ی لیوان لیو ده بښت له نویتز خوینان و له هه مو و لایه که وه موسلمانان دین بۆ نه وده گویان له دمنگه کار یگهر و به سوژو خو شه که ی بښت.. نهو دمنگه ی کاتیک که سورمتی (الحش) و (القیامة) و (الحاقه) ده خوینیت، وهک نه وده وایه به چا وده کانی دۆزه خ و مردن ببښیت!!

شیخ عادل دمه فر مویت: من به نده په کی زور پش پیستم و نه گهر هه زلی خودای که ورو پاشان هورنامه پیرۆزه که ی نه بو وایه، که ی نه و منده له لای خه لگی پیزدار و خوشه ویست دهبووم.. شایانی باسه شیخ عادل الکلبانی بۆ په کم جار له

رهمه زانی سالی ۱۴۲۹ی کۆچی له حهرهمی مه ککه ی پیرۆز، به دهنکه به سۆزه که ی پيش نوپزی بۆ ملیونه ها نوپز خوینان کردو ئیستاش یه کیکه له پيش نوپز مه کانی حهرهمی مه ککه ی پیرۆز..

✱ **چیرۆکی نویه م :** بیاویکی خواناسی کوردی خه لکی شاری سلیمانی، یاریدهدمیری پزشکی بوو، به دکتۆر به کراسرا بوو.. خودای په روهردگار سه فه ری ماله پیرۆزه که ی خۆی پیبه خشی و له سییه م پۆزی جه زنی قوربانی پیرۆزدا که ده یکرده ۱۲ی ذي الحجة ی ۱۴۲۹ی کۆچی به رامبه ر ۹ی ۱۲ی ۲۰۰۸ی زاینی، گیانی سپارد!! به لام چۆن گیان سپاردنیك و له چ شوینیکدا؟!

له دوا ی ته واو بوونی میوانانی مالتی خودا له ئه رك و فه رمان و مه راسیمی حه ج و هاته وه میان له میناوه بۆ شاری مه ککه ی پیرۆز.. له دوا ی هیلاکی و ماندوو بوون و گه رمایه کی زۆر.. دوا ی خۆشۆرین و که میك حه سانه وه، هه روه ها له به رئه وه ی حاجیه گان له م کاته دا زۆر هیلاک و ماندووون و خه لکانیکی زۆر ئه و پۆزه ناچن بۆ حهرهمی پیرۆز و له مزگه وته کانی نزیك شوینی نیشته جی بوونیان نوپزه گانیان ئه نجام ده دن.. دکتۆر به کریش بۆ نوپزی مه غریب ده چیت بۆ یه کیك له و مزگه وتانه و له ناو نوپزه که دا ده که ویت و گیانی پاکی ده سپیریت!!

خۆزگه مان به خۆی!! له دوا ی پاك بوونه وه ی له گوناوه تاوان.. له دوا ی به جی هینانی فه ریزه ی حه ج و عه مره.. له ناو نوپزدا و له پیرۆزترین شوینی سه ر زه ویدا و له شاری مه ککه ی پیرۆز گیانی پاکی سپارد.. له حهرهمی پیرۆزی مه ککه ش به ملیونه ها له موسلمانانی جیهان نوپزی جه نازه میان له سه ر کردو پاشانیش به خاگیان سپارد.. خودای گه وره به به هه شتی به رینی شاد بکات..

✱ **چیرۆکی دهیه م :** بیاویك له دووره وه دمرکه وت، که سیك بوو جلی ئیحرامی له به ردا نه بوو، وه ك ئه وه ی ته نها هاتبیت بۆ نوپز.. به ره و ناوچه یه کی دوور له که عبه ی پیرۆز پۆشت و له و دانیش.. دوا ی که میك کۆمه له که سیك، که نا فره تیکیان تیدا بوو هاتن بۆ هه مان ئه و شوینه ی که بیاوه که ی لی دانیش

بوو.. ئافره ته كه يان له نزيك بياوه كه به جى هيشت، ئهم ئافره ته و بياوه كه زۆر له يه كتر نزيك بوون.. كاتيك كه قامهت بۆ نوێژ كرا، ئهم دوو كه سه له گه ل خه لكه كه هه ئه ئه ستان بۆ نوێژ، به لām بۆ جى ئهو كه سانه ى كه له نزيك يان بوون، هه روه ها به رپر سانى حه رهم رېگه يان پيدان له كاتيكدا كه خه لكى نوێژ ده كه ن، ئه مان دابنيشن؟! زۆر پرسيار به خه يالهدا هاتن و چوون.. پرسيارم له خۆم كرد، ئايا ده بئيت ئه و بياوه هه ستى چۆن بئيت، له كاتيكدا كه خه لكى نوێژ ده كه ن و ئه ميش له ته نيشت ئافره ته تيكه وه له حه رهمى مه كه كه دا دانيشتوو ه؟! وه لām كه ش برىتى بوو له يه ك وشه، ئه و يش برىتى بوو له مردن!! ﴿كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ﴾ .. به لى.. هه ر دوو كيان گيان يان سپارد بوو.. ئهم ديمه نه جيگه ى سه ر سو رمان نه بوو، له به ر ئه وه ى هاوشيوه ى ئهم ديمه نه له حه رهدا زۆر دو باره ده بوو.. الصلاة على الأموات ير حكمم الله.. پيش نوێژ (الله اكبر) ى كرد و ده ستى به خويندى سورمه تى (الفا تحه) كرد.. (الله اكبر).. اللهم صل على محمد وعلى آل محمد، كما صليت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم.. (الله اكبر).. اللهم اغفر لهما وارحهما.... (الله اكبر).. السلام عليكم ورحمة الله وبركاته..

*** چيروكسى يانزه يه م :** شوڤيرى ئيسعاف بووم و كه سيكى زۆر دل په ق بووم.. ئاماده ى بينىنى زۆر كارمه ساتى دلته ز ین بووم، به لām په ندو ئامۆزگاريم ليۆمه نه ده گرت، ته نانه ت نوێژيشم نه ده كرد.. شه ويك نزيكه ى كاتر مي ر يه ك په يوه نديان پيوه كردم كه پرووداويك پرووداوه و پپويسته ئاماده به.. سوارى ئيسعافه كه بووم و به په له به ره و شوينى پرووداوه كه كه وتمه رى.. كاتيك كه يشتمه شوينى پرووداوه كه، ده بينم ئوتومبيليك خوى كيشاوه به عه موديكى كارمه باداو ئهم پرووداوه ش ببوو هوى پچرانى ته زووى كارمه لاه و ناوچه يه دا..

به ره و دمرگاي ئوتومبيله كه رپيشتم و جگه ره يه كيشم به ده سته وه بوو.. ديمه نيكى سه يرم بينى!! پياويك ريشيكى جوانى هه بوو، نورى دهم و چاوى ئوتومبيله كه ى روناك كردبوو.. ويستم يارمه تى بده م و له ئوتومبيله كه ده رى به ئيم.. بياوه كه سه يرى كردم و وتى: دمه وي ت يارمه تيم بده يت؟ وتم:

به‌ئێ.. وتی: به یارمه‌تیت جگهره‌که‌ت بکوژینه‌ره‌وه.. له دئی خو‌مدا وتم: له‌وانه‌یه کارمه‌سته‌که کاری تیکرد بی‌ت و زۆر ناگای له‌خوێ نه‌بی‌ت.. جگهره‌که‌م کوژانده‌وه‌و کاتی‌ک ویستم یارمه‌تی بده‌م، بێی وتم: ده‌ته‌وێت یارمه‌تیم بده‌یت و رزگاری بکه‌یت؟ وتم: به‌ئێ.. وتی: ده‌مه‌وێت له‌ سه‌ر ئەم یارمه‌تیدانه‌ت پاداشت بده‌مه‌وه‌و ئامۆژگاری‌ت بکه‌م.. وتم: فه‌رموو.. وتی: ملکه‌چی فه‌رمانه‌کانی خودای په‌روه‌ر دگارت بکه‌، هه‌روه‌ها ریزی دایک و باوکت بگه‌ره‌و یارمه‌تیان بده‌، هاو‌رپی‌ه‌تی که‌سانی خراپیش مه‌که‌.. پاشان وتی: اشهد ان لا‌اله‌ الا الله وان محمداً رسول الله.. پاشان گیانی سپارد.. بردم بۆ نه‌خۆش‌خانه‌و گه‌رپامه‌وه‌و بۆ ماله‌وه‌و ویستم بخه‌وم، به‌لام نه‌متوانی، له‌به‌ره‌وه‌ی هه‌ر بیرم له‌و دیمه‌نه‌ ده‌کرده‌وه‌ که‌ بی‌نی بووم، هه‌روه‌ها بیرم له‌ ئامۆژگاریه‌ جوانه‌کانی ده‌کرده‌وه‌.. دنگی بانگی به‌یانی له‌ مزگه‌وته‌کانه‌وه‌ به‌رز بۆوه‌.. ده‌ست نویژم گرت و به‌ره‌و مزگه‌وت که‌وته‌م ی، بۆ نه‌وه‌ی به‌ جه‌ماعه‌ت نویژی به‌یانی نه‌نجام بده‌م، نه‌مه‌ش یه‌که‌م جارم بوو که‌ به‌ره‌و مزگه‌وت بچم..

خودای گه‌وره‌ پاداشتی نه‌و پیاوه‌ نیمانه‌داره‌ بداته‌وه‌ که‌ بووه‌ هۆی هیدایه‌تدانم.. ﴿فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا يَصْعَدُ فِي السَّمَاءِ كَذَٰلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ﴾ (الانعام: ۱۲۵) واته‌: (ئه‌وه‌ که‌سه‌ی که‌ خودا بیه‌وێت هیدایه‌تی بدات، ئه‌وه‌ سینه‌ی ساف و پاک و ناماده‌ ده‌کات بۆ ئایینی ئیسلام، نه‌و که‌سه‌ش خودا بیه‌وێت گومرایی بکات، ئه‌وه‌ دئی ده‌گوشیت و سنگی توند ده‌کات و هه‌ناسه‌ی سوار ده‌بی‌ت، هه‌ر وه‌ک ئه‌وه‌ی به‌ره‌و ناسمان به‌رز بی‌ته‌وه‌ (چۆن توشی ته‌نگه‌نه‌فه‌سی و ده‌ته‌پێ و خوین به‌ربوون ده‌بی‌ت)، نا به‌و شیوه‌یه‌ خودا گومرایی و پیسی هاوه‌نگه‌ری له‌ سه‌ر دئی نه‌وانه‌ داده‌نی‌ت که‌ باوه‌ر ناھینن)..

✽ **چیرۆکی دوانزه‌یه‌م**: پێش چه‌ند سالی‌ک له‌مه‌وبه‌ر، له‌ مزگه‌وته‌که‌ی پێغه‌مبه‌ری خودا ﷺ پیاویکی نه‌خوینده‌واری به‌ په‌گه‌ز یه‌مه‌نی هه‌بوو، ئەم پیاوه‌ هه‌ر کاتی‌ک به‌هاتایه‌ بۆ مزگه‌وت و که‌سیکی ببینیایه‌

کە دانیشتوووە و سەرقال نیه، قورئانیکی دەداپە دەست و پێی دەوت: قورئانم بۆ بخوینە.. ئەو کەسە قورئانی بۆ دەخویندو نەمیش گوێی دەگرت.. ئەم پیاووە ئیماندارە زۆربەی تەمەنی بەم شیوەیە بە سەر برد بوو..

رۆژێک ئەم پیاووە وەک هەموو جارێک دەچیت بۆ مزگەوتەکە ی پێغەمبەر ﷺ و قورئانیکی دەداپە دەستی پیاویک، بۆ ئەوەی قورئانی بۆ بخوینیت و ئەمیش گوێی لێبگیریت.. ئەو پیاووەی قورئانەکە ی بۆ دەخویند، گەیشتە نایەتێک کە (سجدة) ی تێدا بوو، هەر دووکیان سووچەیان برد.. قورئانخوینە کە سەری بەرز کردەووە و هەستایەووە، بەلام پیاووە ئیماندارە کە هەنەستایەووە، لەبەر ئەوەی خودای پەرورەدگار لە کاتی سووچە بردنە کەیداو لە مزگەوتەکە ی پێغەمبەر ﷺ داو لە شاری مەدینە ی پیرۆز گیانی پاکێشا.. بە راستی لە کاتی کەدا گیانی سپارد، کە نزیکترین کاتی بەندەییە لە خودای پەرورەدگار مەو^{٦٧}..

✽ **چیرۆکی سیانزەییەم:** منداڵێکی تەمەن (٨-٧) ساڵ لەگەڵ باوکیدا نامادە ی کۆرێک دەبیت، لە کۆرە کەدا منداڵە کە گوێی لەو فەرموودمییە ی پێغەمبەری خودا ﷺ دەبیت کە دەفەر مویت: (مَنْ صَلَّى الصُّبْحَ فِي الْجَمَاعَةِ فَهُوَ فِي ذِمَّةِ اللَّهِ).^{٦٨} واتە: (هەر کەسێک نوێزی بەیانی بە جەماعەت ئەنجام بدات، ئەوا لە پارێزگاری خودا دەبیت).

لەدوای کۆرە دانیشتنە کە، منداڵە کە بە باوکی دەئیت: بابە، بەیانی بۆ نوێزی جەماعەت هەلمسیئە. باوکیشی وا دەرانی منداڵە کە تەنها ئیستادلی گەرمە و بەیانی لەبیری دەچیتەووە، بۆیە بە کۆرە کە ی دەئیت: باشە، ئەو ئیستادلی.. منداڵە کە دەئیت: ئەگەر هەلم نەسینی، ناچم بۆ قوتابخانە..

بەیانی باوکی بە تەنها دەچیت بۆ مزگەوت و هەلی ناسینی.. منداڵە کەش دەئیت: لەبەر ئەوەی هەلت نەساندم ناچم بۆ قوتابخانە.. باوکی زۆر هەوڵی لەگەڵ ئەدات، کە بچیت بۆ قوتابخانە، چونکە وانەکانی دەفەوتیت، بەلام بێ سود نەبیت..

٦٧- دموع المحراب.

٦٨- رواه مسلم ٦٥٧.

بۆ رۆژی دوا‌یی باوکه‌که مندا‌له‌که‌ی خه‌به‌ر ده‌کاته‌وه، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی له قوتا‌بخانه دوا نه‌که‌و‌یت و خو‌یندنه‌که‌ی نه‌فه‌وت‌یت.. مندا‌له‌که به‌د‌ل‌ت‌یک‌ی خوشه‌وه ده‌ج‌یت بۆ مزگه‌وت و نو‌یژه‌که‌ی ئه‌نجام ئه‌دات، له‌ر‌پ‌ت‌یک‌ی گه‌رانه‌وه‌دا به‌ باوکی ده‌ل‌یت: باب‌ه ئ‌یستا من له پار‌یزگاری خوادام؟! باوکی‌شی ده‌ل‌یت: به‌ل‌ی کورم، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ئه‌م به‌یانیه به‌جه‌ماعه‌ت نو‌یژه‌که‌ت ئه‌نجامدا..

به‌یانی، مندا‌له‌که ده‌ج‌یت بۆ قوتا‌بخانه، ئه‌و قوتا‌بیانه‌ی که رۆژی پ‌یش‌وو نه‌هات‌بوون، مام‌وستا بانگی کردنه دهره‌وه و یه‌ک یه‌ک سزای دان، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی وانه‌کانیان ئاماده نه‌کرد‌بوو، هه‌تا سه‌ره‌گه‌یشته مندا‌له‌که.. مام‌وستا ویستی سزای بدات، به‌لام مندا‌له‌که به‌ مام‌وستای وت: ناتوانی سزام ب‌ده‌ی!! مام‌وستا به‌سه‌ر سو‌رمانه‌وه وتی: ج‌ی؟! چۆن ناتوانم سزات ب‌ده‌م؟! مندا‌له‌که وتی: له‌به‌ر ئه‌وه‌ی پ‌یغه‌م‌به‌ر ﷺ ده‌فه‌ر مو‌یت: (هه‌ر که‌س‌یک نو‌یژی به‌یانی به‌ جه‌ماعه‌ت ئه‌نجام بدات، خودای گه‌وره پار‌یزگاری ل‌یدم‌کات و ده‌یپار‌یزی)، من‌یش ئه‌م‌ر‌ۆ نو‌یژی به‌یانیم به‌ جه‌ماعه‌ت ئه‌نجام داوه، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی من له پار‌یزگاری خوادام و ناتوانی سزام ب‌ده‌یت.. مام‌وستاش زه‌رده‌خه‌نه که‌وته سه‌ر ل‌یوی و به‌ پ‌یکه‌نینه‌وه ئاهه‌ری‌نی مندا‌له‌که‌ی کرد له‌باتی سزادان..

هه‌روه‌ها شه‌و‌یک باوکی‌ک له‌ کاتی‌کی دهره‌نگدا ده‌گه‌ر‌پ‌ته‌وه بۆ ماله‌وه، له‌ ژووری کور‌ه‌که‌یه‌وه گو‌یی له‌ دهنکی گریان ده‌ب‌یت!! ده‌ج‌یت بۆ لای کور‌ه‌که‌ی و ل‌یی ده‌پرس‌یت بۆ ج‌ی ده‌گ‌ر‌یت؟! کور‌ه‌که‌ی پ‌یی ده‌ل‌یت: بۆ فالا نه‌ در‌اوس‌یمان ده‌گ‌ر‌یم.. باوکی به‌ سه‌ر سو‌رمانه‌وه ده‌ل‌یت: ئه‌وه گریان‌ی بۆ ج‌یه‌؟! پ‌یره‌م‌یرد‌یک مرد‌وو، ته‌مه‌ن‌یک‌ی در‌پ‌ز‌یش‌ی به‌ سه‌ر برد‌وو.. گو‌مانم وا بوو کارم‌سات‌یک‌ی گه‌وره‌مان به‌ سه‌ر هات‌وو!! ئه‌م هه‌موو گریان‌ه بۆ ئه‌و پ‌یره‌م‌یرده‌؟! خۆ ئه‌گه‌ر من ب‌م‌ر‌دما‌یه، به‌م ش‌یوه‌یه بۆم نه‌ده‌گ‌ریا‌یت!! کور‌ه‌که به‌ چاوی پ‌ر فرم‌یس‌که‌وه سه‌پ‌ری باوکی کرد و وتی: به‌ل‌ی.. به‌م ش‌یوه‌یه بۆت نه‌ده‌گ‌ریام، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ئه‌و پ‌یاوه بوو، که‌ دم‌ستی گ‌رت‌م و به‌ره‌و مزگه‌وت و نو‌یژی جه‌ماعه‌تی ب‌رد‌م.. ف‌ی‌ری ئه‌وه‌ی کرد‌م که نو‌یژی به‌یان‌یان به‌ جه‌ماعه‌ت ئه‌نجام ب‌ده‌م.. نام‌ۆزگاری ده‌کرد‌م هاوه‌لی

چاکە کاران بێ و لە هاوڕێی خراب دوور بکە و مەوێ.. هەر ئەو بوو هانی دەدام بۆ ئەوێ قورئان لەبەر بکەم.. بەلام تۆ هەر بە ناو باوکمیت!! کە ئامۆژگاریە کەت کردووم؟! ئەو پیرە میردە باوکی راستە قینەم بوو، پێویستە بۆ ئەو بگریم..

لەم کاتەدا باوکە کە لە خەوی بێئاگایی بە خەبەر دیت.. قسەکانی جگەرگۆشە کە ی کاریان تێکردو چاوەکانی پێ بوون لە فرمیسک.. کۆرە کە ی لە باوەش گرت و پەیمانیدا لەمەودا هەموو نوێزەکانی بە جەماعەت لە مزگەوتدا ئەنجام بدات..^{۷۰}

✽ **چیرۆکی چوار دەیهەم:** دوو کچی بچکۆلە شەوان دەچوونە سەربان و یارییان دەکرد، شەویەک وەک شەوانی تر چوونە سەربان، بە سەر سوور مانەو و لە دایکیان پرسی: دایکە، ئەو بە بۆچی کۆلەگە کە ی سەر سەربانی مائی دراوسێکەمان لە شوێنی خۆیدا نەماوە؟

دایکیان وتی: کچەکانم ئەو (منصوری کۆری معتمر) بوو کۆلەگە نەبوو، هەر لە دوا ی نوێزی عیشاوێ خەریکی شەو نوێز دەبوو هەتا نزیک نوێزی بەیانی، خودا لێی رازی بێت و مفااتی کرد..^{۷۱}

خودای گەورەش دەر مویت: ﴿كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ﴾ (۱۷) ﴿وَبِالْأَسْحَارِ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ﴾ (۱۸) النازیات. واتە: (لە شەو دا زۆر کەم ئەخەوتن و رانه‌گشان، چونکە سەرگەرمی شەو نوێز و قورئان خوێندن بوون، لە بەرە بەیانیەکانیشدا داوای لێخۆش بوونیان لە پەرورە دگاریان دەکرد)..

خوێنەری نازی: کۆمەلە چیرۆک و بەسەر هاتیکی تر هەن، تەواو پێچەوانە ی چیرۆکی بەندە چاکەکانی خودای پەرورە دگاریان، بەسەر هاتی ئەو کەسانە ی کاتیکی گیانیان دەر دەچیت و دوورن لە بەرنامە ی خودا..

لەبەر ئەو بەسیان دەکەین تاوێگە نەگەر کە مێکیش بێت بەخۆمان دا بچینەو و وەک ئەوانمان بەسەر نەیت، بۆ ئەوێ خەلکیان پێ بانگ بکەین بۆ بەهەشت و لە دۆزەخ ناگاداریان بکەین..

۷۰- دموع المحراب.

۷۱- کاسیتی (انین الفجر).

❖ **چیرۆکی یه کهم:** بۆ هه موو نه و که سانه ی وازیان له مزگه وت هیناوه و له زه لکاوی ئارم زوو هکانیاندا غه رق بوون.. نه مه له بیاوێک پوویدا، ته نه ساتیکی که میش عیباده تی خودای په روه ر دگاری نه کړدبوو، نو یزی نه ده کړدو پۆزووی نه ده گرت، پێگه ی هیدایه ت و راستی ون کړد بوو، کاتیک مردن پێگه ی پێگرت و تالی گیان کێشان گه یشته هورگی، پێیان وت: بلی! لا إله إلا الله.. ده زانن وتی چی؟ ده زانن به ج زمانیک هاته گه فوگۆ؟! خۆزه زمانی ببه سترایه و هه ر هسه ی نه کړدایه!! خۆ نه گه ر له و کاته دا به دسۆزییه وه شایه تمانی به یینایه، بێگومان به هه شت جیگه ی ده بوو..

به ئی.. له کاتی سه ره مه رگدا وتی: من بیاوهرم!! من بیاوهرم!! بر وانه چون خودای له بیر چوو، ژبانی به خراپه و بیاوهری گۆتایی هات، شه ی تان و ئارم زوو هکانی پۆزیان ره ش کړد، خودای گه و ره ده فهر مویت: ﴿وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمًى﴾ (۱۲۶) قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمًى وَقَدِ كُنْتُ بَصِيرًا ﴿۱۲۵﴾ قَالَ كَذَلِكَ أَنتَ أَتَىٰ آيَاتِنَا فَتَسِيَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنْفَخُ ﴿۱۲۷﴾ وَكَذَلِكَ نُجَزِّي مَنْ أَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِ رَبِّهِ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَأَبْقَىٰ ﴿۱۲۸﴾ طه. واته: (نه وه ی پوو وهر بگێریت له بهر نامه و یادی من و پشتی تیبکات، بێگومان بۆ نه و که سانه ژبانیکی ترش و تال و ناخۆش پێشیدیت و له پۆزی قیامه تیشدا به کوپیری چه شر ده کړین * نه و جۆره که سه ده ئیت: نه ی په روه ر دگار بۆ به کوپیری چه شرت کړد، خۆ من کاتی خۆی چاوم ساغ بوو * خودای گه و ره ش پێی ده فهر مویت: تۆ کوپیر بوویت له ناستی نایه ته کانی ئیمه داو پشت گویت ده خستن، ئیمه ش نه مرۆ ئاوا پشت گویت ده خه ین و له بیرت ده که یین * نا به و شیوه یه تۆ له له و که سانه ده که ی نه وه که سنوور ده به زین و باوهر به نایه ته کانی خودا ناهینن و بێگومان سزای پۆزی دوا یی زۆر سه ختترو به رده وام تهر) ۳۲..

❖ **چیرۆکی دووه م:** له یه کی که له پێگه خیرا کانی نیوان شاری (مه که که) و (جدة) دانه م پوو داوه و پوویدا، کاتیک ئۆتۆمبیلیک وهر گه راو پێوارانی پێگه ویستیان رزگاری بکه ن، بێنیان شۆفیر که وا له سه ره مه رگ دایه و ده نگ

گۆزانی تەسجیلەکە ی بە بەرزى نیش ئەکات، پاش ئەوەی کوژاندىانەو، یەکیک
لە رێبوارەکان پێی وت: بلى: لا إله إلا الله.. ئا لەم کاتە ناسکەدا، دەستیکرد بە جێو
دان بە نیسلام و هاواری دەکرد: من نامەوێت نوێژ بکەم.. نامەوێت رۆزوو بگرم..
بەئى.. بەو حالەوێ گىانی دەرچوو، خودا بمان پارێزیت؟

❖ **چیرۆکی سێبەم:** چیرۆکی سەپرو ناوازمیە، مەروف لە بەرامبەریدا
لە گریان و حەسرەت زیاتر، هیچی تری بۆ ناکرێ، ئیمەش داوا لە خودای گەورە
دەکەین و دەلێین: (اللَّهُمَّ يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قُلُوبَنَا عَلَى دِينِكَ) .. خودای
گەورەش دەفەر مویت: ﴿رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً
إِنَّكَ أَنْتَ أَلْوَمَابُ﴾ (٨) ەل عمران. واتە: (خوایە گیان، دلەکانمان لامەدە لە رێگە
راست، دواى ئەوەی کە هیدایەتت داین و لە بەخششی خۆت بە هەرە مەندمان بکە،
بەراستی تۆ بەخشندەى)..

لە میسر، پیاویک هەبوو، پابەند بوو بە مزگەوت و بانگ و نوێژدەو، ئیمان و
باوەڕی پێوێ دیار بوو.. رۆژێک سەر کەوتە سەر منارەى مزگەوت، بۆ ئەوەى بانگ
بدات، لە ژێر منارەکەدا مائیکى مەسیحى هەبوو، پیاوێکە سەپری مائەکەى کردو
چاوى بە کچى خاوەن مائەکە گەوت، دلى گیرۆدە بوو بە کچەکەو و دابەزى و
رۆى بۆ مائیان، کچەکە لێى پرسى: ئەوێ چیه؟! چیت دەوێت؟! پیاوێکە وتى: تۆم
دەوێت.. دلت لێسەندووم و بیرو هۆشم لەلاتە!!

کچەکە وتى: گومانم هەیه.. پیاوێکە وتى: ئەتخوام.. کچەکە وتى: من
مەسیحیم و تۆش موسولمان، باوگم نامدات بەتۆ.. پیاوێکە وتى: دەبم بە
مەسیحى.. کچەکە وتى: ئەگەر وابکەى من نامادم.. پیاوێکە ھاتە سەر دینی
کچەکەو لە دینەکەى خۆى ھەلگەراپەو، بۆ ئەوەى کچەکە شووی پێبکات..

ھەر لەو رۆژەدا، پیاوێکە ویستی سەرکەوێتە سەر خانووی مائی کچەکەو
کەوتە خوارەو و گتوێر گىانی دەرچوو!! دینەکەى لە دەست داو کچەکەشى بۆ
نەبوو!! بەراستی ژيانى بەشیویمەکی خراپ کوٹایى پى ھات و چارە پرەش بوو بۆ
ھەتا ھەتایى..

يارب هارزقنا الثبات على الهدى وعلى السلوك طريقه البيضاء
واسلك بنا نهج النجاة ونجنا من شر كل ضلالة عمياء
واجعل كتابك يا كريم امامنا ورسولك المقدام للحنفاء^{٧٤}.

❖ **چيووكس چوارهم:** بياويك خوشكيكي ده مريټ، له كاتي ناشتنيډا جزداني پاره كهي ده كه ويټه گوري خوشكه كه په وهو بيرى ده جيت ده ليگر يټه وه، كاتي ك له ناشتني ده بنه وهو ده گاته ماله وه، نه وسا بيرى ده كه ويټه وهو ده گره يټه وه بولاى گوري خوشكه كه هي، بؤ نه وهى جزداني پاره كهي دمر بهيټيټه وه... ده ستى كرد به هه لئانه وهى گوري كه، به لام چي ببيټيټ؟! لاشه ي خوشكه كه ي بيني ناگر ده وري داوه سوور بؤته وه، زور به په له وه به ترسه وه لاشه كه ي داپوشى و گه راپه وه بؤ ماله وهو پرسياى له دايكي كردو وتى: دايه نهو خوشكه ي من چ كړداريكي خراپى هه بوو؟! دايكي ووتى: كورم، سويند به خودا هيچ كړداريكي خراپى نه بوو، ته نها نويزه كاني دوا ده خست... نويزى ده كړد، به لام دواى ده خست... نويزى نيو مړي نه نجام نه نه دا، تا نزيكي عه سر... نويزى عه سري نه نجام نه نه دا تا نزيكي ئيواره، هه روه ها نويزه كاني تريش... خودا گه ورهش ده فهر مويټ: ﴿فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ﴾ ۱ ﴿الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ﴾ ۲ ﴿الْعَامُونَ﴾ ۳ واته: (هاوارو واوهيلا بؤ نويزه كهرانيك * نهو نويزه كهرانه ي كه گوي نادمن به نويزه كانيان و دلي نادمنى و ليى بى ناگان).. نه ي نه بيت حالي نهو كه سانه چؤن بيت كه هه ر نويز ناكه ن^{٧٥}!!

❖ **چيووكس پينجه م:** په كي ك لهو نافرمتانه ي كه مردوو نه شؤن له بهر خودا، ده گير يټه وهو ده لټيټ، رؤزيك په يو منديان پيوه كړدم، كه بجم نافرمتيكي مردوو بشؤم، منيش چووم، كاتي ك چوومه نهو ژوور وري كه نافرمته مردوو ه كه ي لى بوو، په كسه ر دمر كا كه يان لى داخستم و به ته نها مامه وه له گه ل مردوو ه كه دا، له دمر گامدا كه س ليى نه كړدمه وه، ترسيكي زور داي گرتم و ده ستم كړد به خويندنى نايهت و يادى خوداى په رومردگار، پاشان به پشت به ستن به خودا

٧٤- ياليت هومي يعلمون.

٧٥- كاسيتي (انين الفجر).

دەستم کرد بەشۆرینی مردوو هەکه..

کاتیکی دەم و چاوی هەڵدایه وه، زۆر پەش هەلگەرا بوو.. وەکو پارچە یەك خەلۆز وابوو، دووبارە ترس دایگر تەمە وه، بەلام بەهیاوی پاداشتی خودا دەستم کردە وه بە شۆرینی.. گۆشتی لاشە ی هەر وەك لۆكە هەڵئەومری.. زۆر بە پەله لە شۆرینی بوومە وه تەواو بووم، بەلام چۆن تەواو بوونیکی!! لە دەرگام دایه وه و ناگادارم کردن كه تەواو بووم، زۆر برۆیان نە دەکرد، چونكه زۆر بە پەله شۆریم و كفنم کرد.. کاتیکی دەرگایان لێ کردە وه، زۆر بە خیرایی گەرامە وه بەرەومائە وه، تا ماوه ی سی پۆژ خەوم لێ نەكەوت و هەر دەگریام.. پاشان پەیهەندیم بە مامۆستایەکی ئاینیه وه کرد و حالەتەكەم بۆ گێراپە وه، ئەویش هەر مووی: پەشیەكە ی بەلگەیه لەسەر ئەوه ی نوێژنەكەر بووه وه ئەومرینی گۆشتەكەشی بەلگەیه لەسەر ئەوه ی كه بالا پۆش نەبووه و لەش و لاری بۆ خەلگی دەر خستوه..

پاش تەواو بوونی پرسەكە یان چوومە وه بۆ مائی ئافەرته مردوو هەكه و لێم پرسین: بۆچی دەرگاگەتان لەسەر داخستم؟! وتیان: لە پێش تۆدا سی ئافەرتی ترمان بانگ کرد، کاتیکی لاشە ی مردوو هەكەمانیان بینی رازی نەبوون بېشۆن، بۆیه چارمان نەماو دەرگامان لەسەر داخستی بۆئەوه ی ناچار بیت بېشۆیت.. پاشان پرسیارم کرد دەربارە ی ئافەرته كە و وتیان: نوێژی نە دەکرد و بالا پۆشیش نەبوو^{٧٦}...

بەئێ.. خوشك و برای بەپێزم.. بانگت دەكەم بۆ پێنج نوێژەكەت، زۆر كەس بەیانی ناگاتە ئیوارە، ئیوارە ناگاتە بەیانی.. چەندان مۆسڵمان لە ولاتانی بێگانەدان و مەحرۆمین لە بیستنی بانگ.. چەندی ن كەس هەن نەخۆش و بێتوانان و ناتوانن نوێژەكانیان بە جەماعەت ئەنجام بدەن.. پێشوازی لە رۆژیکی نوێ بكە، بە تەوبە و پەشیمانی.. تەوبە و پەشیمانی لا پەرە ی گوناھەكانت دەسڕنە وه..

أقبل على صلواتك الخمس كم مصبح وعساء لايمسى
واستقبل اليوم الجديد بتوبة تمحو ذنوب صحيفة الأمس

بزانه نوێژ پرووناکیه بۆ روخسار و هوکار یکیشه بۆ ئاسوودمیی دل و دەر وون .. پیاو چاكانی پێشوو، ئەگەر جارئ له جاران له (الله اکبر) ی نوێژ دابه‌ستن دوا بکه‌وتنایه، ئەوا سهره خۆشییان له یه‌کتر ده‌کردو ده‌یان وت: ئەوه‌که‌سه لیقه‌وماوو داماو نیه که که‌سیکی خۆشه‌ویستی له‌ده‌ست داوه، به‌لکو لیقه‌وماو ئەوه‌که‌سه‌یه که پاداشتی له‌ده‌ست چوووه..

ليس المصاب من فقد الأحباب ولكن المصاب من حرم الثواب

✽ کاتیك سه‌عیدی کورێ مسه‌یه‌ب له‌ سه‌ره‌مه‌رگدا ده‌بیئت، که‌چه‌کی بۆ نزیك بوونه‌وه‌ی مه‌رگی باوکی ده‌ست ده‌کات به‌ گریان .. له‌م کاته‌دا سه‌عیدی کورێ مسه‌یه‌ب به‌ که‌چه‌کی ده‌لیت: مه‌گری کچم، شه‌ست سائە نوێژی جه‌ماعه‌تم له‌ ده‌ست نه‌چوووه‌و چل سالیان پێش ئەوه‌ی بانگ‌مه‌ر بانگ بدات له‌ مزگه‌وتدا ئاماده‌بووم و له‌م ماوه‌یه‌شدا (الله اکبر) ی نوێژ دابه‌ستم له‌ ده‌ست نه‌چوووه‌و هاچی که‌سیشم له‌ نوێژدا نه‌بینیوه‌، له‌به‌ره‌نه‌وه‌ی هه‌ر له‌ ریزی پێشه‌وه‌دا نوێژمه‌کاتم ئەه‌نجامداوه‌^{٣٧}..

به‌لام به‌ داخه‌وه‌ ئیستا تا بانگ نه‌دات، خه‌لکی بییری نوێژیان ناکه‌ویته‌وه‌، که‌سی واش هه‌یه به‌ درێژی ته‌مه‌نی نایه‌ت بۆ مزگه‌وت ته‌نها نوێژیک بکات، به‌لکو کاتیك ده‌یه‌نین بۆ مزگه‌وت، بۆئه‌وه‌ی نوێژی له‌ سه‌ر بکریت، که‌ دروست نیه‌ نوێژ له‌ سه‌ر که‌سیک بکریت که‌ نوێژی نه‌کرد بیئت..

✽ سلیمانی کورێ میهران هه‌فتا سالی له‌ (الله اکبر) ی نوێژ دابه‌ستن دوانه‌که‌وتوووه‌.. به‌ پێچه‌وانه‌وه‌ خه‌لکانی وا هه‌ن له‌وانه‌یه له‌ سالی‌کدا جاریک یان دوو جار فریای (الله اکبر) ی یه‌که‌م نه‌که‌ون..

کاتیك که‌ پێش نوێژ سلا و ده‌داته‌وه‌، ده‌بینیت زۆربه‌ی نوێژ خوینان فریای هه‌موو نوێژه‌که‌ نه‌که‌وتوون و هه‌له‌ده‌ستنه‌وه‌ بۆ ئەوه‌ی نوێژه‌که‌یان ته‌واو بکه‌ن..

✽ ئوسه‌یدی کورێ جه‌عفهر ده‌فه‌رمویت: هه‌رگیز مامه‌مم نه‌بینیوه‌ له‌ (الله اکبر) ی نوێژ دابه‌ستن دوا بکه‌ویت و هه‌رگیزیش نه‌مبینیوه‌ که‌سیکی هه‌زار له‌

مزگه وتدا داوای یار مه تی و خیر بکات و بهشی نه دات..

✽ ئیبن سه ماعه ده فەر مویت: ماوهی چل سال له (الله اکبر) ی په که م دوانه که وتم، ته نه ا نهو رۆژه نه بیت که دایکم کۆچی دوایی کرد..

✽ ئیبراهیمی نه خه عی ده فەر مویت: نه گهر پیاویکت بینی له (الله اکبر) ی نوێژ دابه ستندا ساردو سړی ده کرد، نهوا دهستی لیبشو..

✽ سلیمانی کوری جه مزه ی مه قدیسی (هازی شام) ده فەر مویت: له ژیا نندا ته نه ا دوو جار نوێژی جه ماعه تم له ده ست چوو و واشده زمانه نهو دوو جار ده نوێژم هه ر نه کرد بیت، له کاتی کدا ته مه نی ئه م پیاوه نزیکه ی نهو و د سال بووه^{٧٨}..

✽ حاته می نه صه م ده فەر مویت: نوێژی کی جه ماعه تم له ده ست چوو، ته نه ا نه بو ئیسه حاقی بو خاری سه ره خو ش ی لی کردم، خو ئه گهر کورپکم به مر دایه، ده یان هه زار که سی سه ره خو شی یان لی ده کردم^{٧٩}..

✽ ئه بو هورمیره رضی الله عنه له گه ل خیزانه که ی و که چه که ی دا شه ویان له نیوان خو یاندا دابه ش کرد بوو، هه ریه که یان سی یه کی شه و نوێژ یان نه نجام ددا، به م شیوه یه شه و تا به یانی له مالی ئه بو هورمیره دا نوێژ نه نجام ددرا و ماله که یان به خودا په رستی ئاوه دان کردبووه^{٨٠}..

✽ محم دی گوړی خه فیه نه خو شیه کی توندی هه بوو، نهو و نه ده نازاری هه بوو له جو له ی خست بوو، به لام کاتیک گو یی له بانگ ده بوو، پیاویک ده ی کرده کۆلی و ده ی برد بو مزگه وت، پیا یان ده وت: خودا مۆله تی داوی بو چی نهو و نه ده عه زیه تی خو ت ده ده وت؟! نهویش له وه لامدا ده ی فەر موو، هه ر کاتیک بانگیدا و منتان له ریزی نوێژدا نه بینی، نهوا بزانی من مردووم و له گوړستان نه سپار ده یان کردووم^{٨١}..

براو خوشکی ئیماندار: زۆر به مان نیش و کارو سه ره قالی رۆژانه خه ریکی

٧٨- این نحن من هؤلاء / د. عبدالملك القاسم.

٧٩- وما خلقت الجن والإنس إلا ليعبدون.

٨٠- دموع الصالحين / أبو الفداء محمد عزت محمد عارف.

٨١- وما خلقت الجن والإنس إلا ليعبدون.

كردووين و دوورى خستووينا تەوھ لە نويزى جەماعەت و مزگەوت و نويزە سوننەتەكان، يەككى وەك ھارونە رەشىد كاتىك بوو بە خەلىفەى موسلمانان، ھەموو رۆژىك سەد پەكات تەنھا نويزى سوننەتى دەکرد...

✽ پياو چاكيك بەناوى ((عامرى كورى عبدالله)) كاتىك گووى لە بانگ دەبىت، بە كۆرەكانى دەلتىت: ھەلەم گرن و بمبەن بۆ مزگەوت.. كۆرەكانىشى پى دەلتىن: ناخر تۆ نەخۆش و پەككەوتەى ناو جيگەى!! ئەویش دەلتىت: ئەى چۆن گويم لە (حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ) بىت و نەجم بە دەمىيەو؟
كۆرەكانى دەمبەن بۆ مزگەوت، بەلام لە كاتى نويزدا گيانى سباردو و وفاتى كرد^{٨٧}..

✽ موخەممەدى كورى مونكەدەر دەر مويت: خۆشەكانى دونيا لای من سى شتن: (شەو نويز - ھەلسوكەوت لەگەڵ موسلمانى باشدا - نويزى جەماعەت)..
ئايە بەرامبەر بەو كەسانە دەلتى جى، كە وازيان لە نويزى جەماعەت ھىناو؟ ئايە ئەو كەسانە ئەم ئايەتەى خوداى گەورەيان نەبىستوو كە دەر مويت: ﴿وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَارْزُقُوا مَعَ الرِّكْبَيْنِ﴾ (البقرة: ۱۷۷) واتە: (نويزەكانتان بەچاكى نەنجام بدن و زەكات بدن و لەگەڵ كۆنوش بەراندا كۆنوش بەرن)..

كەواتە خوداى گەورە فەرمانى پىكر دوين لەگەڵ نويز خوينانداو بەكۆمەل نويز بكەين نەك بەتەنھا.

ئەى ئەو كەسەى لەمالەو بە تەنھا نويزەكەت دەكەيت، ئايە ئەو فەر موو دەمىي پىغەمبەرت ﷺ نەبىستوو؟ كاتىك پياويكى كۆر دىتەلای و پرسىار دەكات و دەلتىت: من كەسەم نە دەستم بگريت و بمهينيت بۆ مزگەوت.. پىغەمبەرى خودا ﷺ پى دەر مويت، مادام گويت لەبانگ دەبىت، دەبىت بىت بۆ مزگەوت و بە جەماعەت نويزەكەت نەنجام بەدەيت..

✽ عبدالله كورى مەسعود ﷺ دەر مويت: ھەركەسيك حەز دەكات لەرۆزى قيامەت دا بە موسلمانى بگاتە خزمەتى خوداى گەورە، با ئاگای لە

نویژه‌گانی بی‌ت و به جه ماعت نه‌نجامیان بدات، له به‌ئه‌وه‌ی خودای گه‌وره
 چه‌ند رپگه‌یه‌کی هیدایه‌تی داناوه بۆ پیغه‌مبەر ﷺ و نویژی جه‌ماعه‌تیش
 یه‌کیکه له رپگه‌گانی هیدایه‌ت.. که‌واته ئه‌وه بزانی نه‌گهر نویژه‌کانتان له ماله‌وه
 نه‌نجام بدن، ئه‌وا وازتان له سوننه‌تیکه پیغه‌مبەر ﷺ هی‌ناوه، وه نه‌گهر واز
 له سوننه‌ته‌گانی بهین، ئه‌وا رپگه‌ی راستان لی وون ده‌بی‌ت و سه‌ر لیشی‌واو و
 سه‌رگه‌ردان ده‌بن..

بزانی ههر که‌سیک کاتیک ده‌ست نویژه نه‌گریت و به‌ره‌و مزگه‌وت به‌رپئ
 ده‌که‌وی‌ت، به‌هه‌ر هه‌نگاوێک چاکه‌یه‌کی بۆ ده‌نسری‌ت و به‌هه‌نگاوی دوا
 ئه‌و خراپه‌یه‌ک له خراپه‌گانی ده‌سپێته‌وه.. بی‌گومانیش ئه‌و که‌سانه‌ی که له
 مزگه‌وت دانه‌برپن و دوور ده‌که‌ونه‌وه، له‌م حاله‌تانه به‌ده‌ر نین، یان دوور و
 (منافق)ن، یان له به‌ر نه‌خووشی ناتوان بین بۆ مزگه‌وت، یاخود بیانویه‌کی تری
 شه‌ریان هه‌یه..

پیاو چاکانی پێشو و نه‌گهر نه‌یان توانی‌ایه‌ بچن بۆ مزگه‌وت، ئه‌وا که‌س و
 کاریان هه‌لیان ده‌گرتن و ده‌یان بردن بۆ مزگه‌وت..

✽ ره‌بیه‌ی گورپی خه‌تم یه‌کیکه له‌ تابعین و هه‌لویستیکی جوانی له
 ژیا‌نیدا تۆمار کردووه، کاتیک نه‌خووش بوو، لایه‌کی لاشه‌ی مردبوو، که‌ بانگ
 نه‌درا، ده‌چوو نه‌یان دوو که‌س له‌ خزمه‌گانی، بۆ ئه‌وه‌ی بی‌گه‌یه‌ننه‌ مزگه‌وت و
 نویژه‌گانی به‌ جه‌ماعه‌ت نه‌نجام بدات، پێیان ده‌وت: تۆ نه‌خووشی و خودای گه‌وره
 مۆله‌تی داوی که‌ به‌شدار ی نویژی جه‌ماعه‌ت نه‌که‌یت! ئه‌ویش ده‌یووت: کاتیک
 گویمان له‌ ده‌نگی (حي على الصلاة - حي على الفلاح) ده‌بی‌ت، پێویسته‌ وه‌کو
 مندال به‌گا‌گۆ‌لکی، یان له‌سه‌ر ده‌ست و سک بچین بۆ مزگه‌وت^{۸۲}..

اللّٰه اكبر في شوق وفي جذل
 قلوبهم من جلال الله في وجل
 عن الصلاة ولا أكذوبة الكسل

يمشون نحو بيوت الله إذ سمعوا
 أرواحهم خشعت لله في أدب
 هم الرجال فلا يلهيهم لعب

ئایا نه‌زانن هه‌ندیك له پیاوان نوێزی به‌یانی به‌جه‌ماعه‌ت ئه‌نجام ناده‌ن؟ به‌لکو به‌نا به‌خودا هه‌ندیك كه‌س نوێزی به‌یانی هه‌ر ناكه‌ن!!
 پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فه‌ر مویت: (مَنْ صَلَّى الصُّبْحَ فَهُوَ فِي ذِمَّةِ اللَّهِ، فَلَا يَطْلُبُكُمْ اللَّهُ مِنْ ذِمَّتِهِ بِشَيْءٍ، فَإِنَّهُ مَنْ يَطْلُبُهُ مِنْ ذِمَّتِهِ بِشَيْءٍ يَدْرِكُهُ، ثُمَّ يَكْبَهُ عَلَى وَجْهِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ)^{٨٤}. واته: (هه‌ر كه‌سیك نوێزی به‌یانی ئه‌نجام بدات، له‌پاراستنی خوادا دمبیت و خودای گه‌وره‌ش داوای هیج شتیکی لی ناکات، وه‌ هه‌ر كه‌سیك خودای گه‌وره‌ داوای شتیکی لی بکات، له‌ ده‌ستی خودا رزگاری نابیت و پاشان له‌سه‌ر سه‌ر ده‌یخاته‌ ناگری دۆزه‌خه‌وه‌)..
 هه‌روه‌ها ده‌فه‌ر مویت: (لَيْسَ صَلَاةُ أَثْقَلُ عَلَى الْمُنَافِقِينَ مِنْ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَالْعِشَاءِ، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِيهِمَا لَأَتَوْهُمَا وَلَوْ حَبَوًّا)^{٨٥}. واته: (به‌ دلنیا ییه‌وه‌ گرانترین و قورسترین نوێز له‌ سه‌ر دوو‌پووه‌كان بریتیه‌ له‌ نوێزی به‌یانی و عیاشا، ئه‌گه‌ر بیان زانیایه‌ چه‌ند خیری تی‌دایه‌، ئه‌وا به‌ سه‌كه‌ خشکی‌ش بوایه‌ هه‌ر ده‌هاتن)..
 به‌لام تو، ئه‌ی نه‌وه‌ كه‌سه‌ی وا‌زت له‌ خو‌شی خه‌وو نه‌رمی جی‌گه‌كه‌ت هی‌ناوه‌و له‌ تاریکی شه‌واده‌ ئسا‌وی بو‌ نوێزو به‌ره‌و مر‌گه‌وت هه‌نگاو ده‌نیی، مر‌دمت نه‌دمه‌ی به‌م فه‌ر موودمه‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ كه‌ ده‌فه‌ر مویت: (بَشِّرِ الْمَشَائِينَ فِي الظُّلَمِ إِلَى الْمَسَاجِدِ بِالنُّورِ التَّامِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ)^{٨٦}. واته: (موژده‌ بده‌ به‌وه‌ كه‌سانه‌ی كه‌ له‌ تاریکی شه‌ودا به‌ره‌و مر‌گه‌وت ده‌رۆن به‌ رۆشانییه‌کی ته‌واو له‌رۆژی دوایدا)..
 له‌كاتیكداخه‌لكی له‌و رۆژهدا له‌ تاریکیدان، دوو نوێز له‌ تاریکی شه‌ودا ئه‌نجام ده‌درین، ئه‌وانیش نوێزی عیاشا نوێزی به‌یانیه‌ ..

ده‌ی هه‌ول بده‌ شه‌و زوو بخه‌ویت، هه‌روه‌ها و په‌ردو زی‌كره‌كان بخو‌ینه‌ له‌ پێش خه‌وتندا، نیه‌تی ئه‌وه‌شت هه‌بیت كه‌ به‌ نیازی هه‌لسیت بو‌ نوێزی به‌یانی، هه‌و‌لێش بده‌ به‌ ده‌ست‌نوێژ وه‌ بخه‌ویت، (إن شاء الله) خه‌به‌رت ده‌بیته‌وه‌و له‌و خێرو پاداشته‌ گه‌وره‌یه‌ بپه‌ش نابیت..

٨٤- رواه مسلم.

٨٥- رواه البخاري ٦٥٧ ومسلم ٤٥١.

٨٦- رواه ابن ماجه.

ألا يا نفس ويحك ساعديني بسعي منك في ظلم الليالي
 لعلك في القيامة أن تفوزي بطيب العيش في تلك العالاي
 هاوار بؤ تۆ ئه‌ی نه‌فس، یارمه‌تیم بده له تاریکی شه‌ودا، به‌لگو له رۆژی
 دوایدا سه‌ره‌رازو سه‌رکه‌وتوو بیت، تاو مگو خودای گه‌وره‌ خوشتین ژیا نیت بئی
 بیه‌خشیت له به‌هه‌شتی نه‌پر او ددا..

ئه‌وه‌که‌سانه‌ی ته‌نها له په‌مه‌زاندا خودا په‌رستی ده‌که‌ن
 براو خوشکی به‌پێژ: هه‌ندئ له خه‌لکی ته‌نها له په‌مه‌زاندا عیباده‌تی خودای
 په‌روهر دگاریان ده‌که‌ن.. به‌پراستی خراپترین کۆمه‌لێ ئه‌وه‌ که‌سانه‌ی که‌ ته‌نها له
 مانگی په‌مه‌زاندا خودا په‌رستی ده‌که‌ن و پاشان وازی لێده‌هێنن.. ئه‌وه‌ که‌سانه
 مزگه‌وته‌کان پێ ده‌که‌ن، به‌تایبه‌ت له نوێژی به‌یانی و ئیواره‌ی مانگی په‌مه‌زاندا،
 به‌لام کاتی که‌ په‌مه‌زان ته‌ه‌واو ده‌بی‌ت، زۆر به‌ زوویی ون ده‌بن و دیار نا‌مێنن!!
 ئه‌ی نازانن خودای په‌مه‌زان هه‌مان خودای مانگی شه‌عبان و شه‌وال و سه‌رجه‌م
 مانگه‌کانی تره؟! هه‌ندی که‌سی تر هه‌من ته‌نها پۆژانی هه‌ینی نوێژ ده‌که‌ن و
 ده‌لێن: هه‌رمووده هه‌یه که‌ ده‌فه‌رمو‌یت: ئه‌م هه‌ینی بۆ ئه‌وه‌ هه‌ینی ده‌بی‌ته ه‌وی
 لا بێر دنی گونا‌هو تاوان.. ئی‌مه‌ش پێیان ده‌لێین: پراست ده‌که‌ن، به‌لام هه‌رمووده‌که
 به‌ته‌ه‌واوی بخویننه‌وه، که‌ ده‌فه‌رمو‌یت: (الصَّلَاةُ الْخَمْسُ، وَالْجُمُعَةُ إِلَى الْجُمُعَةِ،
 وَرَمَضَانُ إِلَى رَمَضَانَ، مُكْفَرَاتُ مَا بَيْنَهُنَّ إِذَا اجْتَنِبْتَ الْكَبَائِرَ)^{٨٧}. واته‌: (پێنج نوێژه
 هه‌رمزگه‌و نوێژی هه‌ینی بۆ هه‌ینییه‌کی تر و په‌مه‌زان بۆ په‌مه‌زان، ده‌بنه ه‌وی
 سه‌پینه‌وه‌ی تاوانه‌کان، به‌مه‌ر جێک تاوانی گه‌وره‌ی ئه‌نجام نه‌دا بی‌ت)..

شہنجام نہ دانی نویٹ

نه کردنی نوڙ نهك هه تاوانی گه ورمیه، به لگو له همره تاوانه گه ورمكانه، هه نديك له زانايان نوڙ نه كردن به كوفرو بڼياوهری داده نښن، په نا به خودا.. پيغه مېهری خودا ﷺ دهغه مويست: (إِنَّ بَيْنَ الزَّجَلِ وَبَيْنَ الشَّرْكِ وَالْكُفْرِ، تَرْكُ الصَّلَاةِ)٤. واته: (بيگومان نيوانی پياو هاوول دانان بؤ خودا و بڼياوهری، وازهيانه له نوڙ).. له بېر نه ووی نه نجام دانی نوڙ نيشانه يه کی ديارو بهر چاوه و به لگيه له سهر موسلمانيتی و وازهيانيشی به لگيه له سهر بڼياوهری..

براو خوشکی نیماندار: دوورنیه له گاتی کار گردندا پان له څو تابخانه و
زانکو دا که سانیټک له گهډ بن که ساردو سپړن له نوټز مګانیاندا، به لکو له وانه یه
که سانیټک له گهډ بن، هر نوټز یش نه کهن.. د ښایه همدنیک له و که سانه به
ناموژگاری و ووته ی جوان بهر و نوټز همنګاو دهنن، نه گمر هه لوټیان له گهډ
بدریت، چونکه له و که سانه ش حمز به چوونه به هه شت ده کهن، به لام پڼګه یان
وون گرد ووه..

برای خوشی دسۆزۆم؛ جاریک له جاران بیرت کردۆتەوه که بانگی چەند کەسیک بکەیت و نامۆزگاریان بکەیت، بۆ ئەوەی لەسەر نوێزەکانیان بەردەوام بن؟!

نایا هیچ کاتیک بیرت ئەوه کردۆتەوه لەو مائ و سەرۆت و سامانەی که خودای گەورە بۆی بە خشیویت، مانگانه چەند نامیلکه و کتێبیکی بکڕیت و پێشکەشی ئەو کەسانە بکەیت؟ نایا جاریک له جاران کاسیتیکی بەسووت پێشکەش بهو کەسانه کردووه؟ یان هیچ کاتیک باسی ناپەحەتی دۆزەخ و خۆشی بەهەشت بۆ کردوون؟ یان ئەوەندە هەوڵت داوه لەگەڵ ئەو کەسانەدا، تاوەکو له رۆژی دوایدا لەلای خودای پەروردار بەر بڕسیار نەبیت؟!

نه گمر وه لامه کت بریتیه له (نه خپږ) دهی که واته له مه و دوا هه وه کانت
بخمره کار، چونکه نه گمر ته نه یه که س خودای گه و ره له سر دمستی تۆ
هیدایه تی بښه خشت، نه و باشته بۆ تۆ له هه موو دنیا..

پېغەمبەرى خودا ﷺ دەفەر مویت: (مَنْ دَعَا إِلَى هُدًى، كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ أُجُورِ مَنْ تَبِعَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ، مَنْ غَيْرِ أَنْ يُنْقَصَ مِنْ أُجُورِهِمْ شَيْئًا) ۸. واتە: (ئەگەر كەسك بەنگ بەكەت بۆ سەر ڕێگەى راست و ھىدايەت، ئەوا ھەمان خێرى ئەوانەت ھەيە كە خودا ھىدايەتیان دەدات، ھەتا ڕۆژى قىامەت، بەبى ئەوھى ھىچ لە خێرو چاكەى ئەوان كەم بكات) ..

ئەى ئەو كەسانەى پېنج فەرزەى نوێژ ئەنجام دەدەن.. ئەى ئەوانەى خوشى و چێژى نوێژتان ھەست پێكردوو، كەمك بە جێتان دەھێلم، بۆ ئەوھى بانگەوازيك ئاراستەى دلى ئەو كەسانە بكەم، كە دوورن لە نوێژو خوشيەكانى.. بانگیان دەكەم بۆ باخك لە باخەكانى بەھەشت، بۆ باخىكى پەر لە گۆل و گۆلزارو پرووناكى، بۆ ئەو شوپىنەى بەيانى و ئىوارەو ڕۆژى پېنج جار بانگ خوين بانگ ئەدات و دەتت: الله اكبر... الله اكبر...

بانگیان دەكەم بۆ مرگەوت، بۆ ئەو شوپىنەى كە پىويستە شەرم بیانگریت، كاتيك خوداى گەورە بانگیان دەكات و ناچن بە دەم بانگەكەيەو، بانگیان دەكەم بە نایەتەكانى خوداى پەروەردگار و فەرموودەكانى پېغەمبەر ﷺ و ھاوئەكانى، بۆ ئەوھى دەرمانى نە خوشيەكانیان بۆ ديارى بكەين، چونكە بە دلىايەو ئەو كەسانە ئومىدو خێرى زۆریان تىدايە..

❖ دەى ئەوانىش باگويمان لىبگرن، دەى كەواتە گويمان بۆ شلەو دەركاى دلت ناوەلا بكە، بۆ ئەوھى بە دلسۆزيەو كەم و كورپيەكانت ديارى بكەين، ليمان ببورە باسى كەم و كورپيەكانت دەكەين، دەى تۆش بە خۇتدا بچۆرەو سەرزەنشتى خۇت بكە، چونكە ئىمە مەبەستمان خوشى و شادى و سەرفرازى تۆيە لە زيانى دونياو دواپۆزىشدا.. بانگت دەكەين و پىت دەتئين: لە نوێژەكانت بى ناگاي؟! كاتەكانت بە فەرپۆ دەدەيت و بەردەوام لە مردن نزيك دەبیتەوھو تويشوى سەفەريشت زۆر كەمە!

❖ ئەى ئەو كەسەى نەفس و ئارەزووكانت مردنيان لە بىرت بردۆتەوھ..

❖ ئەى ئەو كەسەى بەشت ھەر خەوو پالدا ئەوھى سەر جىگەو سەرينە..

❖ ئەو ئەو کەسە بە نرختەرین تەمەنت کە تەمەنی لاوێتیتە، لە بێ
فەرمانی خوادا بەسەردەبەیت..

❖ ئایا ئەزانی چاوێکت نیه فرمێسک بپێژێ بۆ کەمتەر خەمیت لە
نویژمکان؟! بۆ دووریت لە براو خوشکە نوێژ خوێنەکان؟!

❖ ئایا کاتی ئەو نەهاتوو، کە دڵە رەقەکان نەرم ببن و بگەڕێنەوه؟! ﴿أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ﴾ (١٩) ﴿الْعَبِيدُ وَاتِهِ:

(ئایا کاتی ئەو نەهاتوو، بۆ ئەوانە ی باومریان هیناوه و دڵەکانیان بە نووری
نیمان ملکه چ و ڕووناک بۆتەوه، کە ترسی خودای تیدا بپوینن، بە هۆی یادی
بەردەوامی خودا و ئەو ڤورنانهی کە ڤه‌وانه کراوه، وه‌ک ئەو کەسانه نەبن، کە
کتیبی ناسمانیان بۆ ڤه‌وانه کرا، بە لām دواي تیپه‌ ڤه‌وونی ماوه‌یه‌کی دوورو درێژ،
دلیان ڤه‌ق و ڤه‌ش بوو، زۆر به‌شیان سه‌رکەش و یاخی دهر چوون)..

❖ ئایا نه‌تبیس‌توو خودای گه‌وره‌ چی دمه‌فر مویت؟ ﴿أَفَنَجْمُ السَّمَاوَاتِ يُكَذِّبُكَ بَيِّنَاتٍ﴾ (٢٠) ﴿وَاتِهِ (ئایا ڤه‌وايه‌، پاداشتی موسلمانان وه‌ک پاداشتی تاوانباران
بیت؟!)

سویند به‌ خودا سه‌فه‌ری مردن نزیك بۆتەوه‌.. سه‌فه‌ری جیه‌یشتنی دونه‌یاو
كۆج كردن بۆ ڤۆژێك كه‌ بریتیه‌ له‌:

نهاية الحياة و بداية الآخرة

نهاية العمل و بداية الجزاء

كۆتایی ژيان و سه‌رم‌تای ناخیرت

كۆتایی كرده‌وه‌ و سه‌رم‌تای سزاو پاداشت

ئایا حییت ناماده‌ كرده‌وه‌، بۆ ئەو ڤۆژە ی كه‌ له‌ به‌رده‌می خودای گه‌وره‌دا
ده‌وه‌ستێنریت؟ به‌هه‌شتت خۆش ده‌وێت، وانیه‌؟! ئایا حییت پێش خستوو بۆ
ئەوه‌ی بجیت به‌هه‌شت؟

براو خوشکی به‌ ڤێژم: بزانه‌ گرنه‌گترین سیفه‌ت له‌ سیفه‌ته‌کانی خه‌ئکی
به‌هه‌شت، ڤارێژگاری كرده‌نیانه‌ له‌ نوێژه‌کانیان، هه‌روه‌ك خودای گه‌وره‌

ده‌فه‌رموئیت: ﴿وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ﴾ ۱۱ ﴿أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ﴾ ۱۰
 الَّذِيكَ يَرِثُونَ الْفَرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿۱۱﴾ ﴿المؤمنون. واته: (ئه‌وانه‌ی
 باب‌ه‌ندی نوێژ هه‌کانیان و پارێزگاریان لێده‌که‌ن • ئه‌وانه‌ خاوم و میراتگری
 به‌هه‌شتن • ئه‌وانه‌ ده‌بنه‌ خاوه‌نی به‌هه‌شتی فیرده‌وس و بۆ هه‌میشه‌ ژیا‌نی تێدا
 ده‌به‌نه‌ سه‌ر) .. هه‌روه‌ها ده‌فه‌رموئیت: ﴿وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ﴾ ۳۱ ﴿أُولَٰئِكَ فِي
 جَنَّاتٍ مُّكْرَمَاتٍ﴾ ۳۵ ﴿المعارج. واته: (ئه‌وانه‌ی که پارێزگاری له‌ نوێژ هه‌کانیان ده‌که‌ن •
 ئه‌وانه‌ له‌ باخه‌کانی به‌هه‌شتدا رێژ لێنراون) ..

❖ ئه‌ی ئه‌وه‌که‌سه‌ی که گرنگی به‌ نوێژ هه‌کانت ناده‌یت، ئایا ئه‌م هه‌ر شه‌یه‌ی
 خودای گه‌ورم نه‌بێستوو؟ که ده‌فه‌رموئیت: ﴿خَلَفَ مِنْ بَعدِهِمْ خَلْفٌ أَصَاعُوا
 الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَاتِ فَسُوفَ يَلْقَوْنَ غِيَا﴾ ۵۹ ﴿مریم. واته: (له‌ دوا‌ی ئه‌وان،
 که‌سانێک له‌ نه‌وه‌ هه‌کانیان بوونه‌ جێنشین، که‌ نوێژ هه‌کانیان به‌ زایه‌ نه‌دا و شوێن
 ناره‌زووه‌ هه‌کانیان ده‌که‌وتن، ئه‌وانه‌ تووشی گو‌م‌پ‌رای و سه‌رگه‌ردانی و سزا ده‌بن له‌
 ژیا‌نی دونیا و دوا‌رۆژیشدا).

❖ له‌ ته‌فسیری (ابن کثیر) دا هاته‌وه‌، که‌ وشه‌ی (غیا) شیویه‌که‌ له‌ دۆزه‌خ. زۆر
 هوول و ناخۆش و بێسه‌، شاخه‌کان ناتوانن له‌ ناویدا خۆیان راگرن و ده‌توێنه‌وه‌،
 ئایا نه‌توانی دانیش‌تووای ئه‌و شوێنه‌ بێ‌نیته‌ به‌ر چاوت، که‌ به‌ چ شیویه‌که‌ سزا
 ده‌درێن؟!

❖ عبدالله‌ی گو‌ری مه‌سه‌عود رحمه‌ه‌ و که‌سانی تریش فه‌رموویانه‌: مانای
 (اضاعوا) ئه‌وه‌ نیه‌ که‌ به‌ ته‌واوی وازیان له‌ نوێژ هه‌کانیان هێنا‌بێت، به‌ لکو و ته‌نیا
 نوێژ هه‌کانیان دوا ده‌خه‌ن و له‌ گاتی خۆیدا جێبه‌جێی ناکه‌ن..

❖ سه‌عه‌یدی گو‌ری مه‌سه‌یه‌ب (رحمه‌تی خودای لێ‌بێت) ده‌فه‌رموئیت: ئه‌وه‌ مانای
 ئه‌وه‌یه‌ که‌ نوێژی نیوهرۆ ناکات هه‌تا نزیکێ عه‌س‌ر و نوێژی عه‌س‌ر ناکات هه‌تا
 نزیکێ ئێواره و رۆژ ناوابوون و به‌و شیویه‌..

ئه‌م سزایه‌ ته‌نیا بۆ ئه‌و که‌سانه‌بوو که‌ ساردووس‌ر له‌ نوێژ هه‌کانیاندا، ئه‌ی
 نه‌بێت حا‌لی ئه‌و که‌سانه‌ چۆن بێت که‌ هه‌ر نوێژ ناکه‌ن؟!

به‌لام موزده‌ بێت بۆ ئه‌و که‌سانه‌ی که‌ ده‌که‌رێنه‌وه‌ و ته‌وبه‌ ئه‌که‌ن، خودای

گه‌وره به به‌هه‌شتیان شاد ده‌کات، هه‌روه‌ک ده‌فه‌رموئیت: ﴿إِلَّا مَنْ تَابَ وَءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ شَيْئًا﴾ (۱۰) جَنَّتِ عَدْنِ الْيَتَّى وَعَدَّ الرَّحْمَنُ عِبَادَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًا ﴿۱۱﴾ مريم. واته: (جگه له‌وانه‌ی که ته‌وبه نه‌کهن و باوه‌ر ده‌هین و کارو کرده‌وی چاک نه‌نجام نه‌دهن نه‌وانه ده‌چنه به‌هه‌شت و به هیچ جوړیک سته‌میان لیناکریت * نه‌و به‌هه‌شته چپانه‌ی که خودای میهره‌بان به‌لینی به به‌نده‌کانی داوه، به‌پرستی نه‌و به‌لینه‌ی خودای گه‌وره به‌رپومه‌وه هه‌ر دینه‌دی) ..

❖ ده‌ی نه‌توانی به‌ر اوړدیک بکه‌یت له نیوان، نه‌و که‌سانه‌ی که گه‌رانه‌وه بولای خوداو وازیان له سه‌ر بیچی هیئا، له‌گه‌ل نه‌و که‌سانه‌ی که به‌رده‌وام بوون له‌سه‌ر نویژ نه‌کردن و بی‌هه‌رمانی خودا؟!

❖ بیهینه به‌ر چاوت، کاتیک دانیش‌توانی به‌هه‌شت په‌رسیار له دۆزه‌خیه‌کان ده‌کهن و پبیان ده‌لین: چی وای له نیوه‌ کرد، که بچنه دۆزه‌خه‌وه؟

نه‌وانیش وه‌لام نه‌ده‌نه‌وه‌و ده‌لین: له‌به‌ر نه‌وه‌ی نیمه نویژمان نه‌نجام نه‌ نه‌داو له نویژ خوینان نه‌بووین، هه‌روه‌ک خودای گه‌وره ده‌فه‌رموئیت: ﴿كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِيْنَةٌ﴾ (۳۸) ﴿إِلَّا أَصْحَابَ الْإِيْمِ﴾ (۳۹) ﴿فِي جَنَّتِ يَسَّاءُ لَوْنٌ﴾ (۴۰) ﴿عَنِ الْمَجْرِيْنِ﴾ (۴۱) ﴿مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ﴾ (۴۲) ﴿تَالُوْا اِنَّ نَّكَ مِنْ الْمَصْلِيْنَ﴾ (۴۳) ﴿وَلَوْ نَّكَ نَطْعُمُ الْاِسْكِيْنَ﴾ (۴۴) ﴿وَكُنَّا غَوْضٌ مَّعَ الْخَالِيْعِيْنَ﴾ (۴۵) ﴿وَكَا نَكْذِبُ يَوْمَ الْاِيْنِ﴾ (۴۶) سنر. واته: (له‌رؤزی دواپی دا هه‌موو که‌س بارمته‌ی ده‌ستپیشکه‌ری خو‌په‌تی و کرده‌وه‌کانی دینه‌وه پی، جگه له ده‌سته‌ی ر‌استان و نیماندارانی خاوه‌ن کرده‌وی چاک، که له ناو به‌هه‌شته‌کاندا په‌رسیار ده‌کهن له باره‌ی تاوانبارانه‌وه، نه‌وه چی بوو نیوه‌ی پ‌اپیچی دۆزه‌خ کرد؟! به‌که‌ساسیه‌وه ده‌لین: نیمه له نویژ خوینان نه‌بووین.. هه‌روه‌ها خواردنمان نه‌ ده‌به‌خشی به‌هه‌زاران.. هه‌روه‌ها نیمه له‌گه‌ل دم‌دریژو بی‌نا‌بروو‌وه‌کاندا قسه‌ی خو‌مان دم‌کردو و موکو نه‌وانمان نه‌وووت و په‌خنه‌ی بی‌چیمان نه‌گرت و له‌گه‌لیان ر‌و‌چووین له تاوان و گوناها.. بر‌وامان به‌رؤزی پا‌داشت و سزا نه‌بوو.. هه‌تا مردن هات و یه‌خه‌ی پی‌گرتین و ر‌و‌زگاری ته‌مه‌نمان کو‌تایی هات) ..

به‌لی.. ته‌وبه‌پان نه‌کردو نه‌گه‌رانه‌وه بولای خودا، هه‌تاوه‌کو مردن هاتو

یه خه ی پیگرتن... ﴿حَقَّ أَتْنَا أَلِیقِیْنُ﴾ (۷۷) السدر. به ئی.. تانه و کاته ی مردن
یه خه ی پیگرتن، نه مان هەر له سه ر حالی خو یان به رده و ام بوون... ﴿فَا
نَفَعُهُمْ شَفَعَةُ الشَّیْفِیْنِ﴾ (۷۸) السدر. واته: (تازه شه فاعهت و نکای تکا کاران هیچ
سو و دیک ی نیه بو یان) ..

به راستی کۆمه ئیک ی زۆر چاره رهش و به د به خت بوون، به راستی خه جاله تی
ژیانی دونیا و دوا رۆژ بوون.. که سانیک بوون ژیا نیان له گومرایی و دوور له
هیدایه تدا برده سه ر، مل که جی خودای په رومر دگار نه بوون، له رۆژی دوایدا
خودای گه و ره روویان لیوهر ده گیر ی و فریشه تله دێره ق و بی به زه بیه کانی دۆزه خ
له سه ر دهم و جاویان رایان ده کیشن بو ناو دۆزه خ... ﴿إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ
يَوْمَ يُسْجَنُونَ فِي النَّارِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ ذُقُوا مَسَّ سَفَرٍ﴾ (۷۹) القصر. واته: (به راستی
تاوانباران له گومرایی و شیتیه کی زۆردا رۆچوون • رۆژیک دیت که له سه ر رو و را
ده کیشرین له ناو ناگری دۆزه خدا و بییان دهوتریت: ده بجیزن تالاوو نا په حه تی
دۆزه خ) ..

بیر له م نایه ته به رۆزه ی خودای گه و ره بکه ره وه که دمفه رمو یت: ﴿إِنَّهُ مِنْ يَأْتِ
رَبَّهُ جُرْمًا فَإِنَّ لَهُ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَىٰ﴾ (۷۶) وَمِنْ يَأْتِيهِ مُؤْمِنًا فَدَّ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ
فَأُولَٰئِكَ هُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَىٰ ﴿۷۵﴾ جَنَّتٌ عَدْنٍ تَجْرَىٰ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَٰلِكَ
جَزَاءُ مَنْ تَزَكَّى ﴿۷۶﴾ هه. واته: (نیمه دنیایین که نه وه ی به تاوان و گونا هه وه
بگه ریت هه بۆلای په رومر دگاری، بیگومان دۆزه خ بۆی ناماده یه و نه تیایدا
ده مریت و نه به ناسو و ده یی ده ژیت • نه و که سه ش که به نیمانه وه بگه ریت هه وه
بۆلای په رومر دگاری و به راستی کرده وه چاکه کانی نه نجام دابیت، نه واپله و
پایه ی به رزو بلندیان بۆ ناماده یه • ده چنه ناو به هه شتی (عدن) که باخه کانی
چرو و په ره و چهنده ها رو و بار به ژیر دره خته کانیدا ده روات، هه روه ها له گه ل
ژیانی نه به ر او ددا، نه وه ش پادا شتی که سی که که دل و ده رو و و په وه شتی خوی
خا وین کرد بیت هه وه) ..

حقوقی نوین نہ کہ

پیغمبرِ خدا ﷺ دھەر مویت: (اِنْ بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الشَّرِكِ وَالْكَفْرِ تَرْكُ الصَّلَاةِ)١. واته: (بیگومان نیوانی پیاوو هاو دل دانان بو خوداو بیباوهری، وازهینانه له نویت).. له بهر ئه وهی ئه نجام دانی نویت نیشانه یه کی دیارو بهر چاوه و به لگه یه له سهر موسلمانیتی و وازهینانیشی به لگه یه له سهر بیباوهری..

ههروهه ها پێچه مبه‌ری خودا ﷺ له قهر مووده‌یه‌کی تێدا ده‌قه‌رموێت: (العهد الذی بیننا و بینهم الصلاة، فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ)١. واته: (ئهو په‌یمان‌ه‌ی له نیوان ئێمه‌ و ئه‌واندا هه‌یه، بریتیه‌ له‌ نوێژ، هه‌ر که‌سێک وازی لیبه‌یڤینێت، ئه‌وا به‌دنیایه‌وه‌ بیاوهره‌) ..

❖ نایا نەزائیت ھوكمى نەو كەسە چى يە كە بمریت و نوپۇزى نەكر دبیئت؟! ھەندىك لە زاناين دمفەر موون: نوپۇز نەكەر نابیئت ژنى لیمارە بكریت و نابیئت ریگەى پیبدریت بچیتە شارى مەككەو، وە نەكەر كەسیكى نزیكى بمریت، میراتى لیناكریت، ھەروەھا نەكەر مرد نابیئت بشوریت و نابیئت كفن بكریت و ناشبیئت لە گۆرستانی موسوئمانان بنیژریت.. ئەى چى ئى بكریت؟! دەبیئت بمریتە چۆئەوانى و بە حەل و بەرگى خۆیەو بە بنیژریت..

❖ ھەز دەگەم پرسیاریکت لى بگەم، ھەر چەندە لەوانەىە ناردە ھەتت بگات، نایا تۆ ھەز دەگەیت لە رۆژى دواىدا لەگەڵ کىدا ھەشر بکړیت؟!

بەم فەرموودەیی پیغمبەری خودا ﷺ وەلامت دەدەینەووە کە لە بارەى نوێژەووە فەرموویەتی: (مَنْ حَافِظٌ عَلَيْهَا كَانَتْ لَهُ نُورًا وَبُرْهَانًا وَنَجَاةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ لَمْ يُحَافِظْ عَلَيْهَا، لَمْ يَكُنْ لَهُ نُورٌ وَلَا بُرْهَانٌ وَلَا نَجَاةٌ، وَكَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعَ قَارُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَأَبْنِي بَنِ خَلْفٍ)^۹. واتە: (هەر کەسێک ناگای لە نوێژەکانی بێت و نەیان فەوتی، خودای گەورە لە رۆژی دوایدا رووناکێ و

۹۰- رواہ مسلم.

۹۱- رواہ الترمذی.

۹۲ رواہ احمد والطبرانی وابن حبان.

به لگه‌ی سهر فرازی بیدمه به خشیت، وه ههر که سیك پارێزگاری له نوێژمکانی نهکات، له پوژی دوا بیدا به بی پووناکی و به لگه‌ی سهر فرازی ده مینیتیه وه وه له گه‌ل قارون و فیرعه ون و هامان و ئوبه‌ی کوری خه‌لف دا حه‌شر ده‌کریت!

❖ ههر که سیك ده‌وله‌مه‌ندیه‌که‌ی سهرقانی کردبیت و له نوێژمکانی دووری خستبیته وه نه‌وا له گه‌ل قارون دا حه‌شر ده‌کریت..

❖ ههر که سیك مو‌لک و ماله‌که‌ی سهرقانی کردبیت، نه‌وا له گه‌ل فیرعه ون دا حه‌شر ده‌کریت..

❖ ههر که سیك کار به‌ده‌ستییه‌که‌ی سهرقانی کردبیت، نه‌وا له گه‌ل هامان دا حه‌شر ده‌کریت..

❖ ههر که سیك بازرگانی په‌که‌ی سهرقانی و خه‌ریکی کردبیت، نه‌وا له گه‌ل ئوبه‌ی کوری خه‌لف دا حه‌شر ده‌کریت. په‌نا به‌خودا..

ئه‌وه‌که‌سانه‌ی باسمان گردن سهرانی گو‌فر و بی‌باوم‌ری و دوو‌پو‌وپین.. ئایا حه‌ز ده‌که‌یت له گه‌ل نه‌وه‌که‌سانه‌دا حه‌شر بک‌ریت؟! ب‌پروانا که‌م حه‌ز بکه‌یت!)

* براو خوشکی نازیم؛ باش بزانه ههر که سیك گو‌ی به نوێژمکانی نه‌دات، نه‌وا گو‌ی نه‌دان به کاره‌گانی تر زۆر له‌لای ناسان ده‌بیت..

❖ ئیمامی ئه‌بویه‌گرو ئیمامی عومه‌ر (خو‌بان له‌پازی ب‌یت) ده‌فه‌رموون؛ (ههر که سیك واز له نوێژمکانی ب‌ینیت، ب‌یبه‌ش ده‌بیت له‌ ئایانی پ‌یرۆزی ئیسلام). ئه‌ی نه‌وه‌که‌سه‌ی ژایانی دنیا نوێژی له‌ب‌یرت ب‌ردۆته‌وه‌وه‌ له‌ خوشی نوێژ ب‌یبه‌ش بو‌ویت...

تو خوا پ‌یم‌بلن؛ چۆن ده‌روونت ئاسووده‌ ده‌بیت و دلت ئارام نه‌گ‌ریت، کاتیک نوێژمکانت نه‌نجام ناده‌یت؟! چۆن ده‌توانیت سهر ب‌خه‌یته سهر سه‌هرین، به‌ ب‌ی نه‌وه‌ی نوێژی عی‌شات نه‌نجام دابیت؟! ئایا ناترسیت ئه‌مه‌ خه‌م‌وی په‌که‌جاریت ب‌یت و ئیتر خه‌به‌رت نه‌ب‌یته‌وه‌؟! ئایا هه‌ست به‌ ه‌یز و ده‌سه‌لات و توانای خودا ناکه‌یت؟! ئایا له‌ سزای خودای بالاده‌ست ناترسیت؟! ئایا سه‌پی بوونی سهرت پ‌رای نه‌چه‌لکه‌ کاندویت؟! ه‌یشتا گو‌مانت ماوه‌؟ نزیکه‌ مردن پ‌یگه‌ت ب‌ی ب‌گ‌ریت و بۆ هه‌تا هه‌تایی ئه‌م ژایانی دنیا په‌ به‌جی ب‌ئ‌یت..

شهرابه ناکامی مردن پئی نه گهی نه وشی نه که ی

خاک به سمر خوالت به دامان بۆ فەرماووشی نه که ی

* براو خوشکه گانم: نه ی نه و که سانه ی له ناگری دۆزه خ دهرتسرن، به له بکه ن!! به له بکه ن!! به ئی.. به له بکه ن و بکه رپنه وه بۆلای خودا، بۆ نه وه ی له گونا هه کانتان خو ش بی ت و لی تان بی وری ت، نه وه تا خودای گه و ره بانگمان ده کات و ده فەر مویت: ﴿قُلْ يٰعِبَادِیَ الَّذِیْنَ اَسْرَفُوْا عَلٰی اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ یَغْفِرُ الذُّنُوْبَ جَمِیْعًا اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِیْمُ ﴿۵۲﴾ وَ اٰیِبُوْا اِلٰی رَبِّکُمْ وَاَسْلِمُوْا لَهٗ مِنْ قَبْلِ اَنْ یَّاتِیَکُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَّرُوْنَ ﴿۵۳﴾﴾ الزمر. واته: (نه ی پیغه مبه ر ^{عزیز} پییان بلی: خودای گه و ره ده فەر مویت: نه ی به نده گانم نه وانه تان که خو تان گونا هبار کرد و وه هه له تان زۆره، نا ئومید و بی هیوا مبه ن له ره حم و به زمی خودا، چونکه به راستی نه گه ر نی وه، ته وه ی راست و در ووست بکه ن، خودا له هه موو گونا هو هه له کانتان خو ش ده بی ت، چونکه بی گومان نه و خودایه زۆر لی خو شبوو و لی بو رده یه و زۆریش به سو زو میهر مبانه • هه ول بدنه هه می شه و به رده وام ده تان له لای خودا بی ت و بکه رپنه وه بۆلای په رو مر دگار تان و ته سلیمی نه وین، پش نه وه ی که سزای خودایه خه تان پی بگری ت، له مو و دواش سه رکه و تو و نابین و که س نابیت به رگری تان لی بکات)..

♦ مامۆستا یه کی بانگخواز ده فەر مویت: له هۆلی پۆیشتنی فرۆکه خانه دا هاو مپی ده ست پی کردنی گه شته که مم ده گرد بۆ نه وه ی بچم بۆ یه کی ک له ولاته بیانی هکان به مه به ستی بانگه واز کردن بۆ دینی خودا.. تی بی نی نه وه م کرد که زۆر ئیک له گه منجان گه شت ده که ن بۆ نه و ولاته به مه به ستی نه نجامدانی گونا هو تاوان.. له پر دوو گه نچم بی نی ته مه نیان هه ر بیست سا ئیک ده بوو، له شیواز و رو خساری شیاندا نه وه ده رده که ووت که مه به ستی گه شته که یان بۆ نه و ولاته ته منها بۆ نه نجامدانی گونا هو تاوان بی ت..

له دلی خو مدا وتم: پی وسته بچم بۆ لایان و پرزگاریان بکه م، پش نه وه ی کار له کار به ترا زی ت، به لām شه یتان پئی ده وتم: هه فت چیه به سه ریانه وه، وازیان لی بی نه بۆ کو ی ده چن با بچن، چونکه نه وانه به ده نگته وه نایه ن و گویت لی ناگرن.. هه ر

چۆنىك بېت چووم بۇ لايان و سلاوم لىكردن، پاشان كۆمەلىك ئامۇزگاريم كردن و پىم وتن: چى دەكەن ئەگەر لە ئاسماندا كەم و كۆپرەك لە فرۆكە كەدا دروست بېت؟! بەم نىيەتەي كە لە دلتاندايە لە رۆژى دواييدا لە رپووتان دېت بەرامبەر خوداى پەرورە دگار راپووستن؟! ھەر دووكيان دەستيان كىرە بە گريان و يەكسەر بلىتى گەشتەكەيان درپاند و تيان: ئىمە درۇمان لە گەل كەس و كارماندا كر دوو و پىمان و توون دەچىن بۇ مەككە، ئىستا چيان پى بلىتىن؟! مامۇستاكە وتى: لە گەل ئەم ھاوئەمدا برۇن كارەكانتان بۇ پىكەدەخات..

دوو گەنچەكە لە گەلىدا كەوتنە رپى و ھاوئەكەي مامۇستاش پىي وتن: ھەفتەيەك لە لام بىمىننەو و پاشان بۇ لاي كەس و كارتان بگەپنەو.. لە يەكلىك لە شەوگاندا لە مالى ھاورپىكەي مامۇستا بانگخوازىك كۆمەلىك ئامۇزگارى زۇر كارىگەرى پىشكەش كردن.. دوو گەنچەكە برپارپاندا سبەي دواى نوپۇزى بەيانى بۇ ئەنجامدانى عومرە بەرەو مەككە بگەونە رپى.. ئىجراميان بەست و گەوتنە رپى، بەلام لە رپىگەداو پىش ئەوئەي بگەنە شارى مەككە توشى رپوداى ئوتومبىل بوون و گوشت و خوپىيان لە گەل جامى ئوتومبىلەكەدا تىكەل بوو.. لە دواين ساتەكانى تەمەنياندا سرودى (لبىك اللهم لبىك، لبىك لاشرىك لك لبىك....) يان دەوتەو.. ماوئە نيوان مردن و درپاندنى بلىتى گەشتەكەيان چەندە نرىك بوو؟! خوداى گەرە ھىدايەتى پىبەخشىن و لە دوا رپۇزىكى رەشەو بەرەو دوا رپۇزىكى روناك و پرشنگدارى بردن^{۹۲}..

❖ يەكلىك لە سەرگردەكانى عەرمب لە ولاتى بۆسنەو ھەرسكەو، ئەم ھەئوئىستەمان بۇ باس دەكات و دەلىت: ھەندىك لە براپانمان گەنجىكى بۆسنەپيان ھىنا، كە ئەم گەنچە بە ناوبانگ بوو بە عارەق خۇرى و داوین پىسى.. داوايان لى كردم كە بەشدارى بكات لە راپھىنان و مەشقەكاندا (تدرىب)، منىش رەزائەندىم دەرەنەپرى، لەبەر ئەوئەي ترسام كار بكاتە سەر رەوشتى گەنچەكانى ترو خراپيان بكات.. زۇر ھەوليان دا، تاوئەكو منىش رازى بووم، بەلام بەرەوام چاودىریم دەكرد..

رۆژیکیان له دیمه‌نیکى سه‌یرو ناوازه‌دا بینیم، که هه‌رگیز چاوهر وانی نه‌و
 حاله‌ته‌م لى نه‌ ده‌کرد! نه‌زان له ج دیمه‌نیکدا بینیم؟! نه‌و که نه‌جهم بینى له
 سوننه‌تى پېش نوێزى به‌یانیداو فرمیسک به‌ هه‌ر دوو چاویدا ده‌هاته خواره‌وه،
 وه‌ك نه‌وه‌ی بلیت: نه‌ی خودایه، نه‌وا من گه‌رپامه‌وه بۆلای تۆو ته‌وبه‌م کرد، ده‌ی
 تۆش بمبه‌خشه و ته‌وبه‌که‌م لى وه‌رگه‌ه..."

با هیج که‌سیکیش نه‌ئیت: خودای گه‌وره‌ ریگه‌ی هیدایه‌تى نیشان نه‌داوم..
 نه‌گه‌ر وابلیت، نه‌وا ئیمه‌ش ده‌لیین: نه‌گه‌ر به‌تویت هیدایه‌ت و ریگه‌ی راست
 بدوێزیه‌وه زۆر ئاسانه، هه‌روه‌ك خودای گه‌وره‌ له‌ فهر موودمه‌یه‌كى خودسیدا
 ده‌فه‌ر مویت: (یا عبادي كُلُّكُمْ ضَالٌ إِلَّا مَنْ هَدَيْتُهُ، فَاسْتَهْدُونِي أَهْدِيكُمْ)^{۹۴}. واته:
 (نه‌ی به‌نده‌كانم، ئیوه هه‌مووتان ریگه‌تان وون گردووه، مه‌گه‌ر که‌سیك که‌ خو‌م
 هیدایه‌تى بده‌م، داواى هیدایه‌تم لى بکه‌ن، هیدایه‌تتان نه‌ده‌م)..
 ده‌ی په‌له‌ بکه‌و بگه‌رپۆه بۆلای خودای په‌روهر دگارت، چونکه‌ نازانى که‌ی و
 له‌ کوی ده‌مریت..

لیت شعري فانی لست أدري! ای یوم یکون آخر عمري؟

وبأی البلاد تخبضُ رُوحی؟ وبأی البلاد يحفرُ قبری؟

خۆزگه‌ بم زانیایه، به‌لام نه‌م زانی!

ج رۆژیک کۆتا رۆژی ته‌مه‌نمه‌ ؟

له‌ ج شارو وولاتیک رۆحم ده‌کیشریت؟

له‌ ج شارو ناوچه‌یه‌ك گۆرم بۆ هه‌لنه‌که‌نریت؟

✱ براو خوشکی به‌ریزم: نه‌گه‌ر نه‌ته‌ویت بگه‌رپیته‌وه بۆلای خودای
 په‌روهر دگارت ته‌وبه‌ بکه‌یت، نه‌وا پېویسته له‌سه‌ر نوێژه‌كانت به‌رده‌وام بیت و
 ریگه‌ی خورئان خویندن و نزاو پارانه‌وه بگریته به‌ر، هه‌روه‌ها پېویسته هاوړی
 چاکه‌کاران بیت و له‌ که‌سانی خراب دوور که‌وته‌وه، نه‌وه‌شی که‌ زۆر گرنگه، واز

۹۴- یالیت قومی یعلمون.

۹۵- رواه مسلم.

هینانه له تاوان و گوناھو سەرپنجی خودای گه وره..

✽ ئیمامی بوخاری دھەر مویت: له و کاته وهی که بائع بووم، هەرگیز غه بیه تی هیچ موسلمانیکم نه کردوو. ههروه ها ئیمامی شافعی دھەر مویت: هەرگیز نه به راست و نه به درۆ سویندم به خودا نه خوار دووه.. مه سروق له کاتی نه نجامدانی هه ریزه ی چه جدا به ردهوام خه ریکی خودا به رستی و عیبادت بوو، مه گه ر له سه جده دا خه وی لی بکه وتایه، نه گه ر نا نه ده خه وت.. نه بو سلیمانی دارانی دھەر مویت: هه موو رۆژیک سه یری ئاوی نه ده که م، بۆ نه وه ی بزانه م ر وخسار م به هۆی گونا هه وه ره ش دا گه را وه یان نا؟! نه وه حالی نه و پیاو چا گانه یه؟! نه ی ده بیت حالی من و تۆ چۆن بیت؟! خۆمان هه ستی پیناکه ین، ده بیت ئیستا ر وخسار و شیوه مان چی به سهر هاتبیت؟! ۱

✽ پیاویک ده جیت بۆلای (شیخ هه سه نی به صری) و پپی ده ئیت: شه وان بۆ شه و نوێژ خه به رم نابیت هه وه، بۆ نوێژی به یانی هه ئده ست م و به جه ماعت نه نجامی نه ده م، به لام ناتوانم بۆ شه و نوێژ هه ستم..

(شیخ هه سه نی به صری) ش پپی دھەر مویت: (قَیْدَتْکُمْ ذُنُوبُکُمْ). واته: (گوناھو تاوانه کانتان گۆت و به ندیان کردوون، یا خود. که له بچه یان کردوون)..

✽ سوفیانی سه وری به هۆی ته نها گونا هیکه وه پینچ مانگ له نه نجامدانی شه و نوێژ بی به ش بوو.. با دنیابین هه موومان تاوان و گونا همان هه یه (نه زه ر. غه یبه ت. خوار دنی حه رام. رقی و کینه. هه سوودی. سه یر گردنی فلیمی خراب. گوئی گرتن له قسه ی پر و پوچ و گۆرانی... هتد) ده ی با هه و ئبده ین وازیان ئی بینین به پشت به ستن به خودای په ر و مر دگار..

لیره دا هه ز ده که م نه م هه ر مووده په ر رۆزه ی پیغه مبه ری ناز دار تان ﷺ بیر بینمه وه که دھەر مویت: (اِغْتَنِمْ خَمْسًا قَبْلَ خَمْسٍ: شَبَابُكَ قَبْلَ هَرَمِكَ، وَصَحَّتُكَ قَبْلَ سَقَمِكَ، وَغَنَّاكَ قَبْلَ فَقْرِكَ، وَفَرَاغُكَ قَبْلَ شُغْلِكَ، وَحَيَاتُكَ قَبْلَ مَوْتِكَ) ۹. واته: (سوود و که لک و مر گه ره له م پینچ شه، پیش نه وه ی نه م پینچ شه روو بدن:

۹۶- حدائق ذات بهجة.

۹۷- رواه الحاكم.

- ۱- تەمەنى لاویت، پېش ئەووی پیر بیت..
- ۲- لەش ساغیت، پېش ئەووی نەخۆش کەویت..
- ۳- دەولە مەندیت، پېش ئەووی ھەزار بیت..
- ۴- کاتە بەتالە کانت، پېش ئەووی سەرقال و مەشغول بیت..
- ۵- ژیانەت، پېش ئەووی بمریت..

کاری ئاسان و پاداشتی گەورە

ھەموومان پۇژانە زۆر کاری ئاسان و پاداشتی گەورە لە دەست دەدەین.. زۆر ھەلپە پەیداگردن و گۆگردنەووی مال و سامان دەکەین و خەریکە بە تەواوی لە دواپۇژمان بێناگا دەبین..

❖ پیاویك دەجیت بۆ لای پیاوچاكێك و سكالای گرانی بازارێ لە لا دەكات، پیاوچاكەش دەفەر مویت، ئەگەر دەنكێك گەنم ببیت بە دیناریك (واتە دیناریکی زێر) خەم نیه، چونكە ئەووی لە سەر منە ئەومیه كە خودای پەروردگار بپەرستم بەو شیوەیهی كە فەرمانی پێكردووم، ئەوەشی كە لە سەر خودایە ئەومیه كە رزق و رۆزیم پێببەخشیت، ھەر وەك پەیمانی پێداوم.. ﴿وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا تَسْأَلْ رِزْقًا مِّن رَّبِّكَ وَالْعَنِيْبَةُ لِلنَّقْوَىٰ﴾ ١٣٢. مە. واتە: (ئەو پێغەمبەر ﷺ، ئەو ئیماندار فەرمان بەدە بە ھەر ھەموو تاكەکانی خێزانت، تا نوێژەكەیان (بە چاکی ئەنجام بدەن، چونكە نوێژ خۆراکی رۆحە) و بەردەوامو خۆراگری بە سەری، ئێمە بپگومان داوای رزق و رۆزی لە تۆ ناکەین، بە لكو ئێمە رزق و رۆزی بە تۆ دەبەخشین، سەرنجامی چاكیش ھەر بۆ خواناسی و دیناریە)..

❖ مامۆستایەك دەگێرێتەووە دەفەر مویت: رۆژێك لە ئوتومبیلەكەمدا لە گەل ھاوڕێیەكەمدا بووم، ئەو ھاوڕێیەكەم كەسیكی زۆر ئیماندار بوو، خودای گەورەش بەندەكانی خۆی باشتەر دەناسیت.. ھاوڕێكەم پرسیارێکی سەیری لێكردم و وتی: نەخۆشێك نانا سیت؟ وتم: تێناگەم مەبەستت چیه؟! وتی: دەمەوێت سەردانی نەخۆشێك بكەم.. وتم: یۆچی؟! وتی: سوپاس بۆ خودا ئەمەرفۆ بەرپۆژووم،

که یادی خودای پهرومردگار دمکات، له گهڼ نه و که سه ی که یادی ناکات، و مکو نمونه ی زیندوو مردوو وان).. ههروهه دهفهرمویت: (نایا ناگادارتان بکه م به باشتترین کردارمکانتان، وه پاکترین و جاگترین و بهر زترین کردار له لای خودای پهرومردگار، وه باشتربیت بۆتان له به خشین زپرو پاره، وه له و هوش جاگتر بیت که به دوزمنه کانتان بگهن و له گهر دنیان بدهن و نه وانیش له گهر دنتان بدهن؟ وتیان: به ئی ئه ی پیغه مبهری خودا .. پیغه مبهری خودا ﷻ فهرموی: زیکرو یادی پهرومردگار).. یادی پهرومردگار هۆکاریکی گه وره به بۆنه مانی غه مو دلته نگي، هۆکاریکیشه بۆ دنیا یی و ئارامی.. خودای پهرومردگار دهفهرمویت: ﴿أَلَا يَذْكُرُ اللَّهُ تَطْمِئِنُّ الْقُلُوبُ﴾ (۲۸) الرعد. واته: (ناگاداربن دلته کان ههر به فورئان و یادی پهرومردگار ئارام دهبن و دهحه وینه وه)..

❖ یه کیك لهو زیکرانه شی وتنی (استغفر الله) یه، پیغه مبهری خودا ﷻ هه موو رۆژیک سه د جار (استغفر الله) ی کردوو ده.. خودای پهرومردگاریش دهفهرمویت: ﴿وَمَا كَانَتْ أَلْفَةٌ مَعَهُ بِهِمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ﴾ (۳۲) الانفال. واته: (ههروهه خودا سزادمر نیه له کاتیکیدا نه وان داوای لیخۆشبوون بکه ن)..

❖ پیاویك هات بۆ لای (حه سه نی به صری) و پیی وت: بیبارانییه و بارانمان بۆ ناباریت، چی بکهین باشه؟ حه سه نی به صری فهرمووی: زۆر (استغفر الله) بکه ن.. که سیکی تر هات و سکا لای نه بوونی و هه زاری ده گرد، حه سه نی به صری فهرمووی: زۆر (استغفر الله) بکه .. که سیکی تر هات و وتی: خیزانه که م مندالی نابیت، حه سه نی به صری فهرمووی: (استغفر الله) بکه ن.. که سیکی تر هات و وتی: دانه ویله ده چینین و به ره هه ممان نیه، حه سه نی به صری فهرمووی: (استغفر الله) بکه ن.. نه وانیه ناماده ی دانیشته که بوون وتیان: بۆچی بۆ هه موویان ههر وت (استغفر الله) بکه ن؟! حه سه نی به صریش له وه لامدا فهرمووی: ئه ی خودای گه وره نافهرمویت: ﴿قُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا﴾ (۱) يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ﴿۱۱﴾ وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَيَبْنِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلْ لَكُمْ أَنْهَارًا ﴿۱۲﴾ نوح. واته: (بهردوام پیم دهوتن: ئیوه داوای لیخۆشبوون له پهرومردگارتان بکه ن، چونکه به راستی نه و زاتیکی لیخۆشبووه • بارانتان به لیزمه و خوهره م بۆ دهباریت

• مال و سامان و نه وەتان پێدەبە خشی، هاوڕێ لە گەڵ باخ و باخا، روبار و چەم و جوگەتان بۆ بەدی دەهێنیت)..^{۹۹}

❖ پێغەمبەری خودا ﷺ دەفەر مویت: (الساعي على الأرملة والمسكين كالمجاهد في سبيل الله)^{۱۰۰}. واتە: (ئەو کەسە ی که یارمەتی بیوژن و هەزار دەدات، وەکو ئەو کەسە وایە کە لە ڕینگە ی خودا تێدەکوشت).^{۱۰۱}

❖ پێغەمبەری خودا ﷺ دەفەر مویت: (والذي نفسي بيده لا تدخلوا الجنة حتى تؤمنوا، ولا تؤمنوا حتى تحابوا، أولا أدلكم على شيء إذا فعلتموه تحاببتم؟ أفشوا السلام بينكم)^{۱۰۲}. واتە: (سویند بەو ی گیانێ منی بە دەستە ناچنە بە هەشت هەتا باوڕ نەهێن، باوڕ پێش ناھێن هەتا یە کترتان خوێش نەوێت، ئایا ڕێتان پێشان دەم بۆ شتێک کە ئەگەر ئەنجامی بدەن، یە کترتان خوێش بویت؟ سلاو لە یە کتری بکەن).^{۱۰۳}

❖ پێغەمبەری خودا ﷺ دەفەر مویت: (من صلى علي صلاة، صلى الله عليه بها عشراً)^{۱۰۴}. واتە: (هەر کەسێک سە لاواتیکم لە سەر بدات، ئەو خودای گەورە دە سە لاواتی لە سەر دەدات).^{۱۰۵}

❖ پێغەمبەری خودا ﷺ دەفەر مویت: (ما من عبد يصوم يوماً في سبيل الله إلا باعد الله بذلك اليوم وجهه عن النار سبعين خريفاً)^{۱۰۶}. واتە: (هەر بەندە یە ک لە ڕۆژی خودا پۆژێک بە پۆژوو بیئت ئەو بەو پۆژە خودای گەورە پو خساری ئەو کەسە حەفتا پایز لە ناگری دۆزەخ دوور دەخاتەو).^{۱۰۷}

❖ پێغەمبەری خودا ﷺ دەفەر مویت: (هەر کەسێک لە پۆژێکدا سەد جار بلیت: لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير) خیری ئازاد کردنی دە بەندە ی هە یە، سەد چاکەشی بۆ دهنوسریت، وە سەد

۹۹-عندما بکی.

۱۰۰-متفق عليه.

۱۰۱-رواه مسلم.

۱۰۲-رواه مسلم.

۱۰۳-متفق عليه.

لە کۆتاییدا: داواکارم خودای پەروردگار هیدایەتەمان، بدات بە هیدایەتی
 ئیمان و لە گوناھو تاوانەکانمان خۆش بێت و لاشەمان لە ناگری دۆزەخ بپارێزێت و
 لە بەهەشتی نەبەرپاوێ خۆیدا کۆمان کاتەوه - ئامین -

سبحانك اللهم وبحمدك،

أشهد أن لا إله إلا أنت استغفرك وأتوب إليك.

هێمن محەمەد عەلى

سليمانى

٢٠٠٨ / ٨ / ١٤

سه‌رچاوه‌کان

- ۱- ته‌فسیری ئاسان / مامۆستا بورهان محمد آمین.
- ۲- آین نحن من هؤلاء / د. عبدالملك القاسم.
- ۳- فقه الدلیل / د. عائض القرني.
- ۴- المسك والعنبر في خطب المنبر / د. عائض القرني.
- ۵- حدائق ذات بهجة / د. عائض القرني.
- ۶- اخلاق المسلم / علاقته بالخالق / د. وهبة الزحيلي.
- ۷- ياليت قومي يعلمون / عبد المحسن عبد الرحمن.
- ۸- أهل النار / يوسف الحاج أحمد.
- ۹- تبت إلى الله / يوسف الحاج أحمد.
- ۱۰- وما خلقت الجن والإنس إلا ليعبدون / د. محمد العريفي.
- ۱۱- في بطن الحوت / د. محمد العريفي.
- ۱۲- دموع المحراب / أبو عبدالرحمن.
- ۱۳- هل رأوا جنتي / أبو عبدالرحمن.
- ۱۴- أنقذوني / أبو عبدالرحمن.
- ۱۵- دفونها وهي ساجدة / أبو عبد الرحمن.
- ۱۶- عندما بكى / فهد عبدالرحمن الحميد.
- ۱۷- إلا صلاتي / مشعل العتيبي.
- ۱۸- دموع الصالحين / أبو الفداء محمد عزت محمد عارف.
- ۱۹- مائة قصة من قصص الصالحين / د. حامد أحمد الطاهر.
- ۲۰- كاسيتي أنين الفجر / نبيل العوضي.

ناوه‌ڕۆک

٧ پێشه‌کی
٩ سه‌رمتا
١١ وه‌ستانی رۆژی دوایی
١٩ هه‌زل و گرنگی نوێژ
٢١ هه‌زل و پله‌وپایه‌ی نوێژی به‌یانی و عه‌سر
٢٢ هه‌زلی نوێژی جه‌ماعه‌ت
٢٥ هه‌نگاوانان به‌ره‌و مرگه‌وت
٢٧ ناماده‌بوونی نوێژی جه‌ماعه‌تی به‌یانی و عی‌شا
٣٣ هه‌زل و پله‌و پایه‌ی نوێژه سوننه‌ته‌کان
٤٢ چه‌ند چیرۆک و به‌سه‌ره‌اتیکی راسته‌قینه
٦٨ ئه‌وه‌که‌سانه‌ی ته‌نها له‌ رهمه‌زанда خودا په‌رستی ده‌که‌ن
٦٩ ئه‌نجام نه‌دانی نوێژ
٧٥ حوکمی نوێژنه‌که‌ر
٨١ کاری ئاسان و پاداشتی گه‌وره
٨٧ سه‌رچاوه‌کان

نرایی سه حر

نالەو سۆزی خودایه‌رستانی
سته‌قینه‌یه. تیکه‌ل به‌ سرودی
ه‌هر.

نزاو یارانه‌ودو سکالو فرمیسکی
به‌کارانه، ده‌نگی خشی‌یه‌ی هه‌نگاوی پر
ه‌کینه‌و وبقاری نوێژ خویانی به‌یانیه،
هرده‌و ماله‌کانی خودا.

چیرۆک و نمونه‌ی به‌رزی پیاوچاکان و
مالحانه، له‌ مه‌یدانی په‌یوه‌ستبوون به
یژو مزگه‌وته‌ود.

سروودی عاشقانی خودایه‌رست و
بنوانی دیداری خودایه، له‌کاتی پیروزی
ه‌هردا.

کۆرسی پر شکۆی ﴿وَالْمُسْتَغْفِرِينَ﴾
﴿سَحَارَ﴾ ه.

ه‌زل و گه‌وره‌یی نوێژی عیشاو به‌یانی و
ه‌ماعه‌ت و ناماده‌بوونی کۆری زانست و
بکری ماله‌ پیروژه‌کانی خودایه.

تیشکی پر نووری رووخساری نه‌و
بماندارانه‌یه‌ که به‌ چریه‌ی (اشهد ان لا
اله الا الله و اشهد ان محمدا رسول الله)
لئاواییان له‌م دنیا فانییه کرد!!

نرخه (1000) دینارو

پشتیكه له ئه‌وساره‌ ئه‌یه‌مكانی د. محمد عه‌دی

شه‌یدایه‌ك

له‌ ژووری نه‌شته‌رگه‌ردا

په‌رف الحاج عه‌د

قوربانیه‌کانی شه‌یتان

په‌رف عه‌د

ه‌هر له‌ رجا و عه‌د

ه‌هر له‌ رجا و عه‌د

پشتیكه له ئه‌وساره‌ ئه‌یه‌مكانی د. محمد عه‌دی

ئه‌وه‌یه‌ شازن

ه‌هره‌ و په‌ره‌م به‌رمانیه

په‌رف عه‌د

ه‌هر له‌ رجا و عه‌د